KRAPINSKE TOPLICE

IZVOR ZDRAVLJA

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Lokalna razvojna strategija Općine Krapinske Toplice za razdoblje 2014. – 2020. godine

Strategija predstavlja plan razvoja Općine u sedmogodišnjem razdoblju te postavlja i definira glavne ciljeve razvoja temeljene na načelima tolerancije, partnerstva i suradnje.

OPĆINA
KRAPINSKE TOPLICE

Verzija 1.0
Prosinac 2014.

Izdavač:
Općina Krapinske Toplice

Glavni urednik:
Ernest Svažić, načelnik

Uredništvo:
Ivan Kovačić
Jasna Petek
Duško Cerovec
Petar Cota
Dragutin Plahutar
Božidar Belina
Ernest Svažić
Karmelita Pavliša

Autori tekstova:
Ernest Svažić
Divna Hršak-Makek
Dalibor Hržica
Zagorska razvojna agencija d.o.o.
- Matija Čičko, Alen Hutinović, Nataša Hlaban, Helena Matuša

IZRAZI KOJI SE KORISTE U OVOJ STRATEGIJI, A IMAJU RODNO ZNAČENJE, KORISTE SE NEUTRALNO I ODNOSE JEDNAKO NA MUŠKI I ŽENSKI SPOL.

Koordiniranim razvojnim aktivnostima Općina Krapinske Toplice zalagat će se izgradnju pravedne lokalne zajednice posvećene unapređivanju ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava svih stanovnika i to kroz povećanje dostupnosti i kvalitete usluga. Najvažnije poluge razvoja Općine su društveni i intelektualni kapital koji se predviđenim ciljevima i mjerama razvoja planira kontinuirano razvijati.

SADRŽAJ

POPIS GRAFIKONA 4

POPIS TABLICA 5

Korištene kratice 6

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA 8

UVOD 9

1. Struktura Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice 12
2. Sadržaj Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice 14

OSNOVNA ANALIZA 17

3. Geografsko-prometne karakteristike i prirodni resursi 17
   - 3.1 Geografske i klimatske karakteristike Općine Krapinske Toplice 17
   - 3.2 Komunikacijska povezanost 19
   - 3.3 Prirodni resursi i kulturna dobra 19
4. Povijest Općine Krapinske Toplice 23
5. Demografske karakteristike i kretanja 24
6. Tržište rada 29
   - 6.1 Nezaposlenost 29
   - 6.2 Zaposlenost 32
   - 6.3 Korisnici mirovina 34
7. Društvena infrastruktura 36
   - 7.1 Predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje 36
   - 7.2 Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje 38
   - 7.3 Zdravstvo 40
   - 7.4 Kultura 42
   - 7.5 Sport 43
   - 7.6 Organizacije civilnog društva 43
   - 7.7 Marginalizirane skupine i socijalna politika 45
8. Komunalna i prometna infrastruktura 47
   - 8.1 Prometna infrastruktura 47
   - 8.2 Telekomunikacije 47
   - 8.3 Opskrba energijom, vodoopskrba i odvodnja 48
   - 8.4 Gospodarenje otpadom 50
9. Lokalno gospodarstvo 51
   - 9.1 Poduzetništvo i obrti 51
   - 9.2 Poslovna zona 55

9.3 Turizam 55
9.4 Poljoprivreda 57
10. Stanje okoliša 60
11. Druga područja relevantna za razvoj 62
12. Analiza kapaciteta lokalne samouprave 72

SWOT ANALIZA 75
TEMELJNA NAČELA RAZVOJA 80
13. Vizija i misija razvoja 81

CILJEVI RAZVOJA 82
14. Raspis ciljeva i prioriteta razvoja 84

USKLAĐENOST CILJEVA RAZVOJA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH RAZINA 95

INSTITUCIONALNI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE 104

KOMUNIKACIJSKI PLAN 107

PROVEDBA STRATEGIJE 110
15. Provedba na razini lokalne uprave 111
16. Provedba od strane glavnih dionika 112

PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE 114

PRILOZI 120
17. Članovi Lokalnog partnerskog vijeća 120
18. Predložak Akcijskog plana Općine Krapinske Toplice 121
19. Financijski okvir provedbe Strategije 123
20. Obrazac za prikupljanje projekata 124
21. Izgled baze projekata 127
22. Obrazac financijskog izvješća 128
23. Obrazac izvješća o pokazateljima rezultata 129

POPIS GRAFIKONA

GRAFIKON 1 KRETANJE BROJA STANOVNIKA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 1953.-2011. 24
GRAFIKON 2 KRETANJE BROJA STANOVNIKA U NASELJIMA U SASTAVU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 25
GRAFIKON 3 DOBNO-SPOLNA PIRAMIDA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 27
GRAFIKON 4 NEZAPOSLENOST MUŠKARACA I ŽENA TE UKUPNI BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2010.-2013. 30
GRAFIKON 5 BROJ NEZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE 31
GRAFIKON 6 KRETANJE BROJA ZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE 2010.-2013. 33
GRAFIKON 7 STRUKTURA ZAPOSLENIH S PODRUČJA KRAPINSKIH TOPLICA 2010.-2013. 34
GRAFIKON 8 IZDACI ZA PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE U OPĆINI KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2013. 37
GRAFIKON 9 BROJ UPISANIH UČENIKA PREMA VRSTI SREDNJE ŠKOLE 39
GRAFIKON 10 IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA RAD UDRUGA CIVILNOG DRUŠTVA 2009.-2013. 44
GRAFIKON 11 IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA SOCIJALNU SKRB 2009.-2013. 46
GRAFIKON 12 BROJ OBRTNIKA PO DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2010.-2013. 52

GRAFIKON 13 BROJ TVRTKI PREMA DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE 54
GRAFIKON 14 POVRŠINA OPG-A (ha) PREMA VRSTI UPORABE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA 58
GRAFIKON 15 UZGOJ DOMAĆIH ŽIVOTINJA PREMA VRSTI, 2012. GODINA 59
GRAFIKON 16 RETANJE PRIHODA, RASHODA I PRORAČUNSKOG SUFICITA/DEFICITA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2014. 72
GRAFIKON 17 STRUKTURA PRORAČUNSKIH PRIHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2014. 73
GRAFIKON 18 STRUKTURA PRORAČUNSKIH RASHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2013. . 74
GRAFIKON 19 KONCEPTI RAZVOJA 80

POPIS TABLICA

TABLICA 1 KULTURNA DOBRA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 21
TABLICA 2 OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 27
TABLICA 3 KORISNICI MIROVINA, PROSJEČNI RADNI STAŽ I PROSJEČNI IZNOS MIROVINA NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA 2010.-2013. . 36
TABLICA 4 BROJ STUDENATA S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011. GODINA 40
TABLICA 5 POSLOVNI REZULTATI PODUZETNIKA S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE 53
TABLICA 6 PROJEKTNI PRIJEDLOZI S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2011.-2013.. 68

KORIŠTENE KRATICE

HGK	Hrvatska gospodarska komora
HGK ŽK Krapina	Hrvatska gospodarska komora-**Županijska komora Krapina**
HOK	Hrvatska obrtnička komora
OKKZŽ	Obrtnička komora Krapinsko-zagorske županije
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZ PU Krapina	Hrvatski zavod za zapošljavanje-Područni ured Krapina
OC KZŽ	Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije
OSI	Osobe s invaliditetom
RLJP	Razvoj ljudskih potencijala
HRD	*Human Resources Development* – Razvoj ljudskih potencijala
ESF	*European Social Fund* - Europski socijalni fond
ERDF	*European Regional Development Fund* - Europski fond za regionalni razvoj
IPA	Instrument pretpristupne pomoći
CARDS	*Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation* - Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju
OP	*Operativni program*
KZŽ	Krapinsko-zagorska županija
UO KZŽ	Upravni odjel Krapinsko-zagorske županije
NUTS	*Nomenclature of Territorial Units for statistics* - Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
TRIPLE HELIX PROJEKT	Objedinjeni ključni +green koncept, EU autorski projekti 2003. – 2015. godine, povezivanje EU prostora, 11 sastavnih komplementarnih projekata zajednice projektnih partnera za aplikaciju korištenja EU strukturnih i investicijskih fondova u RH 2014. – 2020.
EU	*European Union* - Europska unija
EZ	Europska zajednica
DZS	Državni zavod za statistiku
RRA	Regionalna razvojna agencija
CZSS	Centar za socijalnu skrb
Agencija	Zagorska razvojna agencija d.o.o.
ŽRS	**Županijska razvojna strategija**
LRS	Lokalna razvojna strategija
CLLD	*Community-Led Local Development* – Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice
LAG	Lokalna akcijska grupa
ESI	Europski strukturni fondovi
SMART ciljevi	S - *specific* (određen), S- *simple* (jednostavan), M - *measurable* (mjerljiv), M - *meaningful for you* (značajan za tebe) , A - *as if now* (kao da je u sadašnjosti), A - *achievable* (moguće ga je dostići) – A - *all areas of your life* (sva područja tvog života), R - *realistic* (realan), R - *responsible/ ecological* (odgovoran/ekološki), T - *timed* (vremenski određen), T - *toward what you want* (usmjeren prema onome što želiš)
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
OCD	Organizacija civilnog društva
ZJVP	Zagorska javna vatrogasna postrojba
ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA

Poštovani,

pred Vama je Strategija razvoja Općine Krapinske Toplice za razdoblje 2014. - 2020. g. Na inicijativu Odbora za investicije i projekte krajem 2013. g. izvršeno je anketiranje poslovnih subjekata na području Općine Krapinske Toplice vezano uz njihove investicijske planove u bliskoj budućnosti. Rezultati ankete poslužili su kao jedan od temelja u izradi ove Strategije.

Odlukom Općinskog vijeća od 11.07.2014. g. izrada Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice povjerena je Zagorskoj razvojnoj agenciji, dokazanom partneru Općine Krapinske Toplice pri oblikovanju projektnih prijedloga i izradi općinske baze projekata.

Godine 2013. i 2014. bile su obilježene radom na prostorno-planskoj dokumentaciji koja je dodatno trasirala smjer izrade Strategije. Širok dijalog s građanima bio je ključan u definiranju Prostornog plana uređenja Općine i Urbanističkog plana uređenja naselja Krapinske Toplice, a mišljenje građana ugrađeno je i u dokument pred Vama. Radi same operativnosti formiran je poseban tim za kreiranje Strategije te ovom prilikom zahvaljujem svim članovima na angažmanu. Također zahvaljujem svim stanovnicima Općine Krapinske Toplice koji su davali svoje prijedloge i komentare u pisanju ovog ključnog strateškog dokumenta. Veliko hvala svim općinskim i županijskim institucijama te gospodarskim subjektima koji su dostavili podatke potrebne za analize. Vijeće za izradu Strategije djelovalo je u sastavu: doc. dr. sc. Duško Cerovec, dr.med.; mr.sc. Jasna Petek, prof.; Ivan Kovačić, prof.pov.; Dragutin Plahutar, dipl.ing.; Petar Cota, dipl.oec.; Božidar Belina i Ernest Svažić.

Zahvaljujem Karolini Barilar, direktorici Zagorske razvojne agencije, na vještom upravljanju procesom izrade te djelatnicima Zagorske razvojne agencije Nataši Hlaban, Heleni Matuša, Matiji Čičku i Alenu Hutinoviću na profesionalnom angažmanu i entuzijazmu.

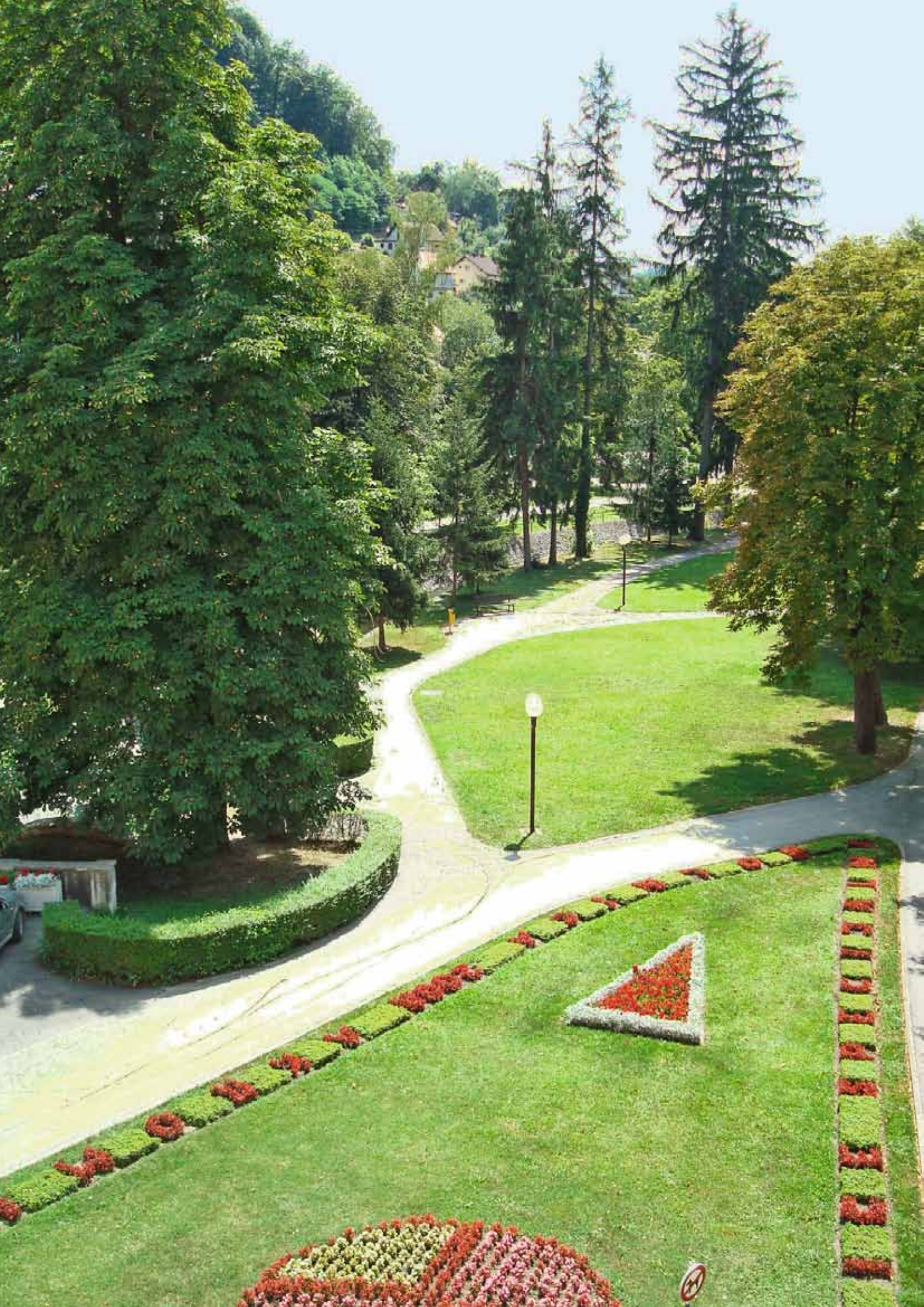
Nastojali smo da dokument koji je pred Vama ne bude tek lista želja, već putokaz prema odredištima do kojih, uz kombinaciju preciznog planiranja i jasnih aktivnosti, realno možemo stići. Strategija pritom harmonizira naše nasljeđe i prirodne specifičnosti sa županijskim, nacionalnim i europskim standardima. Pritom smo pokušali kreirati naputak kako transformirati etablirani europski Kurort 19. stoljeća u vrhunsko odredište zdravlja 21. stoljeća.

Ciljevi su namjerno ambiciozno definirani i kao takvi cjelokupnom javnom i privatnom sektoru s područja Općine Krapinske Toplice ponuđeni kao izazov. Realizacija će ovisiti prvenstveno o našim naporima, međutim, ne smije se zanemariti ni ovisnost o vanjskim činiteljima kao što su npr. promjene u nacionalnoj fiskalnoj regulativi, koje nas mogu ubrzati, ali i usporiti.

Ostvarenje Strategije misija je na koju je pozvan doslovce svaki stanovnik i gost Općine Krapinske Toplice. Stoga Vas pozivam da se priključite sedmogodišnjem putovanju na kojem će zasigurno biti puno prepreka, ali ciljevi koje smo si zadali vrijedni su svakog napora da ih se ukloni!

Sretno nam!

Ernest Svažić, načelnik

UVOD

Strateško planiranje je osobina kreativnog predviđanja problema i pronalaženja rješenja za probleme koji se mogu pojaviti na putu do ostvarenja nekog strateškog cilja, tj. cilja o kojem ovisi opstanak sustava u realnom okruženju. Pri planiranju je potrebno jednako dobro poznavati okruženje i veze s okruženjem, kao i sam sustav. ***Osnovni cilj strateškog planiranja je jasno utvrđivanje prirode i karaktera lokalnog okruženja i sektora koji ono predstavlja te koordinirano upravljanje razvojem područja u budućnosti. Procesom strateškog planiranja jasno utvrđujemo ciljeve, prioritete i strategije razvoja regije te definiramo mjere za procjenu uspješnosti ostvarenja zadanih ciljeva. Dakle, strateški plan predstavlja integrirani skup strateških i operativnih ciljeva i aktivnosti koji su potrebni kako bi se u budućnosti ostvario željeni rezultat (često definirano kao misija i vizija regije).***

Gospodarski i društveni razvoj strateški se planira kao neprekidni proces koji se osigurava i učvršćuje čestim povratnim vezama (engl. feedback) i ocjenjivanjem već provedenih koraka tijekom pripreme sljedećih razvojnih akcija. Temeljni dijelovi toga procesa međusobno su povezani. To su:

- programiranje
- provedba
- praćenje i vrednovanje
- razvojna usmjerenja i mjere.

Proces strateškog planiranja u Općini Krapinske Toplice započeo je u prvoj polovini 2014. godine. Na prijedlog načelnika te potvrdom članova Općinskog vijeća, Općina Krapinske Toplice, kao glavni nositelj izrade Strategije, započela je prvi od ukupno 10 koraka potrebnih za kvalitetnu implementaciju strateškog planiranja u lokalno okruženje.

Koraci u izradi Strategije mogu se sumirati:

1.	**Priprema za strateško planiranje (sudionici / institucija / komunikacija)**	Ovaj korak započinje razmatranjem odluke o izradi krovnog strateškog dokumenta koji bi partnerskim pristupom postavio glavne smjerove razvoja Općine Krapinske Toplice. Odluka Općinskog vijeća o izradi Strategije i odabiru izvođača donesena je na 11. sjednici Općinskog vijeća Krapinske Toplice održanoj 11. srpnja 2014. godine. Izrada dokumenta Strategija razvoja Općine Krapinske Toplice povjerena je Zagorskoj razvojnoj agenciji d.o.o.
2.	**Strateški okvir**	Donošenjem Odluke o izradi Strategije postavljeni su temeljni strateški okviri pripreme strategije: 1. Strategija će se izraditi poštivanjem načela partnerstva i suradnje te je u tu svrhu osnovano Lokalno partnersko vijeće sastavljeno od glavnih predstavnika svih gospodarskih i društvenih sektora Općine 2. Nositelj izrade Strategije je Općina Krapinske Toplice s općinskom upravom 3. Dokument potvrđuje Općinsko vijeće na prijedlog načelnika Općine i time Strategija počinje važiti i aktivno se primjenjivati 4. Mišljenje zainteresirane javnosti o nacrtu dokumenta prikupljeno je na temelju javnih konzultacija na propisanom obrascu (internet stranice Općine, društvene mreže) 5. Strategija je usklađena sa strategijama / aktima / propisima viših razina (regionalne, nacionalne, EU).
3.	**Definiranje trajanja strateškog dokumenta, vizija i misija**	Trajanje Strategije razvoja Krapinskih Toplica usklađeno je s trajanjem programskog razdoblja na razini Europske unije (7 godina) te se Strategija izrađuje za razdoblje 2014. – 2020. godine u suradnji s Lokalnim partnerskim vijećem.

4.	**Situacijska analiza**	Kako bi se utvrdilo stanje u gospodarskom i društvenom sektoru, izrađena je situacijska analiza. Situacijska analiza provedena je prikupljanjem temeljnih gospodarskih i društvenih pokazatelja s obzirom na sektore (prirodni resursi, stanovništvo, ljudski kapital, obrazovanje, lokalno gospodarstvo, kapaciteti proračuna i sl.). Na temelju situacijske analize izrađena je SWOT analiza koja je pretpostavka za postavljanje strateških ciljeva.
5.	**Strateška pitanja, strateški ciljevi**	Na temelju izrađene SWOT analize izrađeni su ciljevi razvoja Općine koji se temelje na ulaganjima u turizam, zdravstvo, jačanje poduzetničkog okruženja te uspostavu pravednog i socijalno osjetljivog društva.
6.	**Strateški programi**	Svaki definirani cilj razvoja strukturiran je prema prioritetima ulaganja. Ukupno su definirana 4 cilja razvoja te 12 prioriteta. Svaki prioritet u svom opisu sadrži određene strateške programe (aktivnosti / mjere) koji će se provoditi u sedmogodišnjem razdoblju kako bi se usmjerio razvoj i postigla veća koncentracija sredstava potrebnih za provedbu pojedinih mjera / aktivnosti.
7.	**Utvrđivanje troškova i veza s budžetskim procesom**	Definirane mjere iz Strategije i predložene aktivnosti provodit će se i od strane lokalne uprave (Općine Krapinske Toplice) i ostalih glavnih dionika (privatnog, javnog i civilnog sektora) te je Strategija u raspisu ciljeva jasno naznačila kapacitete lokalnog proračuna i predviđena sredstva koja će se uložiti u provedbu ciljeva.
8.	**Indikatori za praćenje i evaluaciju**	Kako bi se efikasno pratila provedba Strategije, definirani su indikatori / pokazatelji uspješnosti na razini svakog prioriteta. Za svaki indikator naznačena je polazna vrijednost u 2013. godini – predstavlja prvu vrijednost u odnosu na koju se vrši *benchmarking* - te su procijenjene vrijednosti koje se žele dostići u 2020. godini.
9.	**Utvrđivanje kriterija za određivanje prioritetnih aktivnosti**	Lokalno partnersko vijeće složilo se da su svi ciljevi razvoja jednakovrijedni u svojoj hijerarhiji te medusobno uvjetovani. Provođenjem aktivnosti jednog prioriteta, stvaraju se pretpostavke za realizaciju aktivnosti drugih prioriteta. Stoga se snažno podržavaju sve navedene aktivnosti glavnih dionika u skladu s definiranim ciljevima razvoja neovisno o hijerarhiji ciljeva.
10.	**Izrada Akcijskog plana**	Strategijom su zadani okviri za izradu Akcijskog plana provedbe Strategije što se prvenstveno odnosi na proračunsko planiranje i izradu Plana razvojnih programa. Naime, Strategija se provodi ulaganjima kroz općinski proračun (Plan razvojnih programa = Akcijski plan), a s druge strane, provedba Strategije uvjetovana je koordiniranim aktivnostima dionika civilnog, javnog i privatnog sektora što se prati uspostavom jedinstvene Baze projekata Općine Krapinske Toplice.

1. STRUKTURA STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Potreba za izradom Strategije proizašla je iz osnovnih premisa učinkovitog planiranja lokalnog proračuna. Na temelju Zakona o proračunu iz 2009. godine (NN 87/08) gradovi i općine obvezni su prilikom izrade proračuna, osim općeg i posebnog dijela, izraditi i plan razvojnih programa. Ovaj plan razvojnih programa predstavlja planirane investicijske rashode za naredne tri godine. Ujedno, ovi planovi predstavljali su samo jedan dio proračuna, odnosno jedan isječak financijskog plana. Izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2012. godine (NN 136/12) mijenja se sadržaj i srž planova razvojnih programa te gradovi/općine i županije izrađuju Plan razvojnih programa prema novoj metodologiji. Plan razvojnih programa uključuje ciljeve i prioritete razvoja lokalne samouprave, a ti ciljevi povezani su s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna. Tako ova Strategija predstavlja osnovni strateško-planski dokument koji pretpostavlja povezivanje svih strateških aktivnosti s proračunskim planiranjem Općine Krapinske Toplice.

Osim poveznice s proračunskim planiranjem, Strategija je važna i u kontekstu pripreme Općine i svih dionika za korištenje sredstava iz fondova Europske unije. Naime, programi i projekti koji će se financirati putem fondova moraju imati jasnu vezu sa strateškim ciljevima i prioritetima na lokalnoj razini, a poštujući vertikalnu usklađenost s ciljevima razvoja, mora postojati i jasno uporište u regionalnim i nacionalnim ciljevima razvoja.

Sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja razvojnih strategija te metodologiji izrade strategija temeljem *CLLD* pristupa koji se primjenjuje u planiranju lokalnog razvoja na europskoj razini – *Community-Led Local Development,* Lokalna razvojna strategija Općine Krapinske Toplice sadrži sljedeća poglavlja i dodatke:

1. Uvod

2. Sažetak

3. Analiza/Ocjena stanja - ovo poglavlje sadrži najvažnija razvojna obilježja, razvojne trendove, razvojne probleme i razvojne potrebe Općine u području prirodnih resursa, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem; tumačenja, usporedbe (npr. sa statističkom regijom, Republikom Hrvatskom, EU) i ocjene, potkrijepljene činjenicama, pokazateljima, argumentima i komentarima te nalazima iz prethodnih analiza, strategija i drugih razvojnih dokumenta.

4. SWOT analiza - SWOT analiza sadrži ocjenu snaga i slabosti (unutar Općine) te prilika i prijetnji (izvan Općine) bitnih za razvoj svih važnih područja (prirodnih i ljudskih resursa, gospodarstva, poslovne i tehnološke infrastrukture, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, kulturne baštine, tržišta rada, društvenih djelatnosti, upravljanja razvojem i drugih); obrazlaže i tumači koji su i kakvi stvarni čimbenici razvoja i potencijali za razvoj, ali i ograničenja i prepreke razvoju.

5. Vizija i strateški ciljevi - vizija sadrži opis zamišljenog sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju Općine Krapinske Toplice. Strateški ciljevi sadrže konzistentan i sažeti opis namjeravanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije.

Ciljevi su:
– mjerljivi (kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost)
– ostvarivi (imati minimum prihvatljive razine izvodivosti)
– jasno formulirani (općenite ciljeve treba izbjegavati)
– s određenim rokom ostvarenja
– međusobno sukladni (ne smiju se preklapati)
– sveobuhvatni
– društveno i okolišno prihvatljivi
– takvi da pridonose razvoju županije koji je određen vizijom
– sukladni ciljevima Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske i statističke regije.

6. Prioriteti i mjere / aktivnosti - prioriteti proizlaze iz vizije i razrađuju strateške ciljeve. Mjere su intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata.

Opis i sadržaj mjere uključuje:
– naziv
– povezanost sa strateškim ciljem i prioritetom
– svrhu, cilj i obrazloženje
– nositelje, korisnike i ciljne skupine
– okvirna financijska sredstva i njihove izvore
– pokazatelje za praćenje rezultata i razvojnih učinaka.

7. Financijski plan - financijski plan sadrži indikativni i okvirni pregled te alokaciju financijskih sredstava po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama, izvorima i razdobljima.

8. Provedba Strategije - ovo poglavlje sadrži opis postupaka i nadležnost subjekata u provedbi Strategije, njihove kapacitete te rokove provedbe.

9. Praćenje i izvještavanje - ovo poglavlje sadrži informacije, podatke, pokazatelje i ocjene o realizaciji ciljeva, prioriteta i mjera te uspješnosti upravljanja provedbom.

10. Akcijski plan i komunikacijska strategija - u svrhu provedbe Strategije, Općina donosi Akcijski plan za provedbu koji omogućuje cjelovit pregled zadaća potrebnih za provedbu Strategije, njihove izvršitelje, financijska sredstva te rokove i pokazatelje izvršenja. Radi informiranja javnosti te podizanja svijesti o ulozi i značaju Strategije za razvoj Općine, Općina donosi Komunikacijsku strategiju.

2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Lokalna razvojna strategija je instrument unapređenja ekonomskog kapaciteta i konkurentnosti Općine Krapinske Toplice, odnosno ona služi kao poluga za stvaranje i održavanje konkurentnih radnih mjera u lokalnoj ekonomiji kako bi se osigurala prava na rad i odmor svih stanovnika Općine.

Ključni koncepti koji su korišteni pri programiranju razvoja za narednih 7 godina (2014. – 2020. godina, programsko razdoblje na razini Europske unije) prikazani su u nastavku:

- **Koncept solidarnosti –** društveni razvoj temelji se na društvenoj ravnoteži, ekonomskoj pravednosti, socijalnoj uključenosti i ravnopravnosti spolova. Općina Krapinske Toplice nositelj je ravnomjernog lokalnog razvoja vodeći se načelima humanosti, uzajamnosti i solidarnosti kako bi se uspostavila učinkovita socijalna politika.

- **Koncept konkurentnosti –** krajnji cilj razvoja Općine Krapinske Toplice je stvaranje teritorijalne konkurentske prednosti pri čemu su te prednosti upravo prirodna bogatstva i tradicija što postaje temelj održivog razvoja Općine.

- **Koncept održivosti -** pretpostavlja razvoj koji ne ugrožava mogućnosti budućih generacija. Održivost se postiže osiguravanjem kvalitetnih aktivnosti u sektoru ekonomskog i društvenog razvoja te razvoja lokalne ekonomije (gospodarstva).

MISIJA

Krapinske Toplice pozicioniraju se kao nacionalno i internacionalno mjesto zdravstvenog turizma te mjesto razvoja uspješnog poduzetništva. Maksimiziranjem svojih prirodnih bogatstava, netaknute prirode i stabilnih izvorišta termalne vode, Krapinske Toplice postat će sigurno mjesto za zdrav život u smirenom, prirodnom okruženju. Krapinske Toplice njeguju zajedništvo i stvaraju prijateljsko okruženje za obiteljski život, društvenu pravednost i solidarnost.

VIZIJA

Krapinske Toplice - izvor zdravlja

Navedeni koncepti razvoja te izrađena osnovna i SWOT analiza, doprinijeli su definiranju vizije i misije razvoja Općine Krapinske Toplice. Prema definiciji *+green koncepta* Zelenog upravljanja destinacijom, oblikovanje održivog, dugoročnog razvoja novog odredišta zdravstvenog turizma 21. stoljeća je objedinjenje novodefiniranih mjesta zdravlja koja, povezana u sve razine cjeline destinacije, ostvaruju sadržajnu, vremensku i financijsku samodostatnost.

Definirani ciljevi razvoja proizlaze iz predložene vizije i predstavljaju operacionalizaciju misije. U procesu strateškog planiranja razvoja u obzir su uzeti ciljevi razvoja na višim razinama (regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini) te su jasno identificirane poveznice između sektora i sudionika na način koji ima multiplicirajući efekt na lokalni razvoj i središnje programe. Identificirani ciljevi razvoja prikazani su u sljedećoj tablici.

CILJ 1		CILJ 2		CILJ 3		CILJ 4	
Održiva lokalna ekonomija i pametna specijalizacija		**Ruralni razvoj**		**Napredak lokalne zajednice**		**Revitalizacija i održivo upravljanje prirodnim resursima i infrastrukturom**	
PRIORITETI	Potpora razvoju turističke infrastrukture i turističkih programa	PRIORITETI	Potpora razvoju poljoprivredne proizvodnje	PRIORITETI	Kvalitetan sustav odgoja i obrazovanja	PRIORITETI	Uključivanje kulturne i prirodne baštine u lokalnu ekonomiju
	Razvoj zdravstvenih usluga		Gospodarski razvoj ruralnog područja		Organizirani razvoj lokalne uprave		Urbano planiranje
	Razvoj poduzetništva				Uključivanje organizacija civilnog društva u lokalni razvoj		Ulaganje u fizičku infrastrukturu
					Društvena odgovornost		

Ciljevi i prioriteti razvoja proizašli su iz analize stanja područja koje obuhvaćaju Krapinske Toplice. Definirane aktivnosti i mjere unutar svakog od ciljeva služe za otklanjanje identificiranih nedostataka i jačanju prednosti navedenih u SWOT analizi.

Stoga ova Strategija teži cjelovitom, fleksibilnom i učinkovitom razvoju Općine u kojem sudjeluju svi stanovnici, a proces upravljanja je transparentan i utemeljen na pozitivnim vrijednostima, načelima i ciljevima.

OSNOVNA ANALIZA

3. GEOGRAFSKO-PROMETNE KARAKTERISTIKE I PRIRODNI RESURSI

3.1 Geografske i klimatske karakteristike Općine Krapinske Toplice

Općina Krapinske Toplice je jedinica lokalne samouprave smještena u središtu Krapinsko-zagorske županije. Graniči s gradovima Krapina, Zabok i Pregrada te općinama Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće i Tuhelj. Prostor Općine Krapinske Toplice zauzima površinu od 49,26 km^2 te obuhvaća 17 naselja: Čret, Donje Vino, Gregurovec, Hršak Breg, Jasenovac Zagorski, Jurjevec, Klokovec, Klupci, Krapinske Toplice, Lovreća Sela, Mala Erpenja, Maturovec, Oratje, Selno, Slivonja Jarek, Viča Sela i Vrtnjakovec.

Na temelju podataka Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, na području Općine Krapinske Toplice živi 5.367 stanovnika. Gustoća naseljenosti iznosi 108 stanovnika/km^2, što je manje od prosjeka Krapinsko-zagorske županije (122 stanovnika/km^2), ali veće od prosjeka Republike Hrvatske (78 stanovnika/km^2).

Područje koje pokriva Općina Krapinske Toplice prema geotektonskoj podjeli pripada zapadnom dijelu Panonskog bazena raznovrsnog geološkog sastava i razvojnih procesa. Samim time prisutni su elementi alpske građe i reljefa te manjim dijelom elementi panonske građe. Granica Alpa proteže se dolinom rijeke Krapine po dužoj osi Konjščinske sinklinale. Ivanščica sa Strugačom, Cesargradskom i Desinićkom gorom pripadaju posljednjim alpskim ograncima. Velike rasjedne linije karakteriziraju masive Strahinjčice i Ivanščice te se kao posljedica postvulkanskog djelovanja, postojećih uzdužnih i poprečnih rasjeda te dislokacijskih lomova javljaju termalni izvori: Krapinske, Tuheljske, Sutinske i Stubičke Toplice. **Tla na području Krapinsko -zagorske županije, pa tako i Općine Krapinske Toplice, općenito nisu osobite kakvoće. Prevladava laporasta podloga te meki sarmatski i litavski vapnenci koji uvjetuju ograničen razvitak plodnog, jače podzoliranog tla pogodnog za oraničke kulture. Kao rezultat takve podloge, na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka stvaraju se pjeskovita ilovasta tla koja su osobito pogodna za vinograde i voćnjake.** Čitavo područje Općine nalazi se u 7. i 8. potresnoj zoni prema MSC skali te je seizmički nemirno. Osim toga, registrirano je i nekoliko aktivnih klizišta.

Na području Općine Krapinske Toplice mogu se izdvojiti tri geomorfološka elementa. Prvi element su brežuljci do 300 metara nadmorske visine s vinogradima i drvenim klijetima, drugi element su doline uz tokove rječica i potoka prekrivene livadama, a treći element su obronci brežuljaka prekriveni oranicama i šumarcima. Brežuljci do 300 metara nadmorske visine prevladavaju na području Općine Krapinske Toplice. Njima pripadaju prigorja Maceljske gore, Strahinjčice i Ivanščice koja su najvećim dijelom prekrivena šumama. Ovoj skupini također treba pridodati podgorja na osojnim stranama gora (sjeverna strana Strahinjčice i sjeverozapadna strana Medvedni-

ce). Naplavna ravan rijeka Krapine i Sutle sastavljena je od finih glina manje debljine. **Najznačajnija je ravan rijeke Krapine koja ima veliku važnost za razvoj poljoprivrede, urbanizaciju i izgradnju infrastrukturnih koridora**. Ostale ravni su manjih površina te obuhvaćaju područja sljevova rječica Horvatske, Kosteljine, Krapinčice i Reke.

Glavni vodotoci teku od sjevera prema jugu i jugoistoku, a najznačajniji su potoci Kosteljina i Erpenjščica koji pripadaju slijevu rijeke Krapine. Zbog sastava, malog nagiba i odnosa prema nanosima prisavskog pojasa, dolazi do slabog otjecanja i dugog zadržavanja padalinske vode. Upravo iz navedenih razloga na području Općine postoji poplavna površina doline rječice Kosteljine. Treći element reljefa čine pobrđa koja su većinom prekrivena poljoprivrednim površinama namijenjenim voćarstvu i vinogradarstvu.

Na području Općine Krapinske Toplice, pa tako i na području čitave Krapinsko-zagorske županije, prevladava kontinentalno-humidni tip klime. Ovaj tip klime karakteriziraju umjereno topla i kišovita ljeta te hladne zime. Najniže temperature bilježe se tijekom siječnja (prosječna temperatura iznosi 0,8°C), a najviše tijekom srpnja (prosječna temperatura iznosi 20°C). Gledajući količinu padalina, evidentirano je kako oborine svoj maksimum dosežu u svibnju, lipnju i srpnju, dok se najmanje oborina bilježi u veljači i ožujku. Prosječna količina padalina tijekom godine iznosi 980 mm, a srednja relativna vlažnost zraka 81%. Tijekom godine prosječno se bilježe 23 dana sa snježnim padalinama, a maksimalna visina snježnog pokrivača iznosi 60 cm. Reljef na području Krapinskih Toplica ima utjecaj na smjer i jakost vjetra. Najučestaliji su zapadni vjetrovi (45% tijekom godine) i istočni vjetrovi (29% tijekom godine). Najjači vjetrovi bilježe se u periodu od kasne jeseni sve do početka proljeća. Mogućnost za pojavu magle prisutna je tijekom cijele godine, pri čemu se tijekom ljeta najčešće javlja ujutro i navečer, dok se tijekom zime može zadržati čitavi dan. Zahvaljujući reljefnim karakteristikama, prigorsko područje ima povoljnu insolaciju koja pogoduje vinogradarstvu. Godišnje se prosječno javlja 66 vedrih dana uz srednje godišnje trajanje sunčanih razdoblja od 1.800 do 1.900 sati.

3.2 Komunikacijska povezanost

Općinu Krapinske Toplice karakterizira dobar prometni položaj upravo zbog toga što se nalazi u središnjem dijelu Krapinsko-zagorske županije. **Područje Općine dobro je premreženo cestama koje spajaju njezina naselja s većim mjestima u Županiji.** Valja istaknuti da je Općina relativno blizu većim središtima pa tako cestovna udaljenost do Krapine, Zaboka i Pregrade iznosi oko 14 kilometara. Osim toga, čitavo područje Općine nalazi se blizu važnog prometnog koridora, autoceste Zagreb – Maribor. Državnom cestom D 507 (Valentinovo (D206) – Krapinske Toplice – Gubaševo (D205)) osigurana je povezanost čitave Općine s autocestom Zagreb – Maribor.

3.3 Prirodni resursi i kulturna dobra

Ekološka mreža u Republici Hrvatskoj propisana je *Zakonom o zaštiti prirode*, a proglašena *Uredbom o proglašenju ekološke mreže* (NN 109/07). Ona predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja važnih za ugrožene vrste i staništa, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. Funkcionalnost ekološke mreže osigurana je zastupljenošću njezinih sastavnica. Prema *Uredbi o proglašenju ekološke mreže* područje Općine Krapinske Toplice u cijelosti se nalazi u obuhvatu ekološke mreže Republike Hrvatske. **Osnovni prirodni resurs na kojem Krapinske Toplice temelje svoj razvoj su izvori hipertermalne vode. Iz tri jača i nekoliko vrela poredanih u nizu duž potoka Topličina izvire voda temperature oko 40°C, stabilnog kapaciteta 81,6 l/s. Sredinom 1980-ih provedena su dodatna istraživanja i bušenja te je dokazano da postoji više vodonosnih horizonta, a ukupna izdašnost izvorišta nakon tih istraživanja procjenjuje se na 110 l/s, a temperatura bušotine je 5°C viša od one na površinskim izvorima.**

Na području koje pokriva Općina Krapinske Toplice nalazi se vrijedna prirodna baština koju valja revitalizirati i zaštititi kako bi ostala sačuvana za buduće naraštaje. Od vrijedne prirodne baštine valja istaknuti park Klokovec, lječilišni

perivoj u Krapinskim Toplicama, aleju divljeg kestena prema zgradi bivšeg restorana Bellevue, ostatke perivoja kurije Kovačevec, ostatke perivoja dvorca Čret, perivoj kurije Novaki i park šumu brda Zašat prema Sv. Mariji Magdaleni.

Park Klokovec zaštićen je 1970. godine na temelju *Zakona o zaštiti prirode* u kategoriji spomenika parkovne arhitekture. Zaštitom su uz površinu samog perivoja obuhvaćene i pripadajuće površine oko gospodarskih zgrada s uskim pojasom autohtone šume jugoistočno od dvorca. Nekadašnji perivoj oko dvorca u Klokovcu bio je dio prepoznatljivog povijesnog i kulturnog nasljeđa zagorskih dvoraca. Perivoj je podignut na padini brijega iznad doline potoka Kosteljina, južno i zapadno od dvorca na 200 metara nadmorske visine. Osnovne karakteristike parka su jednostavnost kompozicije i zastupljenost uglavnom dekorativnih autohtonih vrsta drveća uz manje skupine unesenih svojta drveća i grmlja. Unutar parkovne površine ispred južnog pročelja dvorca bio je smješten voćnjak s biranim sortama krušaka i jabuka. Uz prilazni put prema dvorcu bio je zasađen drvored divljeg kestena, a nedaleko od zapadnog pročelja isticala se skupina stoljetnih trnovaca. Danas su perivoj i dvorac u privatnom vlasništvu te je prostor povijesnog perivoja u cijelosti izmijenjen. Podignut je novi park u kojem su zasađene brojne vrste dekorativnog drveća i grmlja.

Lječilišni perivoj u Krapinskim Toplicama izgrađen je 1861. godine kada je izgrađeno i lječilište. Perivoj je od vremena nastanka do danas znatno smanjen i izmijenjen kako kompozicijski tako i namjenom. Danas ima karakteristike trga ispred stare lječilišne zgrade.

Cestom koja povezuje lječilište u Krapinskim Toplicama i nekadašnji restoran Bellevue s obje strane je zasađen drvored divljeg kestena. Ovaj drvored predstavlja kvalitetan urbanistički element organizacije naselja Krapinske Toplice s kraja 19. stoljeća.

Iako je od nekadašnjeg perivoja kurije Kovačevec ostalo nekoliko pojedinačnih stabala lipe i hrasta te nekoliko voćaka, prema prostornoj organizaciji kurije i pratećih gospodarskih zgrada može se uočiti postojanje uređenog vanjskog prostora. Uočava se jedinstvena prostorna kompozicija imanja koju su činili kurija, kapelica sv. Nikole, ribnjak u podnožju kurije i gospodarski sklop. Ostaci perivoja dvorca Čret nalaze se na vrhu brijega, sjeverozapadno od dvorca. Danas je taj prostor zapušten i obrastao šumom.

Od nekadašnjeg perivoja kurije Novaki ostao je sačuvan samo najuži dio perivoja koji podrazumijeva samo reprezentativni dio ispred glavnog pročelja kurije. Danas je skromnih dimenzija te organiziran kao travnata površina ispred kurije, sa stablima koja su zasađena obodno.

Na zapadnoj padini brda Zašat iznad Krapinskih Toplica formirana je perivojna šuma koja se proteže sve do kapele sv. Marije Magdalene. Predstavljala je sastavni dio prostorne kompozicije lječilišta i bila je zasađena stablima hrasta, graba, bagrema i crnogorice. Danas je ova park šuma zapuštena te je potrebno pristupiti njezinoj revitalizaciji. Tijekom stručnog arheološkog nadzora nad zemljanim radovima uređenja okoliša kapele sv. Marije Magdalene, na brijegu Zašat iznad Krapinskih Toplica pronađeni su fragmenti keramičkog posuđa, dio keramičkog utega ili podmetača za posuđe, dijelovi kućnog lijepa (maza) te kamena alatka-motika. Radove zajednički sufinanciraju Općina Krapinske Toplice i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Arheološki nalazi ukazuju na postojanje visinskog naselja, a preliminarno se datiraju u prapovijest, odnosno u razdoblje kasnog brončanog doba (1200.-800.g.pr.Kr).

Osim vrijedne prirodne baštine, područje Općine Krapinske Toplice posjeduje i bogatu kulturnu baštinu. Popis kulturnih dobara evidentiranih u *Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske* dan je u tablici br. 1.

TABLICA 1 - KULTURNA DOBRA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Naziv kulturnog dobra	Oznaka	Vrsta
Crkva sv. Antuna	Z-2636	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Kurija Klokovec	RZG-0113-1969	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Crkva Blažene Djevice Marije	Z-2233	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije	Z-3985	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Naziv kulturnog dobra	Oznaka	Vrsta
Crkva Presvetog Trojstva i župni dvor	Z-2090	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Kapela sv. Marije Magdalene	Z-2091	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno
Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva	Z-1127	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno
Crkva sv. Jurja	Z-2839	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2014. godina

Crkva sv. Antuna nalazi se na brdu u selu Hršak Breg, udaljenom 2 km od Krapinskih Toplica. Sama crkva je izgrađena 1899. godine i ima pravilnu orijentaciju. Osim toga, ima blago izdužen brod i peterostrano svetište. Stilska obilježja s elementima neogotike i neoromanike te unutarnje uređenje i neostilski inventar čine skladnu cjelinu.

Kurija Klokovec, okružena perivojem i smještena na brijegu nedaleko od Krapinskih Toplica, nastala je u prvoj polovici 19. stoljeća. Sama kurija je klasicistička građevina pravokutnog tlocrta s glavnim južnim pročeljem okrenutim prema perivoju i dolini. Južno pročelje je naglašeno centralnim rizalitom koji završava trokutnom atikom i grbom te ima balkon koji nose četiri konzole u obliku akantusove S volute. Jednostavno sjeverno pročelje sa sedam prozorskih osi ukrašavaju plitke arkadne niše i međukatni vijenac. Unutrašnji prostor u prizemlju i podrumu nadsvođen je češkim svodom, dok kat ima ravan strop.

Crkva Blažene Djevice Marije smještena je na brijegu te je izgrađena u klasicističkom stilu s kraja 18. stoljeća. To je jednobrodna dvotravejna crkva sa svetištem okrenutim prema jugu. Sakristija s dva nejednaka traveja prigrađena je uz istočnu stranu. Crkva ima tlocrt izduženog pravokutnika sa stranicama koje nisu paralelne i trostranim začeljem užeg svetišta. Glavni oltar je iz 18. stoljeća, a dva bočna kasnoklasicistička iz 19. stoljeća.

Orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije djelo su varaždinskog graditelja Gottharda Steiningera iz 1828. godine. Iako same orgulje nisu u najboljem stanju, one predstavljaju najbolje očuvani Steiningerov instrument.

Crkva Presvetog Trojstva sagrađena je u razdoblju od 1829. do 1832. godine, a toranj je podignut 1855. godine. Tlocrtno prostornu dispoziciju čine: ulazni prostor nad kojim se uzdiže zvonik, dvotravejni brod i svetište zaključeno plitkom polukružnom apsidom. Vanjsko oplošje zidova artikulirano je potprozornim vijencem i vijencem koji opisuje same prozorske lukove, dok je glavno pročelje definirano zvonikom, jednostavnom biforom i dvjema nišama s kipovima sv. Petra i Pavla. Orgulje u crkvi Presvetog Trojstva izgradio je 1860. godine Leonard Ebner iz Maribora. Način gradnje odaje češko-njemačku školu iz razdoblja romantizma.

Kapela sv. Marije Magdalene nalazi se na brdu Zašat, istočno od središta naselja Krapinske Toplice. Podignuta je 1874. godine na mjestu stare drvene kapele. Nepravilnog je tlocrta u obliku pravokutnika koji prelazi u izduženo trostrano svetište. U središnjoj osi glavnog pročelja nalazi se ulaz s dva bočna prozora.

Crkva svetog Jurja na Svetojurskom vrhu građena je na mjestu starije drvene kapele. Osnovu crkve čini kvadratni brod i nešto uže svetište sa stiješnjeno zaključenom apsidom te zvonik ugrađen u glavno pročelje. Oko kapele sv. Jurja nekad se nalazilo groblje, a kapelu su zbog njezine veličine i opremljenosti planirali uzdignuti na razinu samostalne župne crkve, no kasnije se od toga odustalo.

4. POVIJEST OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Tragovi ljudske aktivnosti na području Općine Krapinske Toplice sežu u razdoblje prapovijesti. Iako zasad na području Općine nisu pronađeni ostaci ljudi ili artefakata iz vremena paleolitika, odnosno starijeg kamenog doba, pronađene su kljove mamuta. Za očekivati je da su i na području Općine Krapinske Toplice paleolitički lovci i sakupljači imali svoja bazna, radna ili lovna staništa na otvorenom, kakva su dosad u Zagorju otkrivena na području Golubovca (Ivanščica), Pregrade (Bežanec), Radoboja (nalazišta uz Radobojčicu) i Bedekovčine (Strugača). Iz vremena mlađeg kamenog doba, odnosno neolitika te bakrenog doba ili eneolitika, na području Općine pronađene su glačane kamene sjekire. Riječ je o pojedinačnim slučajnim površinskim nalazima pronađenim tijekom obrade zemljišta, no ti nam nalazi ukazuju na ljudsku prisutnost na području Općine u vrijeme prvih stalnih naselja, kultivacije biljaka i domestikacije životinja. Zbog nalaza glačanih kamenih sjekira pretpostavlja se postojanje pripadajućih istovremenih naselja, a riječ je o razdoblju između otprilike 5500. i 2200. g. pr. Kr. Na brijegu Zašat su nedavno, tijekom uređenja okoliša kapele sv. Marije Magdalene, otkriveni ostaci nadzemnih kuća građenih od šiblja, drvne građe i blata, zatim ostaci keramičkih posuda, dio okruglog keramičkog utega ili podmetača te kameni artefakt-motika. Radi se o ostacima visinskog prapovijesnog naselja, utvrđenog zemljanim bedemom iz vremena kasnog brončanog doba, odnosno razdoblja između 1200. i 800. g. pr. Kr. S obzirom na blizinu termalnih vrela u neposrednom podnožju brijega Zašat, postoji mogućnost da su termalna vrela u Krapinskim Toplicama korištena već u prapovijesti.

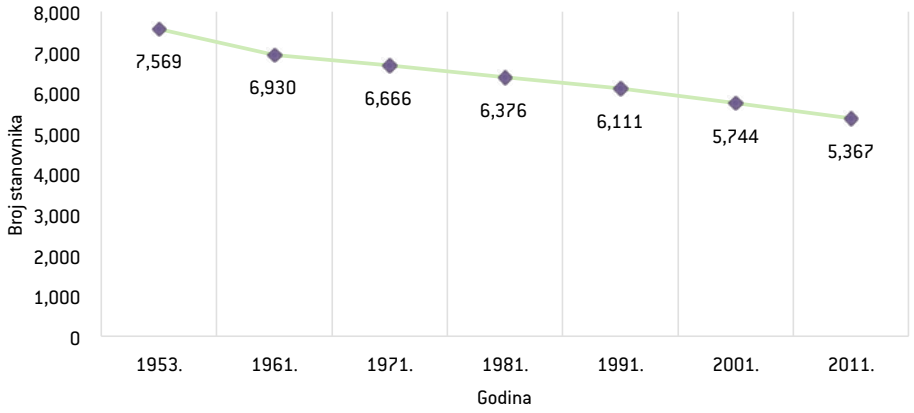
Iako postoje različita nagađanja o tome da su termalna vrela Krapinskih Toplica poznavali i koristili već u antičko doba te da su se Krapinske Toplice tada nazivale Aquae Vivae, zasad ne postoje materijalni dokazi koji bi potvrdili tu teoriju. Rimljani su bili prisutni na području Zagorja te su u Varaždinskim Toplicama izgradili čitav lječilišni kompleks, no njihovu prisutnost u Krapinskim Toplicama tek treba dokazati poduzimanjem interdisciplinarnih arheoloških istraživanja.

Prvi spomen Krapinskih Toplica datira iz 1334. godine, tada se u popisu župa Zagrebačke biskupije spominje Župa Svetog Trojstva u Toplicama. Prva preteča današnjih bolnica u Krapinskim Toplicama pojavljuje se 1609. godine kada tadašnji vlasnik toplica Franjo Keglević gradi ksenodohij. Radi se o zgradi koja je služila za prijem osoba te se nalazila između crkve i kupališta. Slijedi ubrzani razvoj toplica pa su već početkom 18. stoljeća Krapinske Toplice najpoznatije kupalište. U drugoj polovici 18. stoljeća (1772. godine) u toplicama se koriste tri izvora, pri čemu je srednji izvor (*Gospodska kupelj*) već tada natkriven. **Pravi procvat Krapinske Toplice doživljavaju 1859. godine kada poznati trgovac Jakov Badl kupuje postojeće i gradi nove kupelji (*Jakobova, Marijina i Pučka kupelj*). Pored njih također se gradi hotel, lječilište, restoran (Bellevue) te se formiraju i sade parkovi i aleja. Upravo iz navedenog razloga Krapinske Toplice postaju omiljeno mondeno kupalište austrougarske elite.** O kvaliteti tadašnje turističke ponude Krapinskih Toplica govori podatak da su 1882. i 1885. godine osvojile zlatnu medalju za turističku kvalitetu na međunarodnim izložbama. Sredinom 20. stoljeća osniva se *Kupališno lječilište* koje desetak godina kasnije prerasta u *Bolnicu za reumatske bolesti i rehabilitaciju*. Moderni uzlet u sektoru zdravstva započeo je na odjelu za reumatologiju da bi se s vremenom djelatnost proširila i na ortopediju, neurologiju i kardiologiju. Krajem 20. stoljeća grade se dvije nove bolničke zgrade. Ova ustanova od 1994. godine djeluje pod nazivom *Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice*. **Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske Krapinske Toplice postaju središtem privatnih ulaganja u zdravstvo.** Tako je 1996. godine osnovana *Magdalena,* prva privatna klinika u Hrvatskoj, a 2008. godine osnovana je ortopedska bolnica *Akromion*.

5. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA

Na temelju podataka dobivenih iz Popisa stanovništva provedenog 2011. godine, u 17 naselja koja čine Općinu Krapinske Toplice živjelo je ukupno 5.367 stanovnika. Primjetan je trend smanjenja broja stanovnika jer je prema podacima prijašnjeg Popisa stanovništva iz 2001. godine na području Općine Krapinske Toplice živjelo 5.744 stanovnika. Sličan trend smanjenja broja stanovnika uočljiv je na županijskoj i državnoj razini. Detaljan prikaz kretanja broja stanovnika Općine Krapinske Toplice od sredine 20. stoljeća do danas prikazan je na grafikonu br. 1. Vidljivo je da se broj stanovnika u 60-godišnjem razdoblju smanjio za 29%.

GRAFIKON 1 – KRETANJE BROJA STANOVNIKA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 1953.-2011.

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gledajući kretanje broja stanovnika po naseljima koja su u sastavu Općine Krapinske Toplice, također je primjetno smanjenje broja stanovnika u većini naselja. **Izuzetak od toga trenda su jedino naselja Gregurovec, Klokovec, Viča Sela i Vrtnjakovec.** Do najvećeg smanjenja stanovnika došlo je u naseljima Čret (sa 664 stanovnika u 2001. godini na 571 stanovnika u 2011. godini) i Maloj Erpenji (sa 751 stanovnika u 2001. godini na 606 stanovnika u 2011. godini). Smanjenje broja stanovnika može se pripisati starenju stanovništva i iseljavanju mlađe populacije u urbane sredine radi posla i boljih životnih uvjeta.

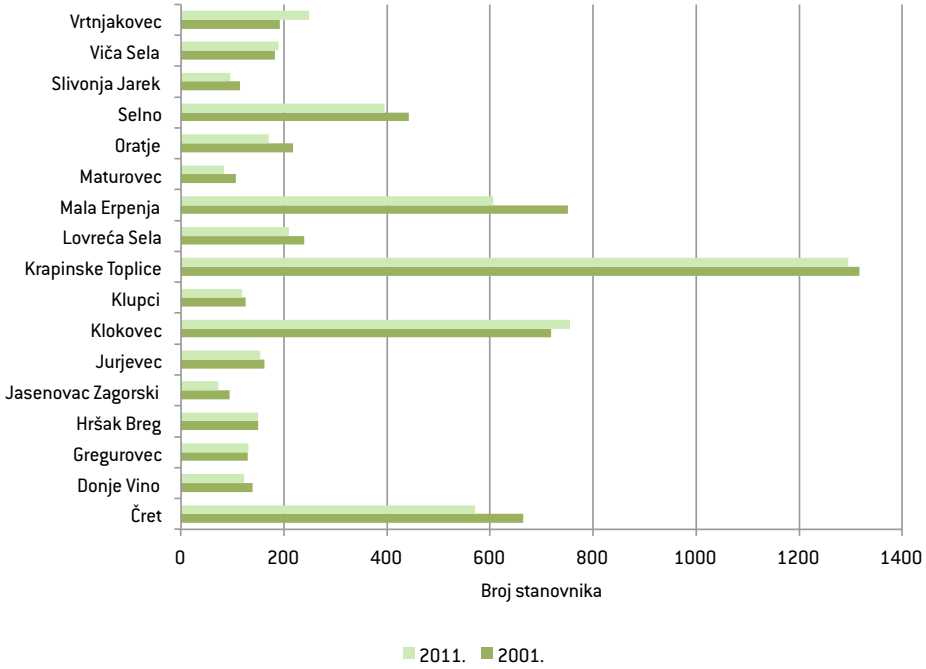
Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku* tijekom 2013. godine na području Općine Krapinske Toplice rođeno je 39 djece, a umrle su 82 osobe, što predstavlja negativni prirodni prirast od -43 osobe.

Vitalni indeks predstavlja broj živorođenih na 100 umrlih osoba. Podaci iz ovog izvora također govore kako vrijed-

nost ovog pokazatelja za Općinu Krapinske Toplice iznosi 47,6. Vrijednost ovog pokazatelja manja je od vrijednosti za Krapinsko-zagorsku županiju (61,2) te od prosječne vrijednosti za gradove (72,4) i općine (55,7) u sastavu Krapinsko-zagorske županije. Niži vitalni indeks od Općine Krapinske Toplice imaju samo općine Budinščina (38,3), Desinić (29,6), Hrašćina (40,9), Jesenje (45,8), Konjščina (28,8), Kraljevec na Sutli (35,5), Kumrovec (28), Lobor (36,5), Mihovljan (40,6) te Zagorska Sela (33,3). **Promatrajući trend kretanja vrijednosti vitalnog indeksa, vidljivo je da u razdoblju od 2011. – 2013. godine vrijednost kontinuirano opada u prosjeku za 15%. Ovaj podatak pokazuje da broj umrlih znatno premašuje broj živorođene djece (u suglasju s negativnim prirodnim prirastom), što ukazuje na činjenicu da u budućim programima socijalne politike zasigurno više pažnje treba posvetiti razvoju različitih usluga za starije osobe te aktivno provoditi mjere pronatalitetne politike.**

Kretanje broja stanovnika u naseljima u sastavu Općine Krapinske Toplice za razdoblje od 2001. do 2011. godine prikazano je na grafikonu br. 2.

GRAFIKON 2 – KRETANJE BROJA STANOVNIKA U NASELJIMA U SASTAVU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

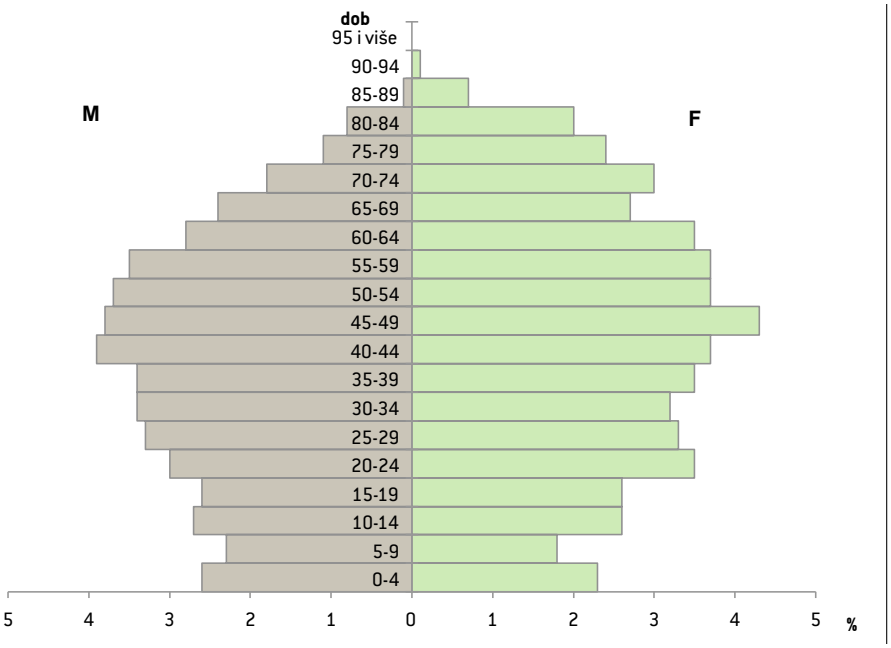
Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gledajući sastav stanovništva s obzirom na spol, vidljivo je kako u sastavu stanovništva Općine Krapinske Toplice prevladavaju žene (51,44% ukupnog broja stanovnika u 2011. godini). Analizom sastava stanovništva s obzirom na dob, uočeno je kako većina muškaraca (4,25% ukupnog stanovništva Općine) pripada dobnoj skupini od 45 do 49 godina dok većina žena (3,82% ukupnog stanovništva Općine) pripada dobnoj skupini od 50 do 54 godine. Prosječna starost stanovništva u Krapinskim Toplicama iznosi 43,3 godine (45 godina žene i 41 godina muškarci). Usporedba prosječne starosti prema Popisu stanovništva 2001. godine i 2011. godine pokazuje da je stanovništvo starije za 2 godine. Koeficijent starosti (udio stanovništva starijeg od 65 godina) također se u promatranom 10-godišnjem razdoblju povećava, sada iznosi 26% i veći je od prosjeka Krapinsko-zagorske županije te među većima od svih općina na području Krapinsko-zagorske županije. Podaci o indeksu starenja (postotni udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na broj stanovnika u dobi od 0-19), koji za Krapinske Toplice iznosi 141% također ukazuje na proces demografskog starenja stanovništva te je veći od udjela koje staračko stanovništvo ima u razvijenim europskim zemljama.

Dobno-spolna struktura stanovništva Općine Krapinske Toplice grafički je prikazana na grafikonu br. 3 pomoću dobno-spolne piramide. Gledajući oblik dobno-spolne piramide, može se reći da ona ima oblik košnice (stacio-

narni tip) s tendencijom da u budućnosti poprimi oblik urne (regresivni ili konstriktivni tip). **Podaci ukazuju da trenutno prevladava stanovništvo zrele dobi dok će u budućnosti zbog malog broja rođenih i starenja stanovništva prevladavati staro stanovništvo. To će samo još više pojačati proces depopulacije i dovesti do daljnjeg smanjenja broja stanovnika.**

GRAFIKON 3: DOBNO- SPOLNA PIRAMIDA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Gledajući obrazovnu strukturu stanovništva Općine Krapinske Toplice, uočljivo je kako je ona relativno povoljna. Čak 42,69% stanovništva O**pćine ima završenu srednju školu dok ih je 9,93% visokoobrazovano.** Gledajući stanovništvo sa srednjoškolskim obrazovanjem, vidljivo je kako većinu čine muškarci (24,07% ukupnog broja stanovnika Općine), a kod stanovništva s visokim obrazovanjem većinu čine žene (5,31% ukupnog broja stanovnika Općine). S obzirom na završenu srednju školu, većina stanovništva sa srednjoškolskim obrazovanjem završila je industrijske i obrtničke strukovne škole u trajanju od 1 do 3 godine (24,11% ukupnog broja stanovnika Općine), a slijede ih osobe sa završenim tehničkim i srodnim strukovnim školama u trajanju od 4 i više godina (16,38% ukupnog broja stanovnika Općine). Može se uočiti kako je udio osoba bez ikakvog obrazovanja vrlo malen te iznosi svega 0,88% ukupnog stanovništva Općine. Primjetan je relativno visok udio osoba koje su završile samo osnovnu školu (17,40% ukupnog stanovništva Općine), međutim to su uglavnom osobe starije životne dobi koje su već izašle s tržišta rada te se nalaze u mirovini. Detaljan prikaz obrazovne strukture stanovništva s područja Općine Krapinske Toplice dan je u tablici br. 2.

TABLICA 2 – OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola				Visoko obrazovanje			
			Industrijske i obrtničke strukovne škole u trajanju od 1 do 3 godine	Tehničke i srodne strukovne škole u trajanju od 4 i više godina	Gimn.	Ukupno	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	Ukupno
UK	**0,88%**	**17,40%**	**24,11%**	**16,38%**	**2,20%**	**42,69%**	**4,70%**	**5,07%**	**0,17%**	**9,93%**
M	0,30%	7,30%	16,42%	6,69%	0,97%	24,07%	2,16%	2,35%	0,11%	4,62%
Ž	0,58%	10,10%	7,70%	9,69%	1,23%	18,61%	2,53%	2,72%	0,06%	5,31%

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

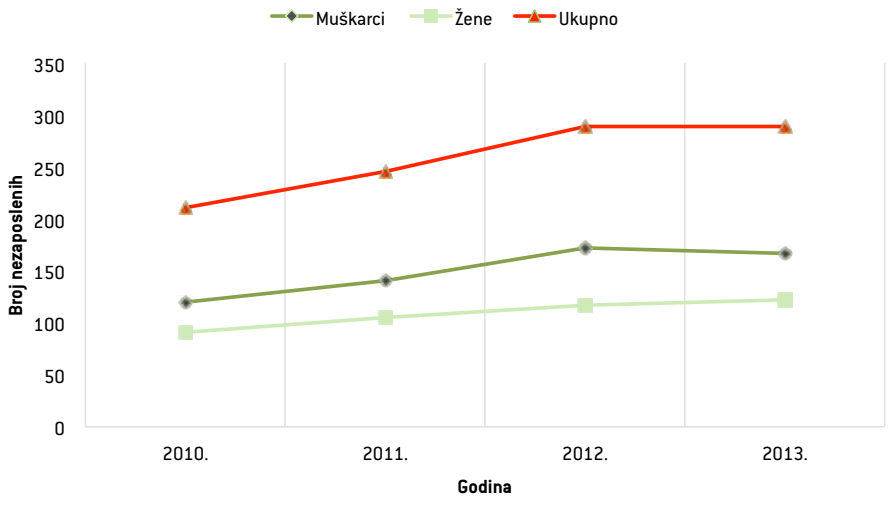
Uspoređujući obrazovnu strukturu stanovništva Općine Krapinske Toplice s obrazovnom strukturom Krapinsko-zagorske županije, vidljivo je da je udio stanovništva sa završenom osnovnom **školom i bez škole** značajno manji u odnosu na prosjek Krapinsko-zagorske županije (52,8%). Ujedno, veći je udio stanovništva sa završenom tehničkom srednjom školom te puno veći udio stanovništva koje je visokoobrazovano (KZŽ = 5,8%). Prema podacima *Instituta sinergije znanosti i društva*, a sukladno Popisu stanovništva 2011. godine, u Republici Hrvatskoj živi ukupno 14% visokoobrazovanog stanovništva. Trenutačno je europski prosjek 30% visokoobrazovanog stanovništva, a do 2020. planira se postizanje rezultata 40% visokoobrazovanih na europskoj razini. **Ovako izražajne razlike u obrazovnim resursima neupitno utječu na trenutačnu i buduću gospodarsku situaciju, posebice kada se uzme u obzir da se može očekivati daljnja depopulacija udaljenih i ruralnih krajeva te odlazak visokoobrazovanog stanovništva.**

6. TRŽIŠTE RADA

6.1 Nezaposlenost

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje* tijekom 2013. godine na prostoru Općine Krapinske Toplice evidentirano je 289 nezaposlenih osoba. Ovaj broj jednak je broju nezaposlenih tijekom 2012. godine, međutim od 2010. godine pa nadalje, primjetan je porast broja nezaposlenih. Slična kretanja prisutna su i u Krapinsko-zagorskoj županiji, gdje je od 2010. godine, iz godine u godinu, također primjetan porast broja nezaposlenih. Izuzetak predstavlja 2013. godina kada je, u odnosu na godinu ranije, smanjen broj nezaposlenih osoba (tijekom 2012. godine evidentirano je 8.960 nezaposlenih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji dok ih je tijekom 2013. godine evidentirano 8.615). Gledajući nezaposlene osobe na području Općine Krapinske Toplice tijekom zadnje četiri godine, primjetno je kako većinu nezaposlenih čine muškarci (prosječno oko 55% od ukupnog broja nezaposlenih osoba). Vidljivo je kako je tijekom zadnje četiri godine kontinuirano rastao broj nezaposlenih muškaraca i žena. Prema podacima *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje* **u 2013. godini stopa nezaposlenosti među muškarcima iznosila je 22,10%, među ženama 9,50% dok je ukupna stopa nezaposlenosti na području Općine iznosila 14,20%.** Grafički prikaz kretanja odnosa između nezaposlenosti muškaraca i žena te ukupnog broja nezaposlenih na području Općine Krapinske Toplice dan je na grafikonu br. 4.

GRAFIKON 4 – NEZAPOSLENOST MUŠKARACA I ŽENA TE UKUPNI BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2010.-2013.

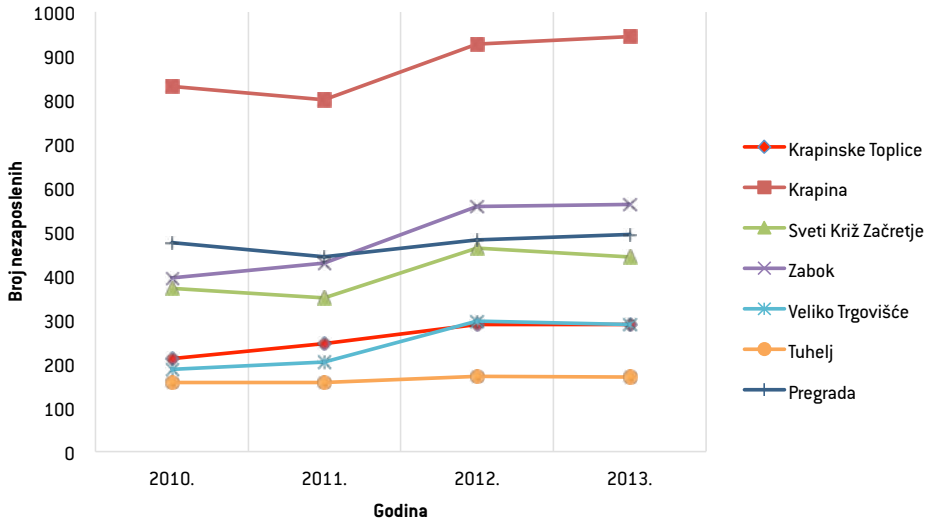
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Uspoređujući nezaposlenost na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave (Grad Krapina, Grad Zabok i Grad Pregrada te Općina Sveti Križ Začretje, Općina Veliko Trgovišće i Općina Tuhelj), primjetno je kako je došlo do porasta broja nezaposlenih osoba te je u svim jedinicama lokalne samouprave broj nezaposlenih u 2013. godini veći u odnosu na 2010. godinu.

U promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine negativni trendovi najizraženiji su u Zaboku i Krapinskim Toplicama. Naime, na području Zaboka iz godine u godinu je rastao broj nezaposlenih osoba, dok je na području Krapinskih Toplica do prekida ovoga negativnog trenda došlo tek u 2013. godini kada je broj nezaposlenih osoba bio jednak onome u 2012. godini (289 nezaposlenih osoba). Do blagoga oporavka na području Svetog Križa Začretja, Velikog Trgovišća i Tuhlja došlo je u 2013. godini kada je u odnosu na prijašnju godinu smanjen broj nezaposlenih osoba. Promatrajući stope nezaposlenosti u Krapinskim Toplicama i susjednim jedinicama lokalne samouprave, vidljivo je da nezaposlenost na području Krapinskih Toplica nije velika.

Spomenuto je da je u 2013. godini stopa nezaposlenosti na području Krapinskih Toplica iznosila 14,20% dok nižu stopu nezaposlenosti ima jedino Grad Zabok (10,40%). Ostale jedinice lokalne samouprave imaju veće stope nezaposlenosti u odnosu na Krapinske Toplice pa je tako ona najviša u Svetom Križu Začretju (26,30%) i Tuhlju (30,80%). Povoljan položaj Krapinskih Toplica u odnosu na susjedne jedinice lokalne samouprave može se objasniti činjenicom da se Općina Krapinske Toplice sve više orijentira na zdravstveni turizam koji nije toliko podložan negativnim utjecajima gospodarskih kretanja. Usporedni prikaz kretanja nezaposlenosti na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave dan je na grafikonu br. 5.

GRAFIKON 5 – BROJ NEZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Analizirajući nezaposlene osobe koje su evidentirane na području Krapinskih Toplica u 2012. godini s obzirom na dob i spol, uočeno je da najviše nezaposlenih muškaraca (9,69%) i žena (11,42%) pripada dobnoj skupini od 20 do 24 godine. **Visoka nezaposlenost mladih (21,11%) u skladu je sa situacijom u Krapinsko-zagorskoj županiji gdje su mladi u dobi od 20 do 24 godine također najbrojniji među nezaposlenima (17,39%).** Najmanji broj nezaposlenih je među muškarcima i ženama u dobi od 45 do 60 godina, pri čemu je nezaposlenost žena manja u odnosu na muškarce. To nije u skladu sa situacijom na razini Krapinsko-zagorske županije jer je tamo najmanji broj nezaposlenih muškaraca i žena u dobi od 30 do 45 godina, dok je nezaposlenost osoba starijih od 45 godina veća. **Upravo bi nezaposlenost među mladima i zrelom populacijom u budućnosti mogla dovesti do daljnjeg iseljavanja u urbana područja u kojima je lakše pronaći posao.**

Gledajući strukturu nezaposlenih s obzirom na njihovo obrazovanje, u razdoblju od 2010. do 2013. godine primjetan je porast nezaposlenih među osobama koje su završile srednje strukovne i obrtničke škole u trajanju od 3 godine (41,52% nezaposlenih u 2013. godini) i 4 godine (25,61% nezaposlenih u 2013. godini). S druge strane, najniža nezaposlenost je među osobama koje imaju završenu gimnaziju (2,42% nezaposlenih u 2013. godini) te fakultet (2,77% nezaposlenih u 2013. godini).

Promatrajući nezaposlene osobe s obzirom na trajanje nezaposlenosti, uočeno je da je tijekom 2012. godine najveći broj nezaposlenih osoba bez posla najduže pola godine (40,49% nezaposlenih osoba prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje). Po brojnosti ih slijede osobe koje su bez zaposlenja od 1 do 2 godine (21,45%). **Uzrok ovako visokoj nezaposlenosti može se povezati sa činjenicom da se radi o osobama koje su tek završile svoje obrazovanje te su se uključile na tržište rada, što potvrđuje ranije iznesen podatak o visokoj nezaposlenosti među mladima.** Slična situacija je i na razini Krapinsko-zagorske županije gdje je 39,84% nezaposlenih bilo bez posla pola godine. S druge strane, najmanje nezaposlenih je među osobama koje su bez posla više od 5 godina (4,84% nezaposlenih), što je u skladu sa stanjem u Krapinsko zagorskoj županiji (8,63% nezaposlenih).

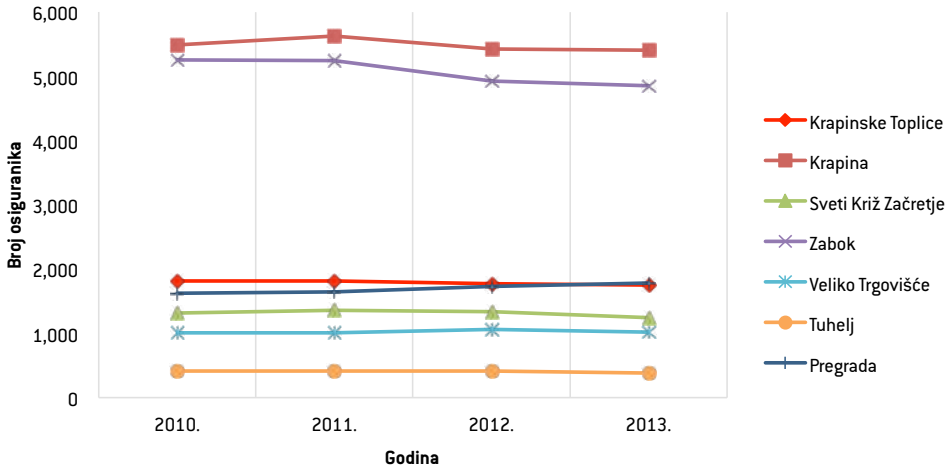
6.2 Zaposlenost

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* tijekom 2013. godine na području Krapinskih Toplica evidentirano je 1.747 zaposlenih osoba (5,32% zaposlenih na području Krapinsko-zagorske županije). Gledajući osnovu osiguranja, ustanovljeno je da je najviše osoba zaposleno kod pravnih osoba (1.426 osobe ili 81,63% osiguranika). Po brojnosti ih slijede osobe zaposlene kod fizičkih osoba (193 osobe ili 11,05% osiguranika) te obrtnika (94 osobe ili 5,38% osiguranika).

Najmanje osoba zaposleno je kod poljoprivrednika (24 osobe ili 1,37% osiguranika), osoba koje se bave samostalnom profesionalnom djelatnošću (7 osoba ili 0,40%) te osiguranika s produženim osiguranjem (3 osobe ili 0,17%). **U promatranom vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo je do smanjenja broja zaposlenih osoba na području Krapinskih Toplica.** Broj zaposlenih je padao iz godine u godinu pa je tako tijekom 2010. godine evidentirano 1.813 zaposlenih osoba dok ih je tijekom 2013. evidentirano 1.747. Ovakvo kretanje broja zaposlenih donekle prati trendove na razini Krapinsko-zagorske županije gdje je u istom vremenskom razdoblju također zabilježeno smanjenje broja zaposlenih. Izuzetak predstavlja 2013. godina kada je došlo do prekida negativnog trenda te je zabilježeno 32.838 zaposlenih osoba dok ih je tijekom 2012. godine zabilježeno 32.744.

Uspoređujući kretanje broja zaposlenih na području Općine Krapinske Toplice i susjednih jedinica lokalne samouprave, uočeno je da je tijekom 2013. godine više osoba zaposleno na području Grada Krapine (5.405 osoba ili 16,46% ukupno zaposlenih u Krapinsko-zagorskoj županiji), Grada Zaboka (4.852 osobe ili 14,78% zaposlenih u Županiji) te Grada Pregrade (1.784 osobe ili 5,43% zaposlenih u Županiji). Općine Sveti Križ Začretje (1.244 osobe ili 3,79% zaposlenih s područja Županije), Veliko Trgovišće (1.014 osoba ili 3,09% zaposlenih s područja Županije) i Tuhelj (382 osobe ili 1,16% zaposlenih s područja Županije) imaju manji broj zaposlenih u odnosu na Općinu Krapinske Toplice. U svim jedinicama lokalne samouprave osim Grada Pregrade u vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo je do smanjenja broja zaposlenih osoba. Najnegativniji trend zabilježen je na području Zaboka i Krapinskih Toplica gdje se iz godine u godinu smanjivao broj zaposlenih osoba. To je u skladu s ranije iznesenim podacima o porastu broja nezaposlenih. Usporedni prikaz kretanja broja zaposlenih (osiguranika mirovinskog osiguranja) na području Krapinskih Toplica i susjednih jedinica lokalne samouprave dan je na grafikonu br. 6.

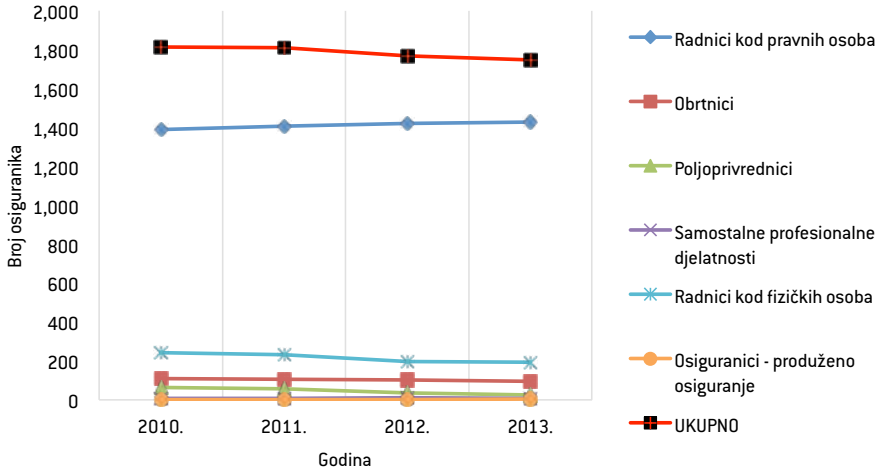
GRAFIKON 6 – KRETANJE BROJA ZAPOSLENIH NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA I SUSJEDNIH JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Analizom zaposlenih s područja Općine Krapinske Toplice s obzirom na osnovu osiguranja, vidljivo je kako je u razdoblju od 2010. do 2013. godine došlo do porasta broja zaposlenih kod pravnih osoba, dok je u svim ostalim skupinama (zaposleni kod fizičkih osoba, obrtnika, poljoprivrednika, osoba koje se bave samostalnom profesionalnom djelatnošću te osiguranika s produženim osiguranjem) došlo do smanjenja broja zaposlenih. **Iako zaposleni kod pravnih osoba čine oko 80% zaposlenih, porast broja zaposlenih kod pravnih osoba nije mogao ublažiti trend smanjenja ukupnog broja zaposlenih osoba na području Općine.** Isti trend prisutan je i na području Krapinsko-zagorske županije gdje je unatoč povećanju zaposlenih kod pravnih osoba došlo do smanjenja ukupnog broja zaposlenih. Detaljan prikaz broja zaposlenih s obzirom na osnovu osiguranja na području Krapinskih Toplica dan je na grafikonu br. 7.

GRAFIKON 7 – STRUKTURA ZAPOSLENIH S PODRUČJA KRAPINSKIH TOPLICA 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

6.3 Korisnici mirovina

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* krajem 2013. godine na području Krapinsko-zagorske županije evidentirano je 33.373 korisnika mirovina. Na županijskoj razini odnos broja korisnika mirovina i osiguranika (zaposlenika) iznosio je 1:0,98 što znači da na jednog umirovljenika dolazi manje od jednog osiguranika (zaposlene osobe). **Vrijednost ovoga pokazatelja za područje Općine Krapinske Toplice iznosi 1:1,28**

što znači da na jednog umirovljenika dolazi više od jednog osiguranika (zaposlena osoba). Vidljivo je kako na području Općine Krapinske Toplice ovaj pokazatelj ima veću vrijednost u odnosu na županijski (1:0,98) i nacionalni prosjek (1:1,15 u ožujku 2014. godine). **Prema tome, jasno je da je spomenuti omjer umirovljenika i zaposlenih povoljan te da održivost mirovinskog sustava nije toliko ugrožena kao na županijskoj i nacionalnoj razini.**

Tijekom 2013. godine na području Općine Krapinske Toplice evidentirano je ukupno 1.365 korisnika mirovina, što predstavlja svega 4,09% od ukupnog broja korisnika mirovina u Krapinsko-zagorskoj županiji. Od 1.365 korisnika mirovina na području Općine Krapinske Toplice većinu čine žene na koje otpada 786 korisnika (57,58%). Prema podacima za istu godinu, prosječna duljina radnog staža na području Krapinskih Toplica iznosila je 28 godina, 1 mjesec i 9 dana, što je približno jednako prosječnoj duljini radnog staža na području Krapinsko-zagorske županije (28 godina, 8 mjeseci i 9 dana). **Uspoređujući dužinu radnog staža muškaraca i žena s područja Krapinskih Toplica, uočeno je da muškarci imaju radni staž koji je za 2 godine duži od radnog staža žena (prosječna dužina radnog staža muškaraca iznosi 29 godina, 3 mjeseca i 7 dana dok prosječna dužina radnog staža žena iznosi 27 godina, 3 mjeseca i 3 dana).** Slične vrijednosti su i na razini Krapinsko-zagorske županije jer i ovdje muškarci imaju radni staž koji je za 2 godine duži od ženskog (muški radni staž iznosi 29 godina, 11 mjeseci i 18 dana, dok radni staž žena iznosi 27 godina, 9 mjeseci i 12 dana).

Podaci *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje* iz 2012. godine govore da je većina umirovljenika s područja Općine Krapinske Toplice bila u starosnoj ili prijevremenoj starosnoj mirovini (638 korisnika ili 46,64%). Prema brojnosti slijede ih korisnici invalidskih (462 korisnika ili 33,77%) i obiteljskih mirovina (268 korisnika ili 19,59%). Ovo ne odstupa od prosjeka Krapinsko-zagorske županije jer su i tamo najbrojniji umirovljenici u starosnoj ili prijevremenoj starosnoj mirovini (41,55%) dok je najmanje umirovljenika u obiteljskoj mirovini (24,34%). Gledajući iznos mirovina, može se uočiti kako su najveće mirovine koje se isplaćuju umirovljenicima u starosnoj ili prijevremeno starosnoj mirovini (2.230,66 kuna), a najmanje mirovine isplaćuju se umirovljenicima koji su u obiteljskoj mirovini (1.630,51 kuna). Uspoređujući iznose mirovina Općine Krapinske Toplice i prosjek Krapinsko-zagorske županije, uočeno je da su starosne i prijevremene starosne te invalidske mirovine neznatno manje u odnosu na županijski prosjek. Prosječna mirovina (zbroj prosječne starosne, prijevremene starosne, invalidske i obiteljske mirovine) koja se isplaćivala na području Općine Krapinske Toplice iznosila je 1.970,59 kuna, što je neznatno manje u odnosu na prosječnu mirovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji (1.990,94 kuna). **Iznos prosječne mirovine može se povezati s obrazovnom strukturom stanovništva i duljinom radnog staža. Budući da na području Krapinskih Toplica 17,40% stanovništva ima završenu samo osnovnu školu i da se ovaj broj većinom odnosi na stariju populaciju, lako se može objasniti činjenica da je prosječna mirovina u Općini niža u odnosu na onu u Županiji.** Detaljan prikaz broja korisnika mirovina, prosječnog radnog staža te prosječnog iznosa mirovine na području Krapinskih Toplica tijekom vremenskog razdoblja od 2010. do 2013. godine dan je u tablici br. 3.

TABLICA 3 – KORISNICI MIROVINA, PROSJEČNI RADNI STAŽ I PROSJEČNI IZNOS MIROVINA NA PODRUČJU KRAPINSKIH TOPLICA 2010.-2013.

Godina	Broj korisnika			Prosječni staž (godine, mjeseci, dani)			Prosječni iznos mirovine u kunama		
	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž
2010.	1.367	595	772	27 06 29	28 10 18	26 07 00	1.924,75	2.091,60	1.796,15
2011.	1.385	606	779	27 10 10	29 01 21	26 10 10	1.933,95	2.093,41	1.809,90
2012.	1.368	590	778	27 10 05	29 00 01	26 11 23	1.970,59	2.130,93	1.849,00
2013.	1.365	579	786	28 01 09	29 03 07	27 03 03	2.032,76	2.203,02	1.907,34

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

7. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

7.1 Predškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje

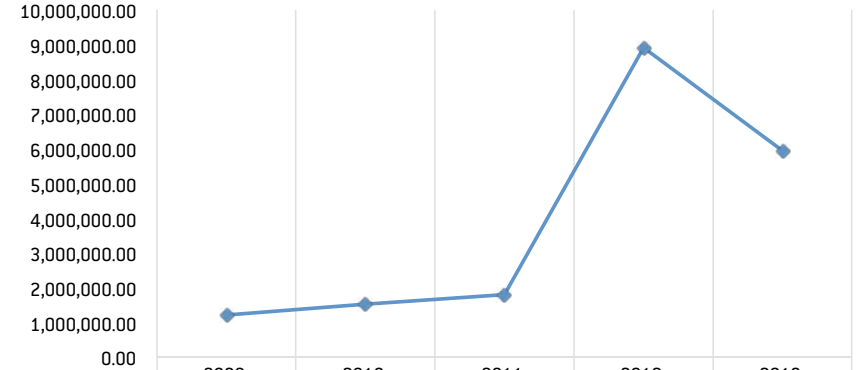
Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97) regulira područje predškolskog odgoja koji predstavlja djelatnost od posebnog društvenog interesa. Na temelju Članka 1. *Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi* utvrđeno je kako predškolski odgoj obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi, koji se ostvaruju u dječjim vrtićima. Općina Krapinske Toplice osnivač je Dječjeg vrtića "*Maslačak*", u čijem je sklopu organizirana i jaslička grupa. Dječji vrtić započeo je s radom 1974. godine, a od 1999. godine radi kao samostalna ustanova u prostoru zgrade osnovne škole.

Prema dostupnim podacima za 2014. godinu Dječji vrtić "*Maslačak* "pohađalo je 68 korisnika pri čemu 16 korisnika pohađa jasličku grupu. **Zbog manjka prostora nije moguć upis većeg broja djece pa se radi toga pristupilo izgradnji novog objekta u kojem bi se smjestio dječji vrtić**. Tijekom posljednjih pet godina (2009.-2013.) za izgradnju objekta dječjeg vrtića Općina je iz svog proračuna izdvojila ukupno 13.243.325,69 kuna. U Dječjem vrtiću „Maslačak" trenutno je zaposleno 11 osoba, pri čemu stručno osoblje čini 8 djelatnika, a pomoćno osoblje 3 djelatnika .

Kako bi ispunio svoju funkciju, Dječji vrtić „Maslačak" provodi tri programa: redoviti desetosatni program, kraći program predškolskog obrazovanja i odgoja te ostale programe (učenje stranih jezika, folklor). Za potrebe predškolskog obrazovanja tijekom 2013. godine, Općina Krapinske Toplice je iz svoga proračuna izdvojila 1,2 milijuna, što je na razini izdvojenih sredstava u prethodnim godinama (2009. – 2013. godina).

Proučavajući izdatke iz proračuna Općine Krapinske Toplice za predškolsko obrazovanje, uočeno je kako se u vremenskom razdoblju od 2009. do 2012. iz godine u godinu povećavao iznos novčanih sredstava. O porastu izdataka za predškolsko obrazovanje dovoljno govori podatak da je u 2009. godini za tu namjenu izdvojeno 1.208.704,92 kuna, dok je u 2012. godini izdvojeno 8.911.733,71 kuna, a 2013. godine 5.947.237,07 kuna. Uzrok ovako velikom povećanju predstavljaju izdaci za izgradnju Dječjeg vrtića "*Maslačak*". Primjerice, oni su u 2009. godini iznosili 78.429,49 kuna, dok su u 2012. i 2013. godini narasli na 7.646.135,16, odnosno na 4.681.905,93 kuna. Grafički prikaz ukupnih izdataka za predškolski odgoj (sufinanciranje redovnog rada i investicijsko ulaganje) na području Krapinskih Toplica tijekom zadnjih pet godina dan je na grafikonu br. 8.

GRAFIKON 8 – IZDACI ZA PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE U OPĆINI KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2013.

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Iznos iz proračuna	1,208,704.92	1,517,719.46	1,788,308.30	8,911,733.71	5,947,237.07

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Za provođenje osnovnoškolskog obrazovanja na području Općine Krapinske Toplice nadležne su *Osnovna škola Krapinske Toplice* te područne škole u Gregurovcu i Maloj Erpenji. Područnu školu u Gregurovcu pohađa ukupno 23 učenika u dvije smjene, dok područnu školu u Maloj Erpenji pohađa ukupno 13 učenika u jednoj smjeni.

Školska zgrada u Krapinskim Toplicama izgrađena je 1967. godine i zauzima površinu od 2.736 m^2. Tijekom školske godine 2013./2014. školu je pohađalo ukupno 377 učenika koji su raspoređeni u 16 razrednih odjela. Sama nastava izvodi se u dvije smjene. Za potrebe jednosmjenske nastave potrebno je adaptirati školsku zgradu. Za prehranu učenika predviđena je kuhinja i blagovaonica kapaciteta 102 sjedeća i 20 stajaćih mjesta. U sklopu osnovne škole nalazi se knjižnica sa čitaonicom u kojoj se nalazi knjižni fond od 8.167 primjeraka namijenjenih učenicima. Za izvođenje nastave tjelesnog odgoja predviđena je sportska dvorana izgrađena 1975. godine. Materijalna ulaganja u obnovu školske zgrade u Krapinskim Toplicama odnose se na prenamjenu stare kotlovnice u multifunkcionalan radni prostor i blagovaonicu te na dodatna ulaganja u adaptaciju školske zgrade i prilagodbu za jednosmjenski rad sukladno pedagoškim standardima. S aspekta poboljšanja nastavnog programa potrebno je uvesti cjelovit sustav rada s nadarenim učenicima što je identificirano kao potreba i na razini cijele Krapinsko-zagorske županije.

U Krapinskim Toplicama postoji i Osnovna **škola pri** *Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju*. Osnovna škola je posebna odgojno-obrazovna ustanova koja provodi osnovnoškolsko obrazovanje djece s teškoćama. Upisno područje je Krapinsko-zagorska županija ili iznimno Republika Hrvatska. U školi se provode sljedeći programi:

- redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke
- posebni program uz individualizirane postupke
- posebni program za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada uz individualizirane postupke
- nastava pri zdravstvenoj ustanovi
- predškolski program za djecu s teškoćama u razvoju
- produženi stručni postupak.

Učenicima je dostupna stručna pomoć i podrška edukacijskih rehabilitatora, socijalnih pedagoga i logopeda. Prosječan broj učenika u posljednjih 5 godina kreće se na razini 65 učenika u osnovnoškolskom programu, 22 djece u predškolskom programu te 70 učenika u školi pri zdravstvenoj ustanovi.

Škola je većinom opremljena informatičkom opremom te postoji dostupnost dijela asistivne tehnologije i uređaja za alternativnu i potpomognutu komunikaciju. Škola je uključena i u CARNet-ov program e-Škola, a aktivnosti

započinju u 2016. godini. Opremljena je višeosjetilna soba, a planirano je i opremanje senzorne dvorane. Prema procjenama broj djece s većim teškoćama u razvoju, kojoj je potrebna stručna pomoć u vrtićkoj dobi, kreće se na razini od 40-ero djece godišnje. Zbog toga je potrebno proširenje obrazovnih programa predškolskog odgoja.

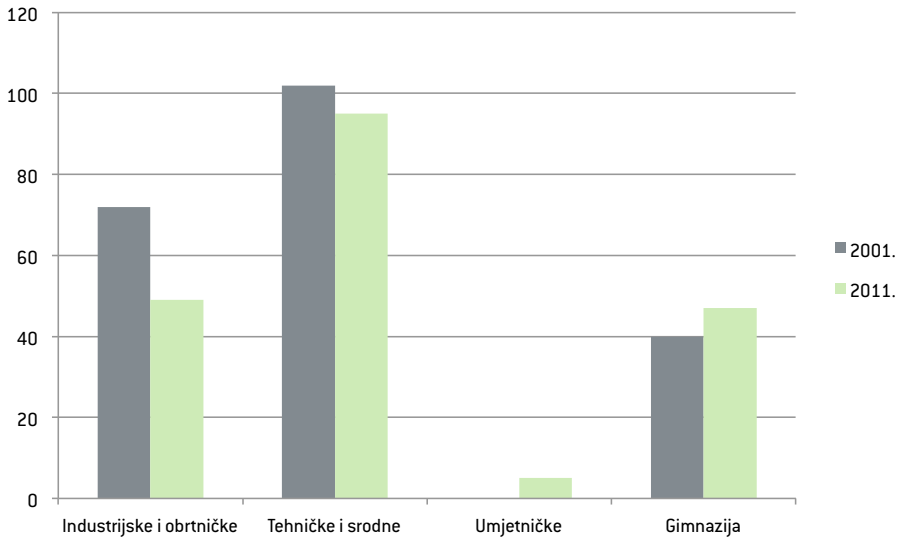
Iz proračuna Općine Krapinske Toplice izdvajaju se sredstva namijenjena osnovnoškolskom obrazovanju u vidu sufinanciranja cijena prijevoza učenika Osnovne škole Krapinske Toplice, financiranja programa i sufinanciranja prehrane učenika Osnovne škole Krapinske Toplice. Za stavku financiranje programa Osnovne škole Krapinske Toplice iz općinskog proračuna tijekom 2013. godine izdvojeno je 64.000,00 kuna, tijekom 2012. godine 78.995,06 kuna, a tijekom 2011. godine 48.686,16 kuna.

7.2 Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje

Na području Općine Krapinske Toplice ne postoji srednja škola u kojoj bi se odvijalo srednjoškolsko obrazovanje. Učenici s područja Krapinskih Toplica putuju u druge jedinice lokalne samouprave kako bi bili uključeni u sustav srednjoškolskog obrazovanja. Grad Zabok i Grad Pregrada susjedne su jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze srednje škole u kojima većina učenika s područja Krapinskih Toplica nastavlja svoje obrazovanje.

Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku* koji su prikupljeni iz Popisa stanovništva 2011. godine evidentirano je da je s područja Krapinskih Toplica u sustav srednjoškolskog obrazovanja bilo uključeno 196 učenika. Ovaj broj predstavlja smanjenje u odnosu na 2001. godinu kada je u sustav srednjoškolskog obrazovanja bilo uključeno 214 učenika. Gledajući spol učenika, uočeno je kako je približno jednak broj učenica (99 u 2011. godini) i učenika (97 u 2011. godini) uključen u sustav srednjoškolskog obrazovanja. U vremenskom razdoblju od 2001. do 2011. godine smanjio se broj učenika upisanih u industrijske i obrtničke škole (sa 72 u 2001. godini na 49 u 2011. godini) te u tehničke i srodne škole (sa 102 u 2001. godini na 95 u 2011. godini). Istovremeno došlo je do porasta broja učenika koji su pohađali gimnazije (sa 40 u 2001. godini na 47 u 2011. godini). Grafički prikaz broja učenika upisanih u pojedinu vrstu srednje škole dan je na grafikonu br. 9.

GRAFIKON 9 – BROJ UPISANIH UČENIKA PREMA VRSTI SREDNJE ŠKOLE

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Općina Krapinske Toplice svake godine iz svoga proračuna stipendira redovite i nadarene učenike srednjih škola. Stipendija koja se dodjeljuje redovitim srednjoškolcima iznosi 300 kuna mjesečno, dok stipendija nadarenim srednjoškolcima iznosi 400 kuna mjesečno. Tijekom 2013. godine evidentirano je 18 učenika koji su primali stipendije u iznosu od 300 kuna mjesečno (redoviti srednjoškolci) i 1 učenik koji je primao stipendiju u iznosu od 400 kuna mjesečno (nadareni srednjoškolci).

Na području Krapinskih Toplica ne postoji institucija za izvođenje programa visokog obrazovanja. Na temelju podataka dobivenih iz Popisa stanovništva provedenog 2011. godine evidentirano je da su s područja Općine Krapinske Toplice u sustav visokog obrazovanja uključene 254 osobe. To predstavlja znatan porast u odnosu na 2001. godinu kada je u sustav visokog obrazovanja bilo uključeno 148 osoba. **Povećanje broja osoba uključenih u sustav visokog obrazovanja može se pripisati nastojanjima da se na državnoj razini poveća broj visokoobrazovanih osoba.** Učinci ove pojave vidjet će se tek u budućim razdobljima, ponajprije kroz veće plaće stanovništva koje će raditi na bolje plaćenim poslovima. Prema podacima *Državnog zavoda za statistiku* visoko obrazovanje odvija se u okviru stručnog i sveučilišnog studija. Od 254 osobe s područja Krapinskih Toplica, koje su 2011. godine bile uključene u sustav visokog obrazovanja, njih 93 pohađale su stručni studij, dok je 161 osoba pohađala sveučilišni studij. Unutar kategorije stručni studij najviše studenata pohađalo je stručni studij (88 osoba), a u okviru sveučilišnog studija najviše osoba pohađalo je preddiplomski studij (68 osoba). Općina Krapinske Toplice u 2013. godini stipendirala je 20 redovitih studenata (od 2011. Do 2013. godine održava se razina stipendiranja studenata, nema značajnijih promjena). Osim redovitih studenata, Općina je u 2013. godini stipendirala i 2 nadarena studenta. Detaljni prikaz studenata s područja Općine Krapinske Toplice u 2011. godini dan je u tablici br. 4.

TABLICA 4 – BROJ STUDENATA S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE, 2011. GODINA

Stručni studij	Stručni	88
	Specijalistički	5
	UKUPNO	**93**
Sveučilišni studij	Preddiplomski	68
	Diplomski, integrirani	66
	Poslijediplomski specijalistički, magistarski	17
	Doktorski	10
	UKUPNO	**161**

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

7.3 Zdravstvo

Ranije je spomenuto da su Krapinske Toplice od najranijeg doba bile poznate po svojim termalnim izvorima koji su blagotvorno djelovali na zdravlje ljudi. Uz ovu činjenicu, **vidljivo je da su se na području Općine razvile brojne zdravstvene ustanove.**

Djelatnost primarne zdravstvene zaštite te hitni medicinski postupci na području Općine Krapinske Toplice obavljaju se u sklopu zdravstvene stanice Krapinske Toplice.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice namijenjena je rehabilitaciji bolesnika s kardiološkim, neurološkim, reumatskim i ortopedskim oboljenjima te za rehabilitaciju djece. Bolnica raspolaže kompletnom medicinskom dijagnostikom potrebnom za liječenje i praćenje rezultata liječenja. Medicinski programi temelje se na primjeni prirodnih ljekovitih sredstava zajedno sa svim modernim postupcima fizikalne medicine i rehabilitacije. Uz programe za rehabilitaciju provode se i programi preventivnog i rekreacijskog karaktera te sistematski pregledi. Bolnica je poznata po prirodnoj ljekovitoj vodi temperature od 39 do 41^{0}C s velikim udjelom kalcija, magnezija i hidrokarbonata. U sastavu bolnice nalaze se četiri zatvorena bazena. Za liječenje i rehabilitaciju bolesnika voda se upotrebljava u bazenima i kadama. Od specijalističkih usluga koje se pružaju pacijentima mogu se izdvojiti liječenje i rehabilitacija posljedica ozljeda glave, mozga i drugih neuronskih bolesti; liječenje i rehabilitacija srčanih bolesnika s anginom pektoris, srčanim infarktom i nakon operacije srca; liječenje i rehabilitacija svih vrsta posttraumatskog stanja lokomotornog sustava; liječenje i rehabilitacija nakon ortopedskih operacija; liječenje i rehabilitacija degenerativnih stanja, reumatizma, dijabetesa s neurološkim i cirkulatornim komplikacijama; liječenje i rehabilitacija bolesnika s perifernim cirkulatornim smetnjama.

Magdalena, klinika za kardiovaskularne bolesti *Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera* u Osijeku započela je s radom 1997. godine te se proteže na preko 5.000 kvadratnih metara. Obuhvaća dvije angio sale,

dvije kardiokirurške sale, jedinicu intenzivnog liječenja s 14 kreveta i odjele kardiologije i kardiokirurgije s 80 kreveta. Njezine temeljne djelatnosti su prevencija, kompletna neinvazivna i invazivna dijagnostika te perkutano i kirurško liječenje kardiovaskularnih bolesti. Godišnje se u *Magdaleni* obavi više od 4.300 hospitalizacija, 10.000 ambulantnih kardioloških, kardiokirurških pregleda, ultrazvučnih pregleda i kontrola elektrostimulatora srca, 3.500 perkutanih dijagnostičkih i intervencijskih zahvata te više od 540 kardiokirurških i vaskularnih operacija.

Bolnica *Akromion* je najveća privatna ortopedska bolnica u Republici Hrvatskoj, prostire se na oko 2.000 kvadratnih metara, a s radom je započela 2008. godine. Zgrada je iznajmljena od *Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice* te je u potpunosti rekonstruirana. Izgrađen je kompletno novi operacijski blok s tri operacijske sale i sobom za buđenje. Operacijske sale su opremljene najsuvremenijom opremom. Odjel se sastoji od 11 soba, od kojih su tri jednokrevetne, šest dvokrevetnih i dva apartmana. U *Akromionu* se pružaju sve medicinske usluge iz područja ortopedije i traumatologije: od artroskopskih zahvata na ramenu, koljenu, kuku, gležnju, laktu do ugradnje umjetnih zglobova, kukova, koljena, ramena, gležnjeva i laktova. Osim toga, izvode se rekonstruktivni zahvati na svim zglobovima, liječenje prijeloma te posljedica prijeloma. Godišnje se obavi oko 1.300 operacija, od čega na proteze koljena, kukova i ramena otpada oko 350 zahvata.

Osim nabrojanih zdravstvenih ustanova, na području Općine Krapinske Toplice nalaze se dvije specijalističke ordinacije obiteljske medicine te dvije ordinacije dentalne medicine. U mjestu djeluje i Poliklinika za internu medicinu, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Maček – Belencan“, privatna praksa fizikalne medicine „Fizio Sanja“, a wellness i zdravstvene programe nude i dva toplička hotela.

S aspekta pametne specijalizacije na nacionalnoj razini, potrebno je uložiti napore u specijalizaciju područja Općine za bavljenje zdravstvenim turizmom koji svakako predstavlja okosnicu daljnjeg razvoja. Neformalni klaster navedenih zdravstvenih ustanova već je oformljen u vidu dijeljenja resursa za rad, no potrebno je osmisliti cjelovit zdravstveno-turistički proizvod koji će biti osnova za jačanje konkurentnosti Općine.

7.4 Kultura

Na području Općine Krapinske Toplice nalaze se kulturna dobra koja su u evidenciji *Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture*: crkva sv. Antuna, kurija Klokovec, crkva Blažene Djevice Marije, orgulje u crkvi Blažene Djevice Marije, crkva Presvetog Trojstva i župni dvor, kapela sv. Marije Magdalene, orgulje u crkvi Presvetog Trojstva te crkva sv. Jurja.

Također postoje i civilna društva zadužena za promicanje kulture na području Općine koja uvelike pridonose promociji i njegovanju kulturne tradicije i baštine topličkog kraja.

Općinska knjižnica Krapinske Toplice kulturno je i informacijsko središte koje osigurava ravnopravan pristup izvorima znanja, informacijama i kulturnim sadržajima. *Knjižnica i* čitaonica Krapinske Toplice osnovana je 1973. godine u sastavu *Narodnog sveučilišta Zabok*. Od 1995. godine djeluje u sastavu Općine Krapinske Toplice. Knjižnica je smještena u prizemlju zgrade *Doma kulture Krapinske Toplice* u prostoru veličine 100 m^2. Osnovni izvor financiranja su sredstva iz proračuna Općine Krapinske Toplice, dok se nabava opreme i knjižnog fonda, uz sredstva iz općinskog proračuna, financira i sredstvima Ministarstva kulture te Krapinsko-zagorske županije.

Usluge Općinske knjižnice Krapinske Toplice godišnje koristi više od 700 članova kojima je na raspolaganju fond koji broji preko 14.000 knjiga.

Općinska knjižnica Krapinske Toplice mjesto je susreta i događanja, u organiziranju kulturnih događanja vrlo uspješno surađuje s ustanovama, pojedincima i raznim udrugama. Svojim aktivnostima i nabavom građe prerasla je postojeće prostorne okvire. Za kvalitetan rad u skladu sa Standardom za narodne knjižnice nužno je povećanje prostora, nabava moderne i funkcionalne opreme te prilagodba prostora osobama s posebnim potrebama koje vrlo često koriste usluge Općinske knjižnice Krapinske Toplice.

U Općini Krapinske Toplice postoji i Dom kulture koji predstavlja kapital za daljnji razvoj. Potrebno je osmisliti kvalitetan program iskorištavanja ovog kapitala u vidu potporne infrastrukture za sektor turizma, podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva te stvaranje iskoristivog prostora za kvalitetno provođenje slobodnog vremena.

7.5 Sport

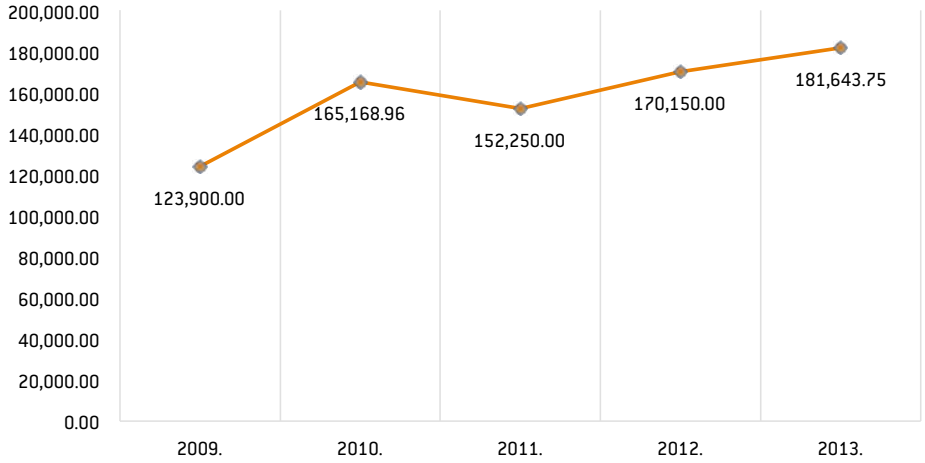
Promociju sporta i zdravog života u okviru aktivnog bavljenja sportom promiču brojne sportske udruge u Krapinskim Toplicama, one okupljaju članove koji djeluju u sportovima kao što su kuglanje, stolni tenis, nogomet te drugi sportovi. Za potrebe financiranja rada sportskih udruga Općina Krapinske Toplice svake godine iz svoga proračuna izdvaja određeni novčani iznos. Primjerice, tijekom 2013. godine za navedenu stavku iz proračuna Općine izdvojeno je 151.000,00 kuna, što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je izdvojeno 154.880,00 kuna. Tijekom zadnjih pet godina (2009.-2013.) iz proračuna Općine izdvojeno je oko 150.000 kuna godišnje za financiranje rada sportskih udruga. Na području Općine postoji i atletska staza koju je moguće valorizirati u okviru aktivnijeg bavljenja sportom te kao popratnu infrastrukturu postojećim lječilištima i toplicama, no potrebna su znatna ulaganja kako bi se ona dovela u funkciju sukladno međunarodno priznatim standardima.

7.6 Organizacije civilnog društva

Na području Općine Krapinske Toplice registrirano je ukupno 37 udruga sukladno *Registru udruga* Ministarstva uprave. Udruge na području Općine zauzimaju 3% ukupnog broja registriranih udruga u Krapinsko-zagorskoj županiji. Sektori u kojima djeluju odnose se na zdravstvo, sport, obrazovanje, ekologiju i pružanje socijalnih usluga. Civilno društvo nužno je uključiti u modele participativnog upravljanja razvojem te poticati i podupirati one projekte koji su u skladu s postavljenim ciljevima razvoja lokalnog okruženja, a kroz jači angažman svih građana.

U svrhu financiranja rada udruga civilnog društva Općina je tijekom 2013. godine izdvojila 181.643,75 kuna što predstavlja povećanje u odnosu na 2012. godinu kada je za istu namjenu izdvojeno 170.150,00. Tijekom posljednjih pet godina (2009.-2013.) iz godine u godinu se iz proračuna Općine izdvaja više novčanih sredstava za financiranje rada udruga civilnog društva. Grafički prikaz izdataka za rad udruga civilnog društva dan je na grafikonu br. 10.

GRAFIKON 10 – IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA RAD UDRUGA CIVILNOG DRUŠTVA 2009.-2013.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

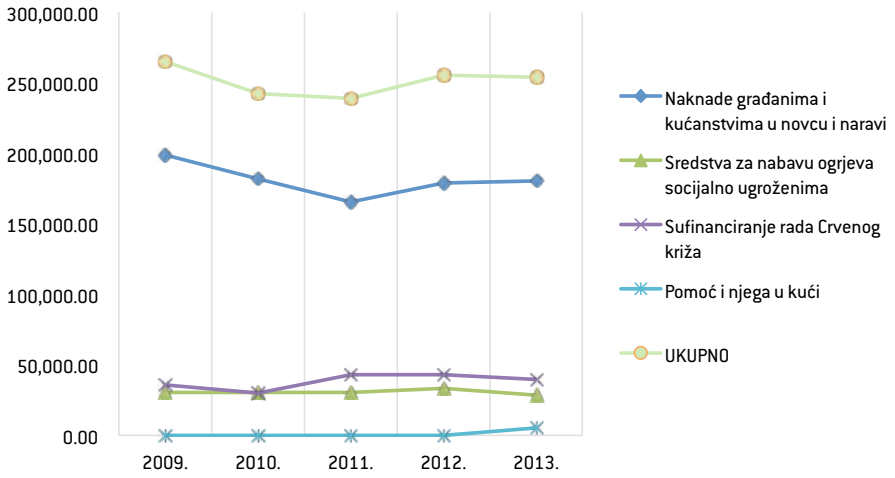
7.6 Marginalizirane skupine i socijalna politika

Provedbu socijalnog programa Općina Krapinske Toplice realizira kroz sufinanciranje socijalne skrbi koja uključuje naknade građanima i kućanstvima u novcu, naknade građanima i kućanstvima u naravi, sredstva za nabavu ogrjeva socijalno ugroženom stanovništvu te sufinanciranje rada *Crvenog križa*.

Prema podacima dobivenim iz Popisa stanovništva 2011. godine **na području Općine Krapinske Toplice živi ukupno 1.319 stanovnika s teškoćama u obavljanju svakodnevnih poslova**. To predstavlja čak 24,6% ukupnog broja stanovnika na području Općine. Najviše osoba s poteškoćama u obavljanju svakodnevnih poslova nalazi se u dobnoj skupini od 60 do 64 godine. **Među radno sposobnim stanovništvom (15-64 godine) 11,14% (395 osobe) ima poteškoće u obavljanju svakodnevnih poslova.**

Tijekom 2013. godine za socijalnu skrb Općina Krapinske Toplice je iz svog proračuna izdvojila 253.864,17 kuna, što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je izdvojeno 255.156,66 kuna. Najveći udio odnosio se na stavku socijalni program (koja objedinjuje naknade građanima i kućanstvima u novcu te naknade građanima i kućanstvima u naravi), za socijalni program izdvojeno je 180.429,68 kuna. U vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine primjetno je smanjenje izdataka iz proračuna namijenjenih socijalnoj skrbi. Primjerice, najviše sredstava izdvojeno je tijekom 2009. godine (265.080,75 kuna), a najmanje tijekom 2011. godine (238.905,77 kuna). Grafički prikaz izdataka namijenjenih socijalnoj skrbi u vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine dan je na grafikonu br. 11.

GRAFIKON 11 – IZDACI IZ PRORAČUNA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE ZA SOCIJALNU SKRB 2009.-2013.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Na području Općine Krapinske Toplice ne postoje oblici institucionalne skrbi za stare i nemoćne stanovnike (obiteljski domovi, domovi za starije, državni domovi i sl.). Socijalnu uslugu pruža udruga umirovljenika koja je registrirana u sektoru socijalne skrbi. Aktivnosti udruge usmjerene su na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom, pružanje pravnih savjeta, organiziranje grupa za samopomoć, organizaciju slobodnog vremena i sportskih događanja, nabavu tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima i sl.

S obzirom na razvijen lječilišni/zdravstveni sektor moguće je utjecati na podizanje razine socijalne usluge za stanovnike svih starosnih skupina, a posebice starije stanovništvo, upravo kroz dodatne aktivnosti zdravstvenih institucija koje mogu ponuditi svoje usluge. Inkluzivne službe podrške u zajednici stvaraju alternativu institucionalnoj segregirajućoj skrbi te za cilj imaju ostvarenje prava ovih osoba na dostojanstven život u zajednici. Oportuno je uspostaviti sustav organiziranog stanovanja za starije članove društva koji će koristiti infrastrukturu zdravstvenih ustanova kako bi imali pristup visokokvalitetnim uslugama, kao alternativu domovima za umirovljenike i ostalim oblicima institucionalne skrbi za starije i nemoćne.

Potrebno je razvijati i usluge rada s mladima i djecom kako bi se spriječila institucionalizacija stanovnika s poteškoćama. Rad Osnovne škole pri Specijalnoj bolnici također predstavlja mogućnost razvoja lepeze socijalnih usluga koje se fokusiraju na pružanje specijaliziranih usluga: logopedski kabinet, rad s edukatorima – rehabilitatorima te pružanje psihosocijalne rehabilitacije.

8. KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

8.1 Prometna infrastruktura

Na području Općine Krapinske Toplice postoji mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta koje povezuju Općinu sa širim okruženjem (susjedna gradska i općinska središta u Krapinsko-zagorskoj županiji).

Područjem Općine u smjeru sjever-jug prolazi državna cesta D 507 (Valentinovo (D 206) – Krapinske Toplice-Gubaševo (D 205)). Uz postojeću državnu cestu, prema *Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste* na području Općine, nalaze se tri županijske i četiri lokalne ceste. **Županijske ceste na području** Općine Krapinske Toplice su Ž 2119 (prolazi trasom Ž 2118 – Cigrovec – Mala Erpenja – Ž 2155); **Ž 2155 (na relaciji D 205 – Tuheljske Toplice – Krapinske Toplice – G. Pačetina** – Lepajci (D 1)) te Ž 2259 (na relaciji Valentinovo (D206)). U lokalne ceste na području općine svrstane su: L 22040 (na relaciji Krapinske Toplice (Ž 2155) – Vrtnjakovec – Viča Sela – Ž 2189)); L 22041 (na relaciji Mala Erpenja **(Ž 2155)** – Selno – Jalšje (D 507)); L 22042 (na relaciji L 22040 – Oratje – L 22041) te L 22082 (na relaciji **Čret** (D 507) – Krapinske Toplice (Ž 2155)).

Prometni elaborat Zeleni urbanizam-Krapinske Toplice, prometna regulacija/promet u mirovanju iz 2013. godine ustanovio je da je **problem parkiranja u centru Krapinskih Toplica posebno izražen te bez nove izgradnje nedostaje 418 parkirnih mjesta. U centru naselja problem je moguće riješiti jedino izgradnjom novih parkirališnih, podzemnih ili nadzemnih garaža.**

Nerazvrstane ceste na području Općine Krapinske Toplice ukupne su duljine od 167 kilometara. Od toga na asfaltirane ceste otpada 79 kilometara, dok na makadamske ceste otpada 88 kilometara. **Postojeće prometnice koje prolaze kroz glavna naselja treba dograditi pločnicima, autobusnim stajalištima i kvalitetnom signalizacijom. Osim toga, potrebno je poboljšati prometno tehničke elemente lokalnih i nerazvrstanih cesta za odvijanje autobusnog i drugog cestovnog prometa s ciljem širenja mreže javnog prijevoza. Poboljšanja trebaju ići u smjeru kvalitetnije izvedbe i nosivosti kolničke konstrukcije te povećanja mjera sigurnosti svih sudionika u prometu.**

Željeznički promet na području Općine nije uspostavljen te ne postoji izgrađena željeznička pruga. Javni prijevoz putnika organiziran je kao autobusni.

8.2 Telekomunikacije

Područjem Općine Krapinske Toplice položeni su optički kablovi elektroničke komunikacijske mreže iz smjera Zaboka sve do naselja Krapinske Toplice u koridoru državne ceste D 507 i lokalne ceste L 22040. Iz Krapinskih Toplica optički kabel prolazi koridorom županijske ceste Ž 2155 u smjeru Tuheljskih Toplica. Optičkim kabelom mjesna centrala Krapinske Toplice povezana je u širu elektroničku komunikacijsku prometnu mrežu na razini Županije. Većina područja Općine Krapinske Toplice pokrivena je nepokretnom elektroničkom komunikacijskom mrežom. Prema tome, može se ocijeniti da je cijelo područje Općine Krapinske Toplice nepokretnom mrežom zadovoljavajuće povezano s užim i širim gravitirajućim područjem.

U daljnjem razvoju elektroničke komunikacijske infrastrukture potrebno je osigurati stabilnost, unapređenje i zaštitu postojeće mreže državnog i županijskog značaja na način da se omogući ravnopravno uključivanje u daljnji razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture svim operaterima uz jednake uvjete. Potrebno je osigurati daljnji razvoj i modernizaciju elektroničke komunikacijske infrastrukture u nepokretnoj i pokretnoj mreži imajući na umu da lociranje novih antenskih stupova u prostoru nije u suprotnosti s uvjetima vezanim uz zaštitu okoliša, te da se pri tome direktno ili indirektno ne ugroze objekti kulturne baštine. Nužno je daljnje razvijanje širokopojasnog interneta i izgradnja svjetlovodne infrastrukture.

8.3 Opskrba energijom, vodoopskrba i odvodnja

Distributer električne energije do krajnjih korisnika je *Hrvatska elektroprivreda DP Elektra Zabok*. Elektroopskrba je organizirana na način da jugozapadnim dijelom Općine Krapinske Toplice prolazi 35 kV zračni vod iz smjera Zaboka. Uz postojeći 35 kV zračni vod iz smjera juga položen je 10(20) kV zračni vod u koridoru lokalne ceste L22040 i državne ceste D 507. U naselju Krapinske Toplice ovaj vod je jednim dijelom podzemno kabliran. Grananje zračne mreže 10(20) kV dalekovoda iz naselja Krapinske Toplice u smjeru sjeveroistoka završava na području naselja Hršak Breg, a na sjeverozapadu u naselju Mala Erpenja. Južni dio Općine, uključujući naselja Oratje i Velika Erpenja, također je pokriven s 10(20) kV zračnim vodom. Niskonaponska mreža i dijelovi javne rasvjete razvode se od postojećih distributivnih 10(20)/0.4 kV trafostanica do krajnjih korisnika.

Prema dostupnim podacima sva domaćinstva na području Općine priključena su na elektroopskrbnu mrežu. **U budućnosti je potrebno poboljšati elektroopskrbnu mrežu u slučaju razvoja radnih zona.** Nužno je razvijati mrežu sustava srednjeg i niskog napona s pripadajućim trafostanicama. Ovom mjerom osigurala bi se opskrba električne energije krajnjim korisnicima u građevinskim područjima naselja i izdvojenim građevinskim područjima u kojima se planiraju površine za razvoj radnih zona.

Plinofikacija je izvršena u gotovo svim naseljima Općine Krapinske Toplice. Na području Općine Krapinske Toplice vrlo dobro je razvijena distributivna mreža prirodnog plina. Glavni pravci postojeće distributivne mreže su u koridoru postojeće državne ceste D 507 od sjevera (Grad Pregrada) do juga prema granici s Gradom Zabokom. Osim toga, distributivna mreža prolazi u koridoru županijskih cesta Ž 2155 i Ž 2119 od naselja Krapinske Toplice prema istočnom i zapadnom dijelu Općine, od kuda se dolinom Erpenjščice kao dio prstena vraća na područje Grada Zaboka. Ostali vodovi položeni su uz lokalne ceste L 22040, L 22041 i L 22042 te uz preostale nerazvrstane ceste. Plinska mreža građena je u zatvorenim prstenima. Plinofikacija se obavlja isključivo prirodnim plinom s minimalnim tlakom od 3,0 bara i maksimalnim tlakom od 4,0 bara. U budućnosti se planira daljnje poticanje korištenja zemnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta. U skladu s tim, planira se daljnji razvoj i izgradnja plinofikacijskog sustava na svim područjima predviđenim za izgradnju objekata.

U sustavu vodoopskrbe Općine Krapinske Toplice od najvećeg značaja je postojeća vodosprema u naselju Krapinske Toplice s kapacitetom od 200m^3. Vodosprema se puni iz glavnog cjevovoda koji je položen područjem cijele Općine u pravcu sjever-jug, u koridoru državne ceste D 507, županijske ceste Ž 2155 i lokalne ceste L 22040. Dio vodoopskrbne mreže, od predmetne vodospreme, izveden je u smjeru sjeveroistoka prema naselju Hršak

Breg te u smjeru zapada prema Tuheljskim Toplicama. Općina Krapinske Toplice opskrbljuje se vodom iz crpilišta Šibice. Voda dobivena iz navedenog crpilišta dobre je kvalitete jer ima dobru ukusnost, stalnu temperaturu te je dobro mineralizirana. Ukupna duljina vodovodne mreže na području Općine iznosi 90,85 kilometara, od čega na magistralni otpada 16,16 kilometara, a na distributivni 74,69 kilometara. **Domaćinstva koja nisu priključena na vodoopskrbni sustav vodu dobivaju iz privatnih izvora pitke vode (bunari na vlastitim parcelama). Zbog malog kapaciteta i tlaka u cjevovodu, nužno je predvidjeti izgradnju novih hidrostanica i crpnih stanica. Radi poboljšanja vodoopskrbnog sustava i povećanja kapaciteta u mreži, potrebno je izgraditi nove vodospreme, crpne stanice i distributivne cjevovode na području cijele Općine. Osim toga, broj domaćinstava s individualnom opskrbom vodom (bunari na vlastitim parcelama) želi se svesti na najmanju moguću razinu te uključiti u javni vodoopskrbni sustav. Sa Zagorskim vodovodom d.o.o. ugovorena je izrada projektne dokumentacije za cjelovit sustav odvodnje i izgradnju biološkog pročistača čija se izgradnja planira 2017. godine.**

Odvodnja otpadnih voda nije u potpunosti riješena na području Općine Krapinske Toplice. Na trasi glavnog kolektora nalaze se kišni preljevi koji služe za rasterećenje glavnog kolektora od oborinskih voda u kišnom periodu. Radi pročišćavanja otpadnih voda izveden je uređaj za pročišćavanje s mehaničkom tehnologijom pročišćavanja. Ovakve djelomično pročišćene otpadne vode ispuštaju se u vodotok Kosteljinu. Za odvodnju oborinskih voda kao recipijent se koristi veliki broj manjih prirodnih vodotoka do kojih se sustavom otvorenih ili poluotvorenih kanala odvode oborinske vode. **Javna kanalizacijska mreža na području Općine Krapinske Toplice ukupne je duljine 9,46 kilometara. Na nju su priključena 353 kućanstva (19%), odnosno 1.130 stanovnika. Osnovni cilj u budućnosti je izgradnja cjelovitog sustava odvodnje otpadnih voda uz maksimalno pokrivanje svih naselja.** Naselja s izravnim ispuštanjem onečišćenih voda u vodotoke potrebno je spojiti na kolektorski sustav te tako povezati sa središnjim uređajem za pročišćavanje u Krapinskim Toplicama. Oborinsku odvodnju potrebno je izraditi sa separatorima za uklanjanje mineralnih ulja i ugljikovodika na dijelovima gdje se očekuje intenzivnije zagađenje prometnih i manipulativnih površina, u dijelu koji se odnosi na razdjelni sustav odvodnje. U dijelu mješovitog sustava odvodnje rasterećenje oborinskih voda iz kanalizacijskog sustava potrebno je izvršiti u vodotoke preko preljevnih građevina.

8.4 Gospodarenje otpadom

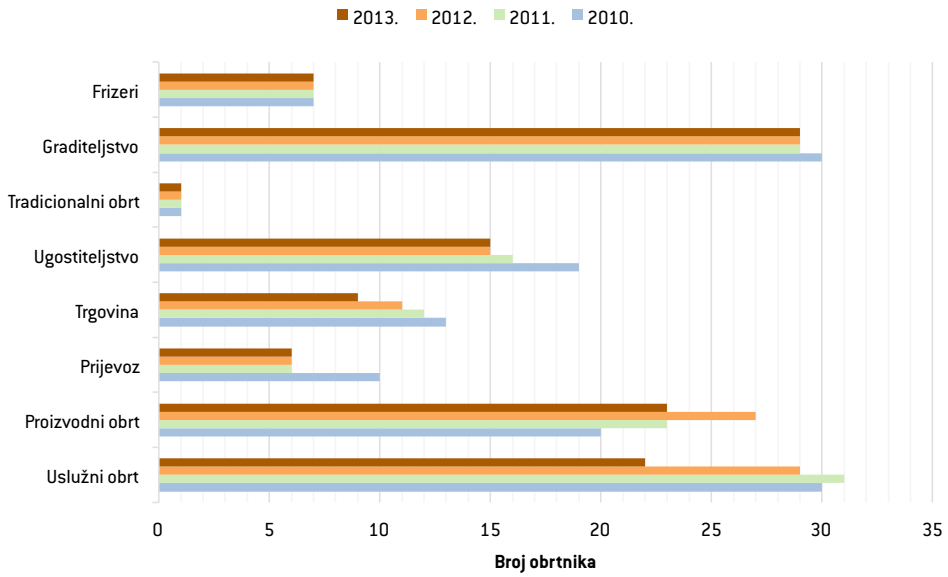
Usluge odvoza otpada iz domaćinstva obavlja poduzeće *EKO FLOR PLUS d.o.o*. Prikupljeni otpad s područja Općine Krapinske Toplice odlaže se na odlagalište Ilovac. Budući da na području Općine ne postoji službeno odlagalište otpada, nastale su lokacije na kojima se nekontrolirano odlaže otpad. Na temelju dostupnih podataka *Agencije za zaštitu okoliša* tijekom 2011. godine skupljeno je 433,14 tona otpada, odnosno 113 kilograma otpada po stanovniku. Do povećanja količine prikupljenog otpada došlo je 2012. godine kada je prikupljeno 969,89 tona otpada, odnosno 252,91 kilograma po stanovniku. *Zakon o održivom gospodarenju otpadom* definira obveze gradova i općina koji su dužni krenuti u odvojeno prikupljanje papira, metala, stakla, plastike, tekstila te problematičnog i glomaznog otpada funkcioniranjem jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno uspostavom mobilne jedinice na svom području i postavljanjem odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno prikupljanje tih vrsta otpada na javnoj površini. Osim same podjele kanti građanima, potrebno je osigurati i vozila koja će prikupljeni razvrstani otpad odvojeno prevesti do mjesta za reciklažu. **Za postupanje biootpadom potrebno je osigurati kompostanu.** Sve navedene mjere Općina je dužna precizno navesti u svom *Planu gospodarenja otpadom* na način da iz njega jasno proizlazi kako će biti u mogućnosti dosegnuti ciljeve u predviđenim rokovima. Općina Krapinske Toplice usvojila je *Plan gospodarenja otpadom* 2010. godine. **U izradi je novi plan gospodarenja otpadom čija se primjena planira u 2015. godini.**

9. LOKALNO GOSPODARSTVO

9.1 Poduzetništvo i obrti

Prema podacima *Hrvatske obrtničke komore* tijekom 2013. godine na području Općine Krapinske Toplice evidentirano je 112 obrtnika. Od toga broja, najviše ih se bavilo graditeljstvom (29 obrta), proizvodnim obrtom (23 obrta) i uslužnim obrtom (22 obrta). Podaci odgovaraju stanju u Krapinsko-zagorskoj županiji gdje se veliki broj obrtnika također bavi uslužnim i proizvodnim obrtom. U vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine primjetno je smanjenje broja obrtnika na području Općine Krapinske Toplice. Tako je primjerice 2010. godine evidentirano 130 obrtnika, dok se tijekom 2011. i 2012. godine njihov broj smanjio na 125. U navedenom vremenskom razdoblju došlo je do smanjenja broja obrtnika koji se bave uslužnim obrtom, prijevozom, trgovinom, ugostiteljstvom i graditeljstvom. U djelatnostima tradicionalnog obrta i frizera broj obrtnika je ostao isti, samo se broj proizvodnih obrta povećao u odnosu na 2010. godinu (sa 20 u 2010. godini na 23 u 2013. godini). U usporedbi s Krapinsko-zagorskom županijom stanje je ipak nešto povoljnije na području Općine Krapinske Toplice jer se na županijskoj razini u svim navedenim djelatnostima broj obrtnika smanjio. Grafički prikaz kretanja broja obrtnika po djelatnostima na području Općine Krapinske Toplice u vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine dan je na grafikonu br. 12.

GRAFIKON 12 – BROJ OBRTNIKA PO DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2010.-2013.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U usporedbi s ostalim udruženjima obrtnika u Krapinsko-zagorskoj županiji (Bedekovčina, Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Pregrada, Sveti Križ Začretje, Zabok, Zlatar), primjetno je kako je u odnosu na područje Krapinskih Toplica manji broj obrtnika zabilježen samo na području Svetog Križa Začretja (111 obrtnika u 2013. godini). Broj građevinskih obrta, koji su najbrojniji na području Krapinskih Toplica, veći je u odnosu na Bedekovčinu, Donju Stubicu, Sveti Križ Začretje i Zlatar. Broj obrtnika koji se bave ugostiteljstvom najmanji je upravo na području Krapinskih Toplica, iako postoje dobri preduvjeti za njegov razvoj.

Podaci *Financijske agencije* za 2013. godinu govore kako je na području Općine Krapinske Toplice evidentirano 70 poduzetnika, što predstavlja porast u odnosu na 2012. godinu kada je evidentirano 63 poduzetnika. Tijekom 2013. godine poduzetnici su zapošljavali 604 osobe i ostvarili ukupne prihode u iznosu od 349.791 kuna. Ova pozitivna kretanja odrazila su se i na poboljšanje poslovnih rezultata poduzetnika pa je tako došlo do povećanja neto dobiti sa -10.243 kune u 2012. godini na -9.067 kuna u 2013. godini. Povećanje neto dobiti ponajprije je posljedica smanjenja gubitaka koje su ostvarili poduzetnici s područja Općine. Rangirajući jedinice lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj s obzirom na pokazatelje (broj poduzetnika, broj zaposlenih, ukupni prihodi, dobit razdoblja, gubitak razdoblja, neto dobit), evidentirano je kako je Općina Krapinske Toplice u 2013. godini prema broju poduzetnika zauzela 162. mjesto, prema broju zaposlenih kod poduzetnika 134. mjesto, prema ukupnim prihodima poduzetnika 121. mjesto, prema dobiti razdoblja 176. mjesto, prema gubitku razdoblja 100. mjesto i prema neto dobiti poduzetnika 493. mjesto u Republici Hrvatskoj. Gledajući pokazatelje broja poduzetnika, broja zaposlenih, ukupnih prihoda i dobiti razdoblja, uočeno je kako Općina Krapinske Toplice zauzima 10. mjesto u Krapinsko-zagorskoj županiji. S druge strane, gledajući pokazatelj *gubitak razdoblja* uočeno je da Općina Krapinske Toplice zauzima visoko 4. mjesto u Krapinsko zagorskoj županiji (više rangirani su samo Krapina, Sveti Križ Začretje i Zabok). Upravo je visoka vrijednost gubitka razdoblja uzrok niskom rangu Općine s obzirom na neto dobit (29. mjesto u Krapinsko zagorskoj županiji). Detaljni prikaz poslovnih rezultata poduzetnika s područja Općine Krapinske Toplice dan je u tablici br. 5.

TABLICA 5 – POSLOVNI REZULTATI PODUZETNIKA S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE

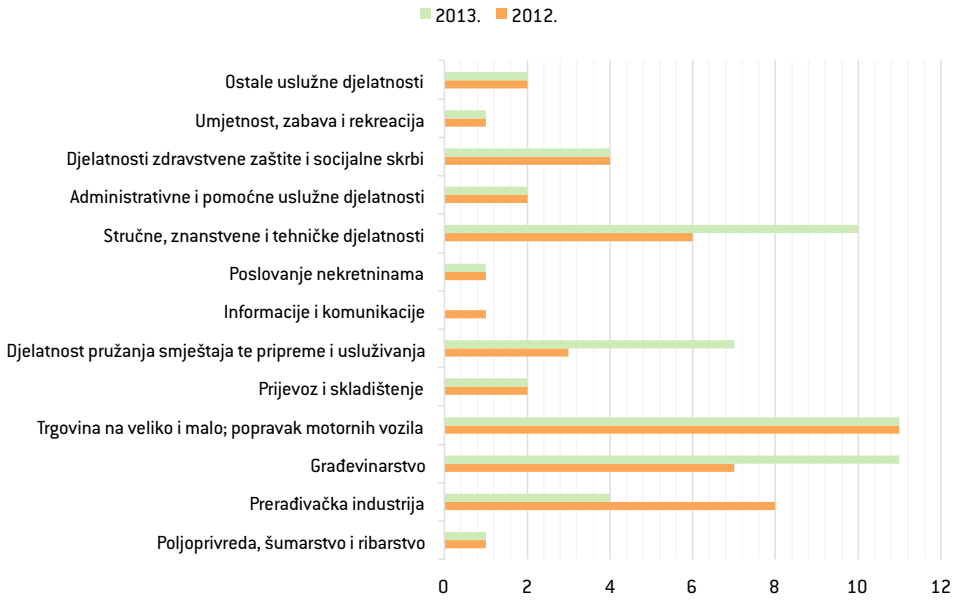
Pokazatelj 2012.	Općina Krapinske Toplice	KZŽ	Rang u RH	Rang u KZŽ
Broj poduzetnika	63	1.595	**171**	**10**
Broj zaposlenih	577	16.446	**138**	**9**
Ukupan prihod	346.012	9.704.509	**119**	**10**
Dobit razdoblja	9.307	456.579	**151**	**11**
Gubitak razdoblja	19.550	473.972	**101**	**8**
Neto dobit	-10.243	-17.392	**483**	**26**
Pokazatelj 2013.	**Općina Krapinske Toplice**	**KZŽ**	**Rang u RH**	**Rang u KZŽ**
Broj poduzetnika	70	1.670	**162**	**10**
Broj zaposlenih	604	16.571	**134**	**10**
Ukupan prihod	349.791	9.968.549	**121**	**10**
Dobit razdoblja	9.243	466.378	**176**	**10**
Gubitak razdoblja	18.310	207.304	**100**	**4**
Neto dobit	-9.067	259.074	**493**	**29**

Izvor: Financijska agencija; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., podatci o prihodima, dobiti i gubitku razdoblja prikazani u 000 kuna

Prema podacima *Hrvatske gospodarske komore* tijekom 2013. godine najviše tvrtki bavilo se djelatnostima građevinarstva (11 tvrtki), trgovinom na malo i veliko (11 tvrtki) te stručnom, znanstvenom i tehničkom djelatnošću (10 tvrtki). U usporedbi s 2012. godinom smanjio se broj tvrtki koje se bave prerađivačkom industrijom

(s 8 na 4) te informacijama i komunikacijama (s 1 na 0). S druge strane povećao se broj tvrtki koje se bave građevinarstvom (sa 7 na 11), pružanjem smještaja i pripremom i usluživanjem hrane (s 3 na 7) te stručnom, znanstvenom i tehničkom djelatnošću (sa 6 na 10). Prikaz broja tvrtki koje se bave pojedinom djelatnošću na području Općine Krapinske Toplice tijekom 2012. i 2013. godine dan je na grafikonu br. 13.

GRAFIKON 13 – BROJ TVRTKI PREMA DJELATNOSTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE TIJEKOM 2012. I 2013. GODINE

Izvor: Hrvatska gospodarska komora; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Na temelju podataka iz istog izvora (HGK, ŽK Krapina) vidljivo je kako su poduzeća s područja Općine Krapinske Toplice tijekom 2013. godine ostvarila 239.977.000 kuna prihoda od prodaje roba i usluga u zemlji. To predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada su od prodaje roba i usluga prihodovala 253.673.000 kuna. Od prodaje roba i usluga u inozemstvo poduzeća s područja Općine Krapinske Toplice su tijekom 2013. godine ostvarila 13.197.000 kuna prihoda. U usporedbi s godinom ranije, to predstavlja znatno povećanje jer su poduzeća tada prihodovala 3.996.000 kuna.

9.2 Poslovna zona

Na području Općine Krapinske Toplice trenutno ne postoji poduzetnička zona. Urbanistički plan uređenja Krapinskih Toplica utvrđuje da su površine gospodarske namjene određene za ugostiteljsko turističku, poslovnu i proizvodnu namjenu. **Ugostiteljsko-turistička zona predstavlja osnovu daljnjeg razvoja turizma u Krapinskim Toplicama, ali i glavnu okosnicu razvoja Općine Krapinske Toplice.** Urbanističkim planom utvrđene su zone za izgradnju građevina namijenjenih turističkoj djelatnosti: zone za izgradnju hotela, zone za izgradnju turističkog naselja i zone za izgradnju kampa. Pri tome je važno napomenuti da se od 28.10.2014. važeći Urbanistički plan uređenja naselja Općine Krapinske Toplice / UPU Krapinske Toplice temelji na **+green koncept elaboratu:** Zeleni urbanizam – Krapinske Toplice: Prometna regulacija / promet u mirovanju od 06.12.2013.. Poslovna namjena predviđena je kao trgovačka, unutar koje je dozvoljena gradnja trgovina na malo i veliko te komunalno-servisna zona za servise i komunalne usluge (reciklažno dvorište, vatrogasci, održavanje cesta, benzinska stanica, komunalno poduzeće, skladištenje, tržnice, trgovine na otvorenom). Proizvodna namjena obuhvaća djelatnosti kao što su industrijski, obrtnički, zanatski i gospodarski pogoni svih vrsta, skladišni prostori, poslovne, upravne, uredske i trgovačke građevine. Uz osnovnu djelatnost moguć je razvoj i drugih djelatnosti, ali na način da ne ometaju proces osnovne djelatnosti. Na površinama predviđenim za proizvodnu namjenu nije dopuštena gradnja građevina za djelatnosti koje koriste, proizvode ili ispuštaju opasne tvari.

9.3 Turizam

Područje Općine Krapinske Toplice ima vrlo vrijedne turističke resurse (termalni izvori, očuvani krajolik) koji su joj omogućili tradiciju poznatog mondenog turističkog ljetovališta. Razvoj turizma od samoga se početka bazirao na korištenju termalnih izvora pa je tako 1772. godine izgrađeno prvo kupalište (kupelj *Dubrava*). Pravi zamah razvoju turizma počinje od 1862. godine kada Jakov Badl kupuje postojeće kupelji te gradi nove kupelji, hotel i lječilišne zgrade. Upravo u tom razdoblju Krapinske Toplice postaju mondeno lječilište koje u sklopu Austro-Ugarske Monarhije ostvaruje značajne turističke rezultate. Era suvremenog razvoja turizma započinje 1956. godine kada se u lječilištu osniva bolnički odjel za reumatske bolesti i ortopedsku rehabilitaciju. Današnja turistička ponuda Općine temelji se na zdravstveno- rekreacijskim sadržajima.

Postoji i znatan potencijal za razvoj sportsko-rekreacijske ponude, a taj potencijal bi se trebao realizirati izgradnjom kupališnog kompleksa. Dovršetak izgradnje kupališnog kompleksa obogatio bi turističku ponudu mjesta te stvorio preduvjete za daljnji razvoj drugih vrsta turizma (kongresni turizam).

U naselju Krapinske Toplice nalazi se većina smještajnih kapaciteta. Glavnina smještajnih kapaciteta otpada na *Toplice Hotel* (245 postelja) i hotel *Villa Magdalena* (26 postelja). Pored toga, razvijen je privatni smještaj (102 postelje, sobe u domaćinstvu).

Prema podacima Hrvatske turističke zajednice tijekom 2013. godine na području Općine zabilježeno je 8.791 turističkih dolazaka i 36.903 noćenja. U odnosu na 2012. godinu prisutno je povećanje broja dolazaka (8.630 u 2012. godini) i smanjene broja noćenja (37.451 u 2012. godini). Općenito, u periodu od 2010. do 2013. godine došlo je do porasta broja dolazaka i noćenja turista. Zanimljivo je da je u navedenom periodu došlo do udvostručenja broja dolazaka (s 1.105 u 2010. godini na 2.015 u 2013. godini) i noćenja (s 3.060 u 2010. godini na 7.960 u 2013. godini) stranih turista.

Najviše turista i izletnika na područje Općine dolazi radi kupališta. Tijekom 2013. godine kupalište u Krapinskim Toplicama posjetilo je 44.120 osoba, što predstavlja smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada su ga posjetile 48.394 osobe. Ohrabrujuće je što je tijekom 2013. godine gotovo polovica posjetitelja kupališta imala ulaznicu s plaćenim noćenjem (21.563 osobe). S druge strane, primjetan je sezonalni karakter u poslovanju plivališta jer većina posjetitelja (16.866 osoba) dolazi tijekom III. kvartala, tj. tijekom ljetnih mjeseci. Radi toga, od velike je važnosti dodatno obogaćivanje turističke ponude Općine Krapinske Toplice kako bi se posjetitelji privukli tijekom čitave godine i što duže zadržali na našem području. To se može ostvariti razvojem drugih grana turizma koje su blisko povezane sa zdravstveno-rekreacijskim turizmom: kongresni turizam, kulturni turizam, seoski turizam. Kako bi se to moglo ostvariti, nužno je pristupiti očuvanju krajolika, tradicionalnog zagorskog ambijenta te obnovi kulturno- povijesnih vrijednosti.

Od turističke infrastrukture, pored hotela i toplica, na području Krapinskih Toplica oformljen je sustav pješačkih staza koje poput prstena okružuju Krapinske Toplice. Staze su dobro obilježene i posebne po svojem sustavu označavanja, na svakom raskrižju pješaku pružaju informacije o težini staze te prosječnoj vremenskoj udaljenosti od središta mjesta. Staze su jedinstvene i po svojoj medicinskoj baždarenosti. Prema težini dijele se na rekreativne, medicinske i trim staze.

Turistička ponuda upotpunjena je bogatim programom manifestacija od kojih treba istaknuti regionalni i nacionalni BadlFest koji se tradicionalno održava svake godine.

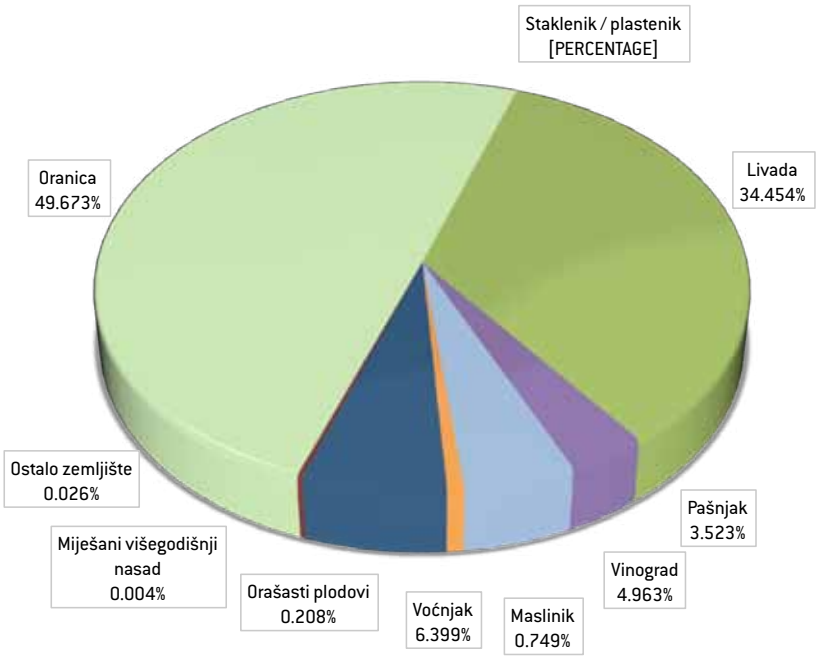
9.4 Poljoprivreda

Područje Općine Krapinske Toplice ne posjeduje preduvjete za intenzivnije bavljenje poljoprivredom. Naime, prirodni uvjeti nisu pogodni za razvoj poljoprivrede jer je teren većinom brdovit i ima neujednačen režim podzemnih i nadzemnih voda. **Pored toga, neprovođenje melioracijskih zahvata radi prilagođavanja tla za poljo-**

privrednu proizvodnju također predstavlja problem. Parceliranost zemljišta daljnja je prepreka intenzivnijem bavljenju poljoprivredom.

Na području Općine nalazi se 6.168 parcela koje se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji. Uspoređujući to s brojem stanovnika Općine, dolazi se do zaključka kako postoji više pojedinačnih poljoprivrednih parcela nego stanovnika. Prema zadnjim dostupnim podacima *Državnog zavoda za statistiku* iz 2003. godine (Popis poljoprivrede), ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta na području Općine Krapinske Toplice iznosi 1.308,21 ha. Najveće površine prekrivene su oranicama i vrtovima (627,52 ha) te livadama (460,45 ha). Voćnjaci i vinogradi zauzimaju 44,3 ha, odnosno 107,96 ha poljoprivrednog zemljišta. U sklopu ratarstva posebno se ističu površine zasijane žitaricama (525,43 ha) te krumpirom (9,63 ha). U voćarstvu je najzastupljeniji uzgoj jabuka (7.418 stabala), šljiva (3.352 stabla) te krušaka (1.734 stabla). Sukladno podacima APRRR-a iz 2012. godine, obiteljska poljoprivredna gospodarstva koriste 811,63 ha površine. Uzgoj kultura na toj površini prikazan je grafikonom br. 14.

GRAFIKON 14 – POVRŠINA OPG-A (HA) PREMA VRSTI UPORABE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA, 2012. GODINA

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.[1]

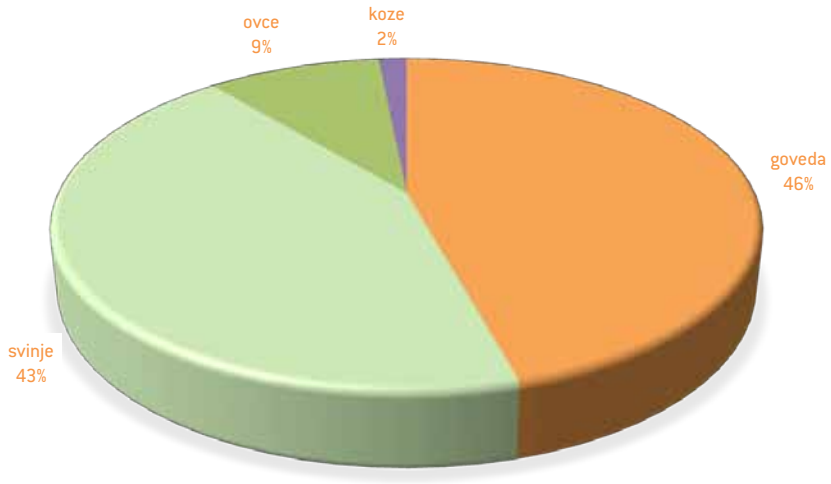
Urod se uglavnom koristi za vlastite potrebe, a višak se prodaje na tržnicama bez organiziranog plasmana voća i povrća na tržište. Na 107,96 ha vinograda zasađeno je 403.000 rodnih trsova. To predstavlja dobru osnovu za daljnji razvoj vinarstva, vinogradarstva i podrumarstva na području Općine Krapinske Toplice. Povrće se uzgaja u staklenicima (tvrtka Samek d.o.o.) gdje termalna voda znatno smanjuje troškove uzgoja voća, povrća i ukrasnog bilja.

Poljoprivredne površine koriste se i za stočarstvo. Pri tome se ističe svinjogojstvo sa 2.314 svinja i odojaka, peradarstvo sa 31.305 komada peradi te govedarstvo sa 999 goveda (od čega su 744 muzne krave). Uzgoj konja, ovaca i koza je gotovo zanemariv te bi trebalo pristupiti njegovom poticanju. Grafički prikaz uzgoja domaćih životinja dan je grafikonom br. 15.

1 Prvi model po **+green konceptu** zelene samoopskrbe zdravom hranom u plastenicima pogonjen termalnom vodom ispituje se od 2014. godine u Krapinsko-zagorskoj županiji.

GRAFIKON 15 – UZGOJ DOMAĆIH ŽIVOTINJA PREMA VRSTI, 2012. GODINA

Izvor: APRRR; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U 2013. godini ukupno je pri Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju registrirano 414 obiteljskih gospodarstava, 2 obrta i 4 tvrtke koje se bave poljoprivredom. Premda na području Općine Krapinske Toplice postoji 1.157 poljoprivrednih kućanstva (63,46% ukupnog broja kućanstva), poljoprivredni potencijal Općine nije u potpunosti iskorišten. **Poljoprivredu je potrebno poticati u djelatnostima vinogradarstva, vinarstva, podrumarstva i proizvodnje zdrave hrane.** U pogledu vinogradarstva, tijekom posljednjih nekoliko godina primjetno je obnavljanje vinograda i sadnja kvalitetnijih sorti grožđa. Proizvodnja zdrave hrane tek je u povojima, ali zbog suvremenih trendova i velike potražnje na europskom tržištu možemo očekivati da će njezin značaj u budućnosti dodatno porasti.

10. STANJE OKOLIŠA

Zaštita prostora i okoliša podrazumijeva racionalno korištenje resursa i težnju za daljnjim razvojem bez destrukcije okoliša. Prostorno planiranje temelji se na principu održivog razvitka i kao jedan od primarnih ciljeva postavlja očuvanje prirodnih resursa, bioraznolikosti i ukupne ekološke ravnoteže. Mjerama zaštite potrebno je obuhvatiti sve prirodne resurse prostora: tlo, vodu, zrak, te posebno vrijedne dijelove okoliša. Prema *Strategiji prostornog uređenja* Republike Hrvatske posebnim vrijednostima hrvatskog prostora smatraju se rezerve pitke vode, prirodne šume (biljne i životinjske zajednice šuma), zaštićena područja prirode, spomenici graditeljske baštine, nezagađeno tlo, termalni izvori te očuvan prirodni i kultivirani krajobraz. **Na području Općine Krapinske Toplice zastupljena je većina od navedenih resursa, a razlikuju se prema važnosti, kvaliteti, količini i prostornom obuhvatu**. Spomenuto je da je na području Općine Krapinske Toplice na temelju *Zakona o zaštiti prirode* zaštićen park *Klokovec* u kategoriji "*Spomenik parkovne arhitekture*". U istoj kategoriji predlaže se zaštita ovih područja: lječilišnog perivoja u Krapinskim Toplicama (potrebno je sačuvati i obnoviti perivoj na način da mu se vrati povijesni karakter prostora); aleje divljeg kestena prema zgradi bivšeg restorana *Bellevue*; ostataka perivoja kurije *Kovačevec* (potrebno je provesti obnovu povijesne građevne strukture i nekadašnjeg perivoja); ostataka perivoja dvorca Čret (također je potrebna obnova dvorca i pripadajućeg perivoja jer zajednički čine jedinstvenu prostornu kompoziciju); perivoja kurije *Novaki* (potrebno je redovito održavati perivoj jer predstavlja sastavni dio građevine ladanjskog stanovanja); park šume brda Zašat prema sv. Mariji Magdaleni.

Značajni krajobraz predstavlja prirodni ili kultivirani predio velike krajobrazne vrijednosti, biološke raznolikosti i kulturno povijesne vrijednosti te krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje. Na području Općine Krapinske Toplice, u kategoriji značajnog krajobraza, za zaštitu se predlažu dolina rječice Kosteljine, dolina potoka Erpenjščice te dolina potoka Svedružice.

Zakonom o zaštiti zraka (NN 178/04) određene su mjere, način organiziranja, provođenje zaštite te poboljšanja kakvoće zraka u cilju očuvanja zdravlja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta te kulturnih i materijalnih vrijednosti. Na području Općine Krapinske Toplice ne vodi se evidencija o kakvoći zraka niti postoje uređaji za mjerenje kakvoće zraka. Budući da na području Općine ne postoje industrijska postrojenja koja bi onečistila zrak, može se zaključiti kako je kvaliteta zraka dobra te spada u 1. kategoriju. Zrak je čist ili tek neznatno onečišćen i nisu prekoračene granične vrijednosti niti za jednu onečišćujuću tvar.

Temeljni propis za provedbu zaštite od buke je *Zakon o zaštiti od buke*. Općina Krapinske Toplice nema izrađenu kartu buke, akcijski plan i organizirani sustav mjerenja buke. Zbog odsustva većih izvora buke (industrijski pogoni, intenzivni cestovni promet i sl.) pretpostavlja se da je osnovni fon buke u naseljima unutar granica najvećih dozvoljenih vrijednosti.

Odluka o zonama sanitarne zaštite termalnog izvorišta Krapinske Toplice uređuje područja sanitarne zaštite termalnog izvorišta Krapinske Toplice i to za izvorište *Pučka kupelj,* geotermalnu bušotinu KRT-1 u tri kaptaže u podrumu bolnice, koja se koriste ili se planiranju koristiti za javnu vodoopskrbu. Navode se i mjere zaštite izvorišta od zagađenja ili drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na kakvoću i zdravstvenu ispravnost vode za piće ili na izdašnost izvorišta. Određene su 3 zone zaštite izvorišta:

1. **III. zona –** zona ograničenja i kontrole koja obuhvaća slijev potoka Toplice u kojem može doći do miješanja oborinske i termalne vode i do mogućeg zagađenja.
   a. U III. zoni zabranjeno je ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda, deponiranje otpada, građenje kemijskih industrijskih pogona, građenje prometnica bez sustava kontroliranje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
   b. Potrebno je provesti sanaciju otvorenog kanala *Vuzmov jarek* koji služi kao odvodni kanal otpadnih voda iz domaćinstva. Nužno je sanirati divlja odlagališta otpada u III. zoni te poslovni subjekt koji posluje u zoni mora imati vodopravnu dozvolu za ispuštanje otpadnih voda.

2. **II. Zona –** zona strogog ograničenja koja se utvrđuje radi smanjenja rizika od onečišćenja podzemnih voda patogenim mikroorganizmima. Granica druge zone: sjeverna granica poklapa se s linijom koja spaja Vinogradski put i Ulicu Matije Gupca; zapadna granica pruža se od Ulice K.Š. Gjalskog i prolazi zapadnim stranom bolničkog kompleksa sve do južnog ulaza u bolnicu, južna granica prolazi raskrižjem Ulice Antuna Mihanovića, Zagrebačke ulice i Ulice Ljudevita Gaja, istočna granica prolazi duž Topličke ulice, skreće u Ulicu Jakova Badla i nastavlja prema Zagorskom putu iz kojeg skreće u Topličku ulicu, a završava u produžetku u Ulici Ljudevita Gaja sve do Vinogradskog puta.
   a. U drugoj zoni zabranjena je površinska i podzemna eksploatacija mineralnih sirovina; poljodjelska proizvodnja, osim proizvodnje zdravstveno ispravne hrane; stočarska proizvodnja, osim za potrebe seljačkog gospodarstva, odnosno OPG-a, građenje pogona za proizvodnju, skladištenje, transport opasnih tvari, gradnja groblja i proširenje postojećeg, građenje autocesta i magistralnih cesta te građenje željezničke pruge.
   b. Potrebno je utvrditi pravo stanje dispozicije kanalizacijske mreže na lijevoj obali potoka Toplice, odrediti namjenu postojećih dionica; radi li se o oborinskoj ili sanitarnoj vodi, utvrditi strategiju za ispitivanje stanja kanalizacijske mreže; odrediti kriterije i prioritete za sanaciju, najprije je potrebno sanirati lokacije koje se nalaze u blizini bolnice i izvorišta. Sva kućanstva u II. zoni nužno je priključiti na odvodni sustav te sanirati postojeće interne odvodne sustave i sabirne jame.

3. **I. zona –** zona strogog režima zaštite utvrđuje se radi zaštite uređaja za zahvat vode i njegove neposredne okolice od bilo kakvog onečišćenja i zagađenja vode te drugih slučajnih ili namjernih negativnih utjecaja. Prva zona određena je za termalne objekte: *Pučku kupelj,* tri kaptaže u podrumu Specijalne bolnice Krapinske Toplice i duboku termalnu bušotinu KRT-1.
   a. Područje prve zone mora biti uređeno na način da se oborinske vode moraju provesti van zone, objekti i sadržaj unutar zone koji su neophodni za pogon izvorišta moraju biti građeni i održavani s najvišim stanjem sigurnosti u odnosu na zaštitu voda.
   b. Pristup na područje I. zone dozvoljen je samo ovlaštenim zaposlenicima Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju iz Krapinskih Toplica te nadležnim inspekcijskim tijelima, a drugim osobama samo uz posebno odobrenje ravnatelja bolnice.

11. DRUGA PODRUČJA RELEVANTNA ZA RAZVOJ

Pokazatelj indeksa razvijenosti računa se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovnika te stope obrazovanosti. Prilikom izračuna indeksa razvijenosti svaki od navedenih pokazatelja ima određeni ponder (udio u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti). Stopa nezaposlenosti ima udio od 30%, a dohodak po stanovniku ima udio od 25%. Preostali pokazatelji (proračunski prihodi jedinica lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, opće kretanje stanovništva i stopa obrazovanosti) imaju udjele od 15% u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti. Valja napomenuti da se vrijednost indeksa razvijenosti računa svake tri godine.

Pokazatelj stope nezaposlenosti računa se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih i nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne/regionalne samouprave. Broj nezaposlenih osoba dobiva se na temelju podataka *Hrvatskog zavoda za zapošljavanje* o broju registriranih nezaposlenih osoba, dok se broj zaposlenih dobiva na temelju podataka *Porezne uprave* o broju zaposlenih na razini jedinice lokalne/regionalne samouprave tijekom jedne kalendarske godine. Visina stope nezaposlenosti na području Općine Krapinske Toplice u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosila je 9,60% **što je niže u odnosu na** stopu nezaposlenosti Krapinsko-zagorske županije koja je iznosila 12,90%. Uspoređujući trenutnu vrijednost stope nezaposlenosti (9,60%) s prijašnjom vrijednošću od 6,80%, vidljivo je pogoršanje situacije, što je u skladu s ranije iznesenim podacima o stanju na tržištu rada.

Pokazatelj dohotka po stanovniku predstavlja omjer ukupnog iznosa dohotka koji su tijekom jednog poreznog razdoblja (kalendarske godine) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Dohodak od samostalne djelatnosti podrazumijeva dohodak umanjen za propisana umanjenja i preneseni gubitak, sukladno *Zakonu o porezu na dohodak*. Za izračun pokazatelja dohodak po stanovniku koriste se podaci *Porezne uprave* o isplaćenim dohocima i podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika u jedinici lokalne/regionalne samouprave. Vrijednost pokazatelja dohodak po stanovniku za područje Krapinskih Toplica u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosi 29.819 kuna, **što je više u odnosu na** vrijednost ovoga pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (25.432 kune). Uspoređujući trenutnu vrijednost dohotka po stanovniku s prijašnjom vrijednošću od 27.504 kune (2010. godina), vidljivo je poboljšanje situacije. To se može povezati s činjenicom da stanovništvo s područja Krapinskih Toplica radi na poslovima koji nisu toliko pogođeni negativnim gospodarskim kretanjima i kod kojih nije došlo do smanjenja plaća.

Pokazatelj proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku predstavlja omjer ostvarenih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave umanjenih za propisane slučajeve i broja stanov-

nika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Propisani slučajevi uključuju prihode prikupljene od: domaćih i stranih donacija; posebnih ugovora; ostvarenih na temelju dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći za izravnavanja za financiranje decentraliziranih funkcija; od prireza porezu na dohodak. Za izračun pokazatelja proračunski prihodi jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku koriste se podaci *Ministarstva financija* o prihodima proračuna jedinice lokalne/regionalne samouprave te podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Prema dostupnim podacima vrijednost proračunskih prihoda po stanovniku za područje Krapinskih Toplica u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosila je 2.071 kunu, što je više u odnosu na Krapinsko- zagorsku županiju gdje je vrijednost ovoga pokazatelja iznosila 1.772 kune. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave s prijašnjom vrijednošću od 1.571 kune (2010. godina), vidljivo je kako je došlo do poboljšanja. To se može povezati sa činjenicom da je nakon 2011. godine došlo do povećanja ukupnih proračunskih prihoda zbog povećanja primitaka od zaduživanja.

Pokazatelj općeg kretanja stanovništva predstavlja omjer usporedivog broja stanovnika jedinice lokalne/regionalne samouprave tijekom zadnja dva popisa stanovništva. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj, potrebni su podaci *Državnog zavoda za statistiku* o broju stanovnika jedinice lokalne/regionalne samouprave dobiveni iz zadnja dva popisa stanovništva. Vrijednost općeg kretanja stanovništva za područje Krapinskih Toplica u vremenskom razdoblju od 2001. do 2011. godine iznosi 95,9 što je više u odnosu na Krapinsko-zagorsku županiju gdje ovaj pokazatelj iznosi 95. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja općeg kretanja stanovništva s prijašnjom vrijednošću od 96,9 (2010. godina), vidljivo je blago pogoršanje situacije. U budućnosti se može očekivati daljnje negativno kretanje ovoga pokazatelja zbog starenja stanovništva.

Posljednji pokazatelj, stope obrazovanosti, izračunava se kao udio stanovništva sa završenom srednjom školom i višim obrazovanjem u skupini stanovništva jedinice lokalne/regionalne samouprave čija je dob između 16 i 65 godina. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj, potrebni su podaci *Državnog zavoda za statistiku* o obrazovnoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske te broja stanovnika u dobi od 16 do 65 godina na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Gledajući vrijednost ovog pokazatelja za područje Krapinskih Toplica, uočeno je kako ona iznosi 70,79% i da je veća u odnosu na vrijednost za Krapinsko-zagorsku županiju gdje iznosi 69,67%. Uspoređujući trenutnu vrijednost pokazatelja stope obrazovanosti s prijašnjom vrijednošću od 55,90% (2010. godina) vidljivo je znatno poboljšanje situacije. To se može objasniti činjenicom da je osnovnoškolsko obrazovanje obavezno pa su sva djeca uključena u sustav obrazovanja, a istovremeno dolazi do smanjenja broja starijeg neobrazovanog stanovništva zbog prirodnog odljeva.

Na temelju vrijednosti svih nabrojanih pokazatelja izračunato je da indeks razvijenosti za Općinu Krapinske Toplice iznosi 98,08%. Ova vrijednost Općinu svrstava u 3. skupinu jedinica lokalne samouprave čiji se indeksi razvijenosti kreću u rasponu od 75 do 100%. Na temelju prijašnjeg izračuna indeksa razvijenosti iz 2010. godine, vidljivo je kako je i tada Općina Krapinske Toplice spadala u 3. skupinu jedinica lokalne samouprave jer je imala indeks razvijenosti od 94,38%. Prema tome, vidljivo je da je došlo do povećanja indeksa razvijenosti. To se prije svega može povezati s pozitivnim kretanjem vrijednosti većine pokazatelja koji su uključeni u izračun indeksa razvijenosti (prosječni dohodak per capita, prosječni izvorni prihodi per capita, udio obrazovanog stanovništva). **Na prostoru Krapinsko-zagorske županije viši indeks razvijenosti imaju samo Općina Stubičke Toplice i Grad Zabok.** Bitno je napomenuti da status potpomognutog područja imaju jedinice lokalne samouprave čiji indeksi razvijenosti imaju vrijednost manju od 50% prosjeka Republike Hrvatske.

Polazeći od dostignutog stupnja razvoja, postojeće gospodarske strukture, demografske prognoze i prirodnih uvjeta, temeljna obilježja prostornog razvitka Općine Krapinske Toplice usmjerena su na razvitak turizma i komplementarnih djelatnosti (obrtništvo, malo poduzetništvo), ekološke poljoprivrede radi proizvodnje zdrave hrane, komunalne opremljenosti prostora, društvene infrastrukture. Dugoročni razvitak Općine Krapinske Toplice mora biti zasnovan na uvažavanju međuzavisnosti i funkcionalnih veza među pojedinim djelatnostima te na potrebi osiguranja boljih životnih uvjeta za stanovništvo.

Općina Krapinske Toplice je tijekom zadnjih nekoliko godina pripremila veliki broj projekata kojima se želi aplicirati za dobivanje sredstava iz europskih fondova.

U ovom kontekstu izrađen je u razdoblju od 2011. do 2013. godine u suradnji s Općinom Krapinske Toplice (i unesen u Bazu projekata Krapinsko-zagorske županije, Ministarstva turizma i Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije) **+green** koncept, EU autorski, regionalni pilot projekt: *Zeleno upravljanje destinacijom – 10* / Deset projekata u Krapinsko-zagorskoj županiji. Detaljan prikaz svih projekata pripremljenih na području Općine Krapinske Toplice dan je u tablici br. 6. Navedeni projekti uneseni su u Bazu projekata Krapinsko-zagorske županije i Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Osim navedenih projekata, u pripremi je realizacija projekta proširenja hotela Villa Magdalena (Ivizija d.o.o.), izgradnja ekološkog autobusnog kolodvora s hotelom (Presečki d.o.o.). te izgradnja hotela tvrtke Heli centar Toplice. Od javnih investicija planirana je izgradnja Centra za zaštitu okoliša i Centra za posjetitelje u Krapinske Toplicama.

Iz Tablice 6 vidljivo je da se radi o projektima koji su s lokalne razine prijavljeni u regionalnu bazu, ti projekti zasigurno ne predstavljaju cjelokupne ideje svih dionika s područja Krapinskih Toplica. Stoga se kroz sustav upravljanja provedbom Strategije predlaže uspostavljanje cjelovite Baze projekata Krapinskih Toplica koja će predstavljati sveobuhvatni pregled projektnih ideja i inicijativa te će biti podloga za sastavljanje Akcijskog plana provedbe Strategije za svaku godinu. Na taj način uspostavit će se sustav koordiniranog upravljanja i transparentnosti u provedbi Strategije, što doprinosi usmjeravanju razvoja i koncentraciju raspoloživih financijskih sredstava za učinkoviti lokalni razvoj uz doprinos svih dionika.

TABLICA 6 – PROJEKTNI PRIJEDLOZI S PODRUČJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2011.-2013.

Naziv projekta	Predlagatelj	Proračun (kn)	Sektor projekta	Status projekta
Projekt održive gradnje "Izgradnja niskoenergetskog dječjeg vrtića"	Općina Krapinske Toplice	13.000.000,00	Obrazovanje	U tijeku
Projekt uređenja parkirališta i prostora oko župne crkve Presvetog Trojstva	Općina Krapinske Toplice	1.200.000,00	Kultura	U tijeku
Projekt izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja Jurjevec	Općina Krapinske Toplice	1.200.000,00	Komunalna infrastruktura	Izvedeno
Projekt modernizacije i asfaltiranja nerazvrstanih cesta	Općina Krapinske Toplice	2.000.000,00	Prometna infrastruktura	Izvedeno
Odvodnja i pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda naselja Krapinske Toplice, odvodnja Radićeve ulice, Ul. M. Majseca i Cvjetno naselje	Općina Krapinske Toplice	1.400.000,00	Komunalna infrastruktura	Izvedeno
Projekt energetske učinkovitosti u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	12.340.000,00	Zdravstvo	U tijeku
Projekt izgradnje javne rasvjete	Općina Krapinske Toplice	700.000,00	Komunalna infrastruktura	U tijeku
Tjedan zagorskih restorana	Ivizija d.o.o. – Aparthotel Villa Magdalena	120.000,00	Turizam	Prijedlog
Pješačka staza "Aleja kestena"	Općina Krapinske Toplice	1.400.000,00	Komunalna infrastruktura	Priprema u tijeku
Izgradnja nogostupa (15 km)	Općina Krapinske Toplice	350.000,00	Komunalna infrastruktura	Priprema u tijeku
Parkiralište "Centar"	Općina Krapinske Toplice	600.000,00	Komunalna infrastruktura	Priprema u tijeku
Šetnica i pješački most preko potoka Topličina	Općina Krapinske Toplice	450.000,00	Komunalna infrastruktura	Priprema u tijeku
Javna i društvena građevina (društveni dom do 400m^2) u Vrtnjakovcu	Udruga žena Vrtnjakovec	1.082.841,94	Kultura (manifestacija, infrastruktura)	Prijedlog

Naziv projekta	Predlagatelj	Proračun (kn)	Sektor projekta	Status projekta
Proširenje vodenog centra Aquae Vivae uređenjem wellness centra i izgradnjom vanjskih bazena	Aquae Vivae d.d.	45.234.600,00	Turizam	Priprema u tijeku
Zeleni Toplice Hotel: generator zelenog upravljanja destinacijom Krapinske Toplice	Krass hotel d.o.o.	75.391.000,00	Turizam	U tijeku
„Bajkovite staze"-sustav biciklističkih i pješačkih staza unutar i izvan naselja Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	11.308.650,00	Turizam	Priprema u tijeku
Prilaz medicinskim i turističkim sadržajima Krapinskih Toplica s regulacijom prometa u mirovanju po + green konceptu	Općina Krapinske Toplice	28.648.580,00	Prometna infrastruktura	Priprema u tijeku
Ostvarivanje faznog komunikacijskog prstena podzemnih i nadzemnih poveznica između ključnih turističkih objekata naselja Krapinske Toplice po + green konceptu	Općina Krapinske Toplice	15.078.200,00	Turizam	Prijedlog
Transformacija postojećeg Doma kulture u suvremeni multimedijski centar	Općina Krapinske Toplice	11.308.650,00	Turizam	Priprema u tijeku
Novi hotel na ulazu u naselje Krapinske Toplice	Aquae Vivae d.d.	61.066.710,00	Turizam	Priprema u tijeku
Preoblikovanje središnjeg perivoja s okolnim parterom u naselju Krapinske Toplice	Općina Krapinske Toplice	15.078.200,00	Turizam	Prijedlog
Korištenje geotermalne vode kao energenta	Aquae Vivae d.d.	5.654.325,00	Zaštita okoliša	U tijeku
Adaptacija zgrade Osnovne škole Krapinske Toplice i nabava opreme	Osnovna škola Krapinske Toplice	14.700.000,00	Obrazovanje	Prijedlog
Rana intervencija u zajednici	Osnovna škola pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice	1.400.000,00	Obrazovanje	Prijedlog

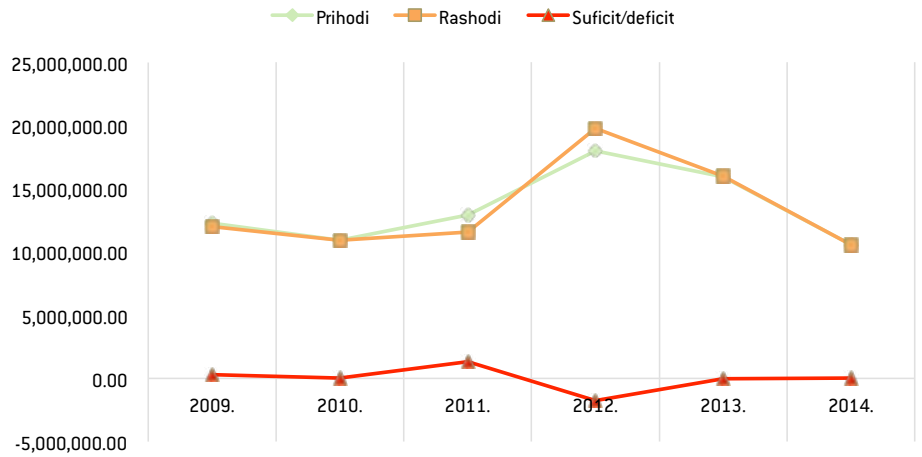
Izvor: Zagorska razvojna agencija d.o.o., Baza projekata Strategije razvoja Krapinsko-zagorske županije

Prema podacima iz Tablice 6 vidljivo je da je u vremenskom razdoblju od 2011. do 2013. godine s područja Krapinskih Toplica prikupljeno 37 projektnih prijedloga i uvršteno u Bazu projekata Krapinsko-zagorske županije. Tijekom 2011. godine prikupljeno je 8 projektnih prijedloga, tijekom 2012. godine 17 projektnih prijedloga, dok je tijekom 2013. godine prikupljeno 12 projektnih prijedloga. Od 37 prikupljenih projektnih prijedloga samo ih je pet bilo u fazi provedbe, većina je bila tek u fazi pripreme ili na razini ideje. Gledajući sektore na koje se odnose projektni prijedlozi, uočeno je kako se većina projekata odnosi na obrazovanje (13 projektnih prijedloga), komunalnu infrastrukturu (10 projektnih prijedloga) i turizam (8 projektnih prijedloga). Preostali projekti odnosili su se na kulturu (2 projektna prijedloga), prometnu infrastrukturu (2 projektna prijedloga), zaštitu okoliša i zdravstvo (po 1 projektni prijedlog). Promatrajući vrijednost projektnih prijedloga, uočeno je da je većina projekata bila vrijedna manje od 1.000.000 kuna (13 projektnih prijedloga), vrijednost od 1.000.000 do 10.000.000 kuna imalo je 13 projektnih prijedloga, a 11 projektnih prijedloga imalo je vrijednost veću od 10.000.000 kuna.

12. ANALIZA KAPACITETA LOKALNE SAMOUPRAVE

U vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine primjetna je fluktuacija prihoda i rashoda u proračunu Općine Krapinske Toplice. Naime, proračunski prihodi su tijekom 2010. godine pali u odnosu na 2009. godinu, da bi tijekom iduće dvije godine ponovno porasli. Međutim, tijekom 2013. godine došlo je do ponovnog pada proračunskih prihoda pa su tada iznosili 15.975.797,34 kuna, dok su tijekom 2012. godine iznosili 17.987.777,12 kuna. U navedenom vremenskom razdoblju proračunski rashodi su se kretali jednako pa su tako tijekom 2013. godine iznosili 16.009.937,73 kuna, što predstavlja smanjenje u odnosu na godinu ranije kada su iznosili 19.768.888,09 kuna. Proračunski suficit (višak prihoda nad rashodima) ostvarivao se sve do 2011. godine te je za tu godinu iznosio 1.339.328,54 kuna. Suficit ostvaren prije 2011.g. iznosio je 482.977,69 kuna, što sveukupno iznosi 1.822.306,24 kuna. Manjak prihoda nad rashodima u 2012. godini iznosi 1.781.110,97 kuna i pokriven je suficitom iz 2011. godine. Poslovni rezultat za 2012. godinu bio je pozitivan i iznosi 40.535,00 kuna. Kretanje prihoda, rashoda i suficita/deficita u proračunu Općine Krapinske Toplice od 2009. do 2013. godine prikazano je na grafikonu br. 16.

GRAFIKON 16 – KRETANJE PRIHODA, RASHODA I PRORAČUNSKOG SUFICITA/DEFICITA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2014.

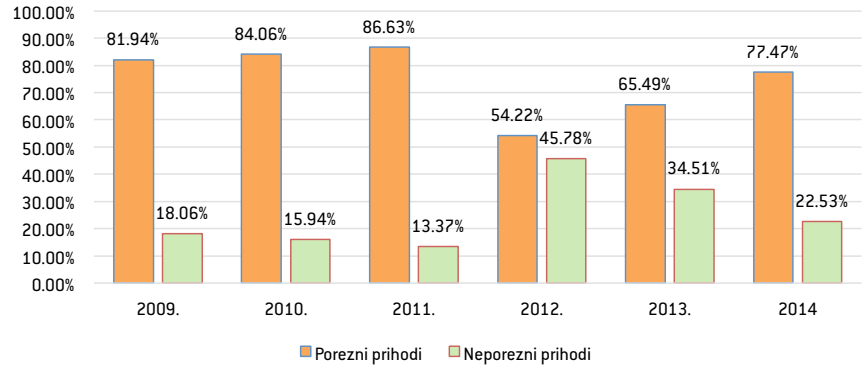

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Proučavajući strukturu proračunskih prihoda, uočeno je kako je najviše prihoda ostvareno od poreza (10.463.104,28 kuna ili 65,49% ukupnih prihoda tijekom 2013. godine, odnosno 79% prihoda poslovanja u 2014. godini). Iz grafikona broj 15 može se iščitati kako je tijekom 2012. godine došlo do naglog povećanja neporeznih prihoda. Razlog leži u tome je što se tada pojavljuju primici od zaduživanja u iznosu od 6.452.111,63 kuna. Oni se pojavljuju i tijekom 2013. godine te iznose 2.774.889,94 kuna. Općenito, tijekom vremenskog razdoblja od 2009. do 2014. godine vidljivo je kako su porezni prihodi veći od neporeznih prihoda (potpore, prihodi od imovine, prihodi od administrativnih pristojbi, prihodi od prodanih proizvoda i pruženih usluga, prihodi od prodaje proizvedene i nefinancijske imovine, primici od zaduživanja, ostali priho-

di). Porezni prihodi bili su najveći tijekom 2011. godine (11.200.900,28 kuna ili 86,63% od ukupnih prihoda), a najmanji tijekom 2010. godine (9.184.517,08 kuna ili 84,06% od ukupnih prihoda). Najmanji udio u ukupnim prihodima činili su tijekom 2012. godine (9.753.459,33 kuna ili 54,22% od ukupnih prihoda). Uzrok smanjenju udjela poreznih prihoda je ranije spomenuto povećanje primitaka od zaduživanja. Naime, tijekom 2012. godine primici od zaduživanja predstavljali su dvije trećine poreznih prihoda te su tako znatno povećali skupinu neporeznih prihoda. Grafički prikaz strukture proračunskih prihoda Općine Krapinske Toplice od 2009. do 2014. godine dan je na grafikonu br. 17.

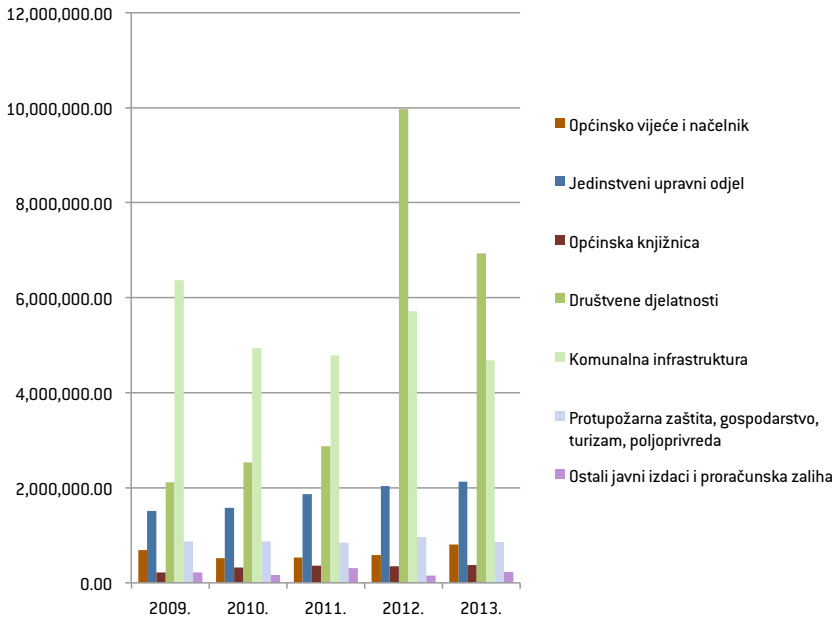
GRAFIKON 17 – STRUKTURA PRORAČUNSKIH PRIHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2014.

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice, obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Promatrajući strukturu proračunskih rashoda Općine Krapinske Toplice, uočeno je da se najviše sredstava izdvaja za stavke društvene djelatnosti (6.931.215,29 kuna ili 43,29% ukupnih proračunskih rashoda tijekom 2013. godine) i komunalne infrastrukture (4.681.056,71 kuna ili 29,24% ukupnih proračunskih rashoda tijekom 2013. godine). U promatranom vremenskom razdoblju od 2009. do 2013. godine smanjili su se rashodi vezani uz stavku komunalne infrastrukture (s 53,07% ukupnih rashoda u 2009. godini na 29,24% ukupnih rashoda u 2013. godini) dok su se povećali rashodi za stavku društvene djelatnosti (sa 17,61% ukupnih rashoda u 2009. godini na 43,29% ukupnih rashoda u 2013. godini). Unutar izdataka za društvene djelatnosti, najviše je sredstava potrošeno na predškolski odgoj. Konkretno, radi se o sredstvima koja su izdvojena za izgradnju Dječjeg vrtića "Maslačak". U okviru stavke komunalna infrastruktura većina izdataka odnosila se na održavanje postojeće infrastrukture i na izgradnju nove komunalne infrastrukture. Detaljan prikaz strukture proračunskih rashoda Općine Krapinske Toplice dan je na grafikonu br. 18.

GRAFIKON 18 – STRUKTURA PRORAČUNSKIH RASHODA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE 2009.-2013.

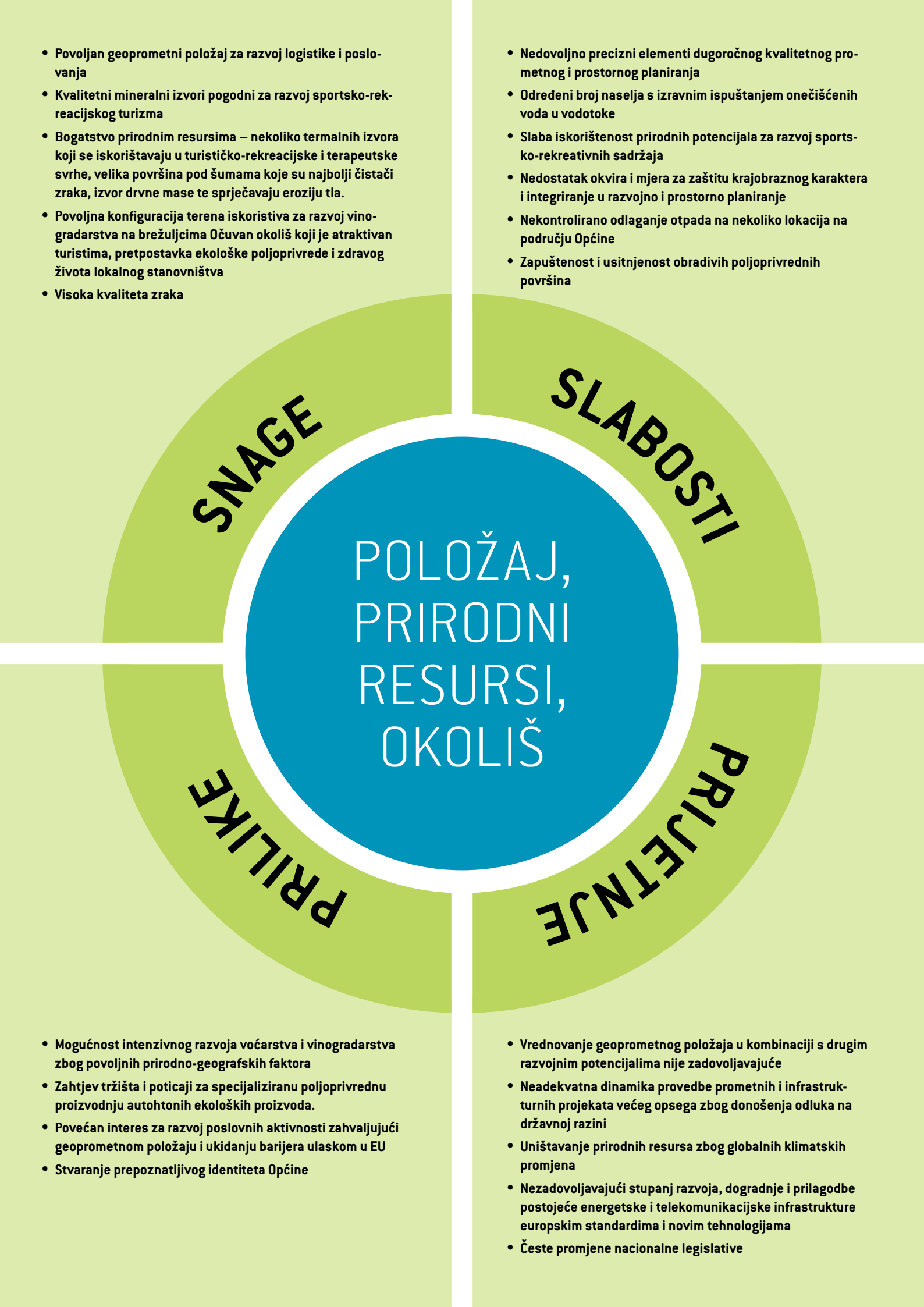

Izvor: Proračun Općine Krapinske Toplice; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

SWOT ANALIZA

- Povoljan geoprometni položaj za razvoj logistike i poslovanja
- Kvalitetni mineralni izvori pogodni za razvoj sportsko-rekreacijskog turizma
- Bogatstvo prirodnim resursima – nekoliko termalnih izvora koji se iskorištavaju u turističko-rekreacijske i terapeutske svrhe, velika površina pod šumama koje su najbolji čistači zraka, izvor drvne mase te sprječavaju eroziju tla.
- Povoljna konfiguracija terena iskoristiva za razvoj vinogradarstva na brežuljcima Očuvan okoliš koji je atraktivan turistima, pretpostavka ekološke poljoprivrede i zdravog života lokalnog stanovništva
- Visoka kvaliteta zraka

- Nedovoljno precizni elementi dugoročnog kvalitetnog prometnog i prostornog planiranja
- Određeni broj naselja s izravnim ispuštanjem onečišćenih voda u vodotoke
- Slaba iskorištenost prirodnih potencijala za razvoj sportsko-rekreativnih sadržaja
- Nedostatak okvira i mjera za zaštitu krajobraznog karaktera i integriranje u razvojno i prostorno planiranje
- Nekontrolirano odlaganje otpada na nekoliko lokacija na području Općine
- Zapuštenost i usitnjenost obradivih poljoprivrednih površina

- Mogućnost intenzivnog razvoja voćarstva i vinogradarstva zbog povoljnih prirodno-geografskih faktora
- Zahtjev tržišta i poticaji za specijaliziranu poljoprivrednu proizvodnju autohtonih ekoloških proizvoda.
- Povećan interes za razvoj poslovnih aktivnosti zahvaljujući geoprometnom položaju i ukidanju barijera ulaskom u EU
- Stvaranje prepoznatljivog identiteta Općine

- Vrednovanje geoprometnog položaja u kombinaciji s drugim razvojnim potencijalima nije zadovoljavajuće
- Neadekvatna dinamika provedbe prometnih i infrastrukturnih projekata većeg opsega zbog donošenja odluka na državnoj razini
- Uništavanje prirodnih resursa zbog globalnih klimatskih promjena
- Nezadovoljavajući stupanj razvoja, dogradnje i prilagodbe postojeće energetske i telekomunikacijske infrastrukture europskim standardima i novim tehnologijama
- Česte promjene nacionalne legislative

STANOVNIŠTVO I LJUDSKI RESURSI

SNAGE

- Obrazovna struktura stanovništva viša u odnosu na županijski prosjek
- Povoljan omjer zaposlenika i umirovljenika doprinosi održivom mirovinskom sustavu
- Kontinuirano ulaganje u sustav odgoja i obrazovanja stvara kvalitetnu gospodarsku osnovu

SLABOSTI

- Nedovoljno razvijeni mehanizmi privlačenja stručnog kadra potrebnog za razvoj gospodarstva
- Visoka nezaposlenost mladih
- Negativan prirodni prirast i starenje stanovništva umanjuju veličinu radne snage
- Visok udio starog stanovništva u radnom kontingent negativno utječe na fiskalnu politiku
- Niža prosječna mirovina u odnosu na prosjek Krapinsko-zagorske županije zbog visokog udjela umirovljenika sa završenom osnovnom školom
- Smanjenje broja zaposlenih na razini cijele Općine

PRILIKE

- Mogućnost obrazovanja u Zaboku i Zagrebu kao obrazovnim središtima
- Obrazovanje, mobilnost i usavršavanje u državama članicama Europske unije
- Kvalitetnim sustavom stipendiranja učenika stvarati kvalitetnu i obrazovanu radnu snagu
- Dostupnost infrastrukturno pogodnih objekata za razvoj cjeloživotnog obrazovanja stanovništva
- Kadrovi otvoreni ka usvajanju novih vještina i znanja

PRIJETNJE

- Mirovine koje ne omogućavaju kvalitetan život u starijoj životnoj dobi
- Neusklađena pronatalitetna politika na nacionalnoj i regionalnoj te lokalnoj razini
- Sustav stipendiranja koji je ograničen nedostatnim financijskim kapacitetima Općine
- Neusklađenost potreba poslodavaca i tržišta rada s obrazovnim sustavom
- Emigracija mladog obrazovanog stanovništva

INFRASTRUKTURA

SNAGE

- Razvijena energetska i telekomunikacijska infrastruktura koja omogućava gospodarski razvoj, komunikaciju i kvalitetu života
- Organizirano prikupljanje otpada
- Kvalitetna distributivna mreža prirodnog plina (zatvoreni prsteni koji omogućuju nesmetanu distribuciju)
- Zadovoljavajuća pokrivenost nepokretnom elektroničkom komunikacijskom mrežom

SLABOSTI

- Nedovoljna uređenost lokalnih prometnica na pojedinim dijelovima, mala nosivost kolničke konstrukcije te nezadovoljavajuća prometna signalizacija na pojedinim dijelovima
- Nedovoljna izgrađenost cjelovitog sustava odvodnje otpadnih voda
- Zbog malog kapaciteta i tlaka u vodovodnim cijevima nužna je izgradnja hidro- stanica, crpnih stanica , kao i novih vodosprema i distributivnih cjevovoda na području cijele Općine
- Dio kućanstava priključen na lokalni vodovod (nekontrolirani uvjeti)
- Nedovoljna izgrađenost kanalizacijske mreže te zbog toga nizak broj priključaka na kanalizacijsku mrežu (19% kućanstava)

PRILIKE

- Izgradnja sustava vodoopskrbe i sustava odvodnje u dijelovima Općine koji nisu pokriveni spomenutom komunalnom infrastrukturom - financiranje kroz alternativne izvore financiranja
- Osmišljavanje poticajnih mjera za uvođenje OIE u industriju, kućanstva i zgradarstvo
- Obnova lokalnih cesta kroz alternativne izvore financiranja (LAG, mjere ruralnog razvoja)

PRIJETNJE

- Neusklađen sustav javnog prijevoza s okolnim županijama
- Neadekvatna horizontalna i vertikalna signalizacija na državnim i županijskim cestama
- Nemogućnost izrade potrebne prostorno-planske dokumentacije za izgradnju lokalne prometne infrastrukture te slaba apsorpcijska moć fondova EU za realizaciju ulaganja

- Prepoznatljivost destinacije zbog duge tradicije u topličkom, zdravstvenom i izletničkom turizmu te kvalitetan kadar u ovim djelatnostima
- Razvijeno i konkurentsko obrtništvo
- Čvrsto poslovanje poduzeća, izvozno orijentiranih, koja zapošljavaju veći broj djelatnika
- Uspostavljena kvalitetna mreža zdravstvenih ustanova koja predstavlja temelj razvoja turizma kao glavne djelatnosti

- Usitnjenost poljoprivrednih površina što onemogućuje komercijalizaciju poljoprivredne proizvodnje
- Povećanje broja nezaposlenih zbog krize na nacionalnoj i globalnoj razini
- Neiskorišteni kapitali za upotpunjavanje turističke ponude
- Manjak poticajnih mehanizama i projekata za zadržavanje i zapošljavanje mladih
- Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi potencijali za razvoj turizma i ugostiteljskih djelatnosti

- Podrška razvoju, komercijalizaciji i specijalizaciji poljoprivredne proizvodnje kroz Jedinstvenu poljoprivrednu politiku EU
- Udruživanje obrtnika i poduzetnika u klastere radi lakše prezentacije i prodaje proizvoda
- Porast potražnje za selektivnim oblicima turizma
- Blizina emitivnih tržišta kao potencijalnog poslodavca i poslovnog partnera

- Povećana konkurencija proizvođača i pružatelja usluga iz EU
- Nesnalaženje poduzetnika u prilikama otvaranja tržišta prema Europskoj uniji
- Povećana konkurencija u sferi projekata za razvojne potpore nacionalne i europske razine

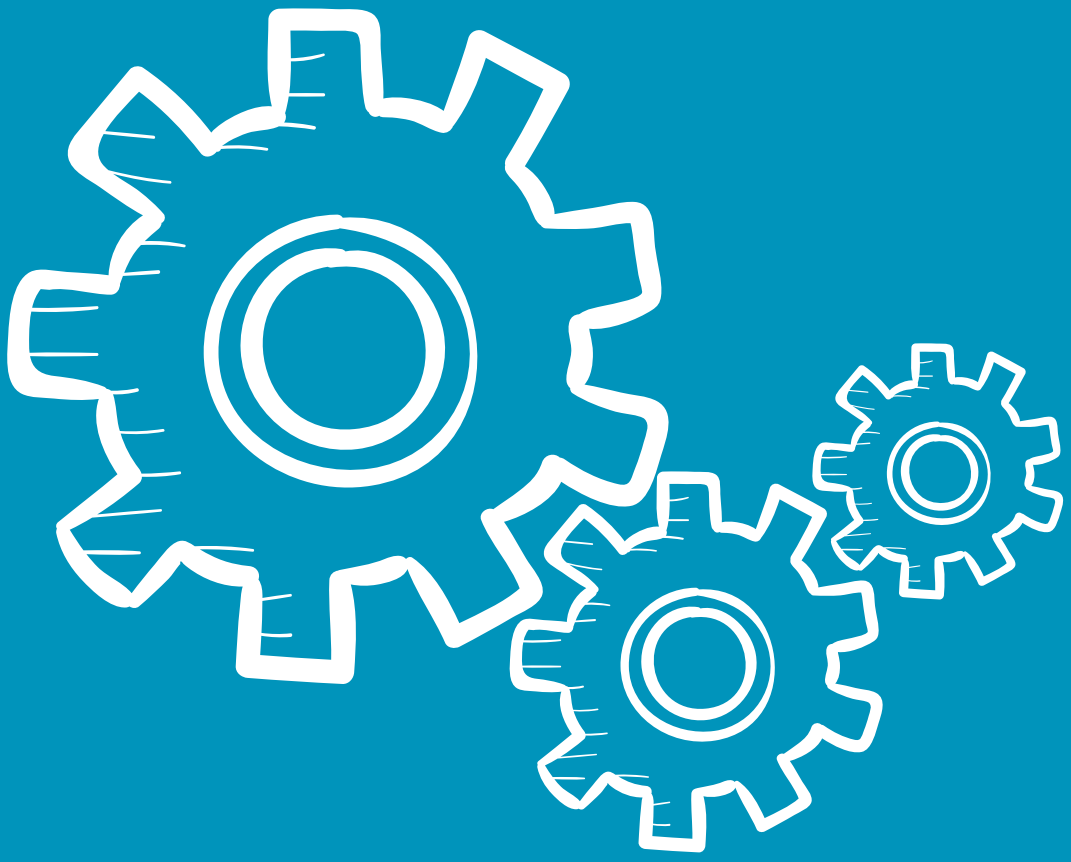

- Očuvanost tradicije i običaja
- Raznovrsna kulturno-povijesna baština
- Razvijene kulturne i sportske djelatnosti koje utječu na kvalitetu života
- Adekvatna zdravstvena skrb za potrebe stanovnika Općine
- Planiranje razvoja kroz planiranje općinskog proračuna za narednu godinu te projekcije za naredne dvije godine

- Nedostatak iskustva javne uprave i organizacija civilnog društva u pripremi projekata za financiranje iz fondova EU i nacionalnih sredstava
- Nepostojanje institucionalnog modela brige za stare i nemoćne
- Nedovoljno razvijen sustav pružanja socijalnih usluga

- Mogućnosti za potporu i mehanizme jačanja sposobnosti za upravljanje razvojem te unapređenja međunarodne suradnje kroz nacionalne i europske programe
- Povećanje interesa lokalnog stanovništva za očuvanje kulturne baštine
- Uključivanje OCD-a u procese upravljanja

- Nemogućnost širenja obrazovnih institucija kako bi zadovoljile pedagoške standarde
- Kontinuirane promjene legislative u području zdravstva
- Smanjenje izvornih prihoda lokalne samouprave što ograničava razvojne kapacitete Općine

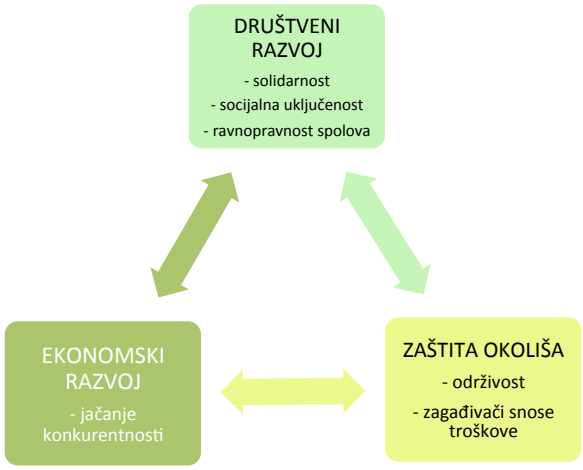

TEMELJNA NAČELA RAZVOJA

Strategija je odgovor na rastuće globalno tržište i globalizaciju koja zahtjeva specijalizaciju i jačanje komparativnih prednosti određenog lokalnog područja. Predviđenim ciljevima razvoja omogućit će se izgradnja pravedne lokalne zajednice posvećene unapređivanju ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava svih stanovnika i to kroz povećanje dostupnosti i kvalitete usluga. Najvažnije poluge razvoja Općine Krapinske Toplice su društveni i intelektualni kapital koji se predviđenim ciljevima i mjerama razvoja planira kontinuirano razvijati.

Ključni koncepti koji su korišteni pri programiranju razvoja u narednih 7 godina (2014. – 2020. godina, programsko razdoblje na razini Europske unije) prikazani su grafikonom br. 19.

GRAFIKON 19 - KONCEPTI RAZVOJA

Izvor: Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja

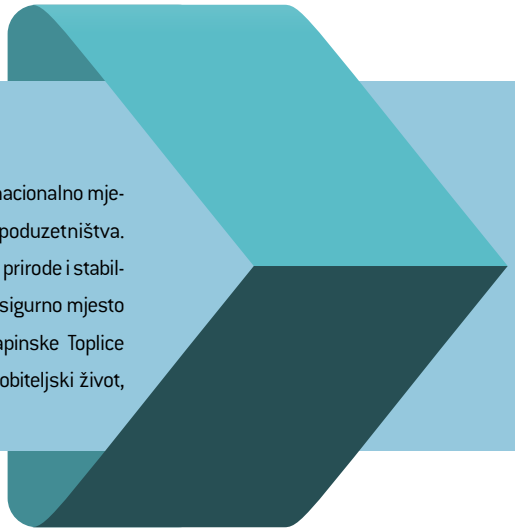
Pri razvoju ciljeva i prioriteta razvoja osigurana je primjena svakog od navedenih koncepata vodeći računa o njihovim međusobnim razlikama, ali i suštinskoj komplementarnosti:

- **Koncept *solidarnosti*** – društveni razvoj temelji se na društvenoj ravnoteži, ekonomskoj pravednosti, socijalnoj uključenosti i ravnopravnosti spolova. Općina Krapinske Toplice potpomaže lokalni razvoj vodeći se načelima humanosti, uzajamnosti i međusobnog pomaganja kako bi se uspostavila učinkovita socijalna politika.
- **Koncept *konkurentnosti*** – krajnji cilj razvoja Općine Krapinske Toplice je stvaranje teritorijalne konkurentske prednosti pri čemu su te prednosti upravo prirodna bogatstva i tradicija, što postaje temelj održivog razvoja Općine.
- **Koncept *održivosti*** - pretpostavlja razvoj koji ne ugrožava mogućnosti budućih generacija. Održivost se postiže osiguravanjem kvalitetnih aktivnosti u sektoru ekonomskog i društvenog razvoja te razvoja lokalne ekonomije (gospodarstva).

13. VIZIJA I MISIJA RAZVOJA

MISIJA

Krapinske Toplice pozicioniraju se kao nacionalno i internacionalno mjesto zdravstvenog turizma te mjesto razvoja uspješnog poduzetništva. Maksimiziranjem svojih prirodnih bogatstava, netaknute prirode i stabilnih izvorišta termalne vode, Krapinske Toplice postat će sigurno mjesto za zdrav život u smirenom, prirodnom okruženju. Krapinske Toplice njeguju zajedništvo i stvaraju prijateljsko okruženje za obiteljski život, društvenu pravednost i solidarnost.

VIZIJA

Krapinske Toplice - izvor zdravlja

Prema definiciji *+green koncepta* zelenog upravljanja destinacijom, oblikovanje održivog, dugoročnog razvoja destinacije zdravstvenog turizma 21. stoljeća je objedinjenje novodefiniranih mjesta zdravlja koja, povezana u sve razine cjeline destinacije, ostvaruju sadržajnu, vremensku i financijsku samodostatnost.

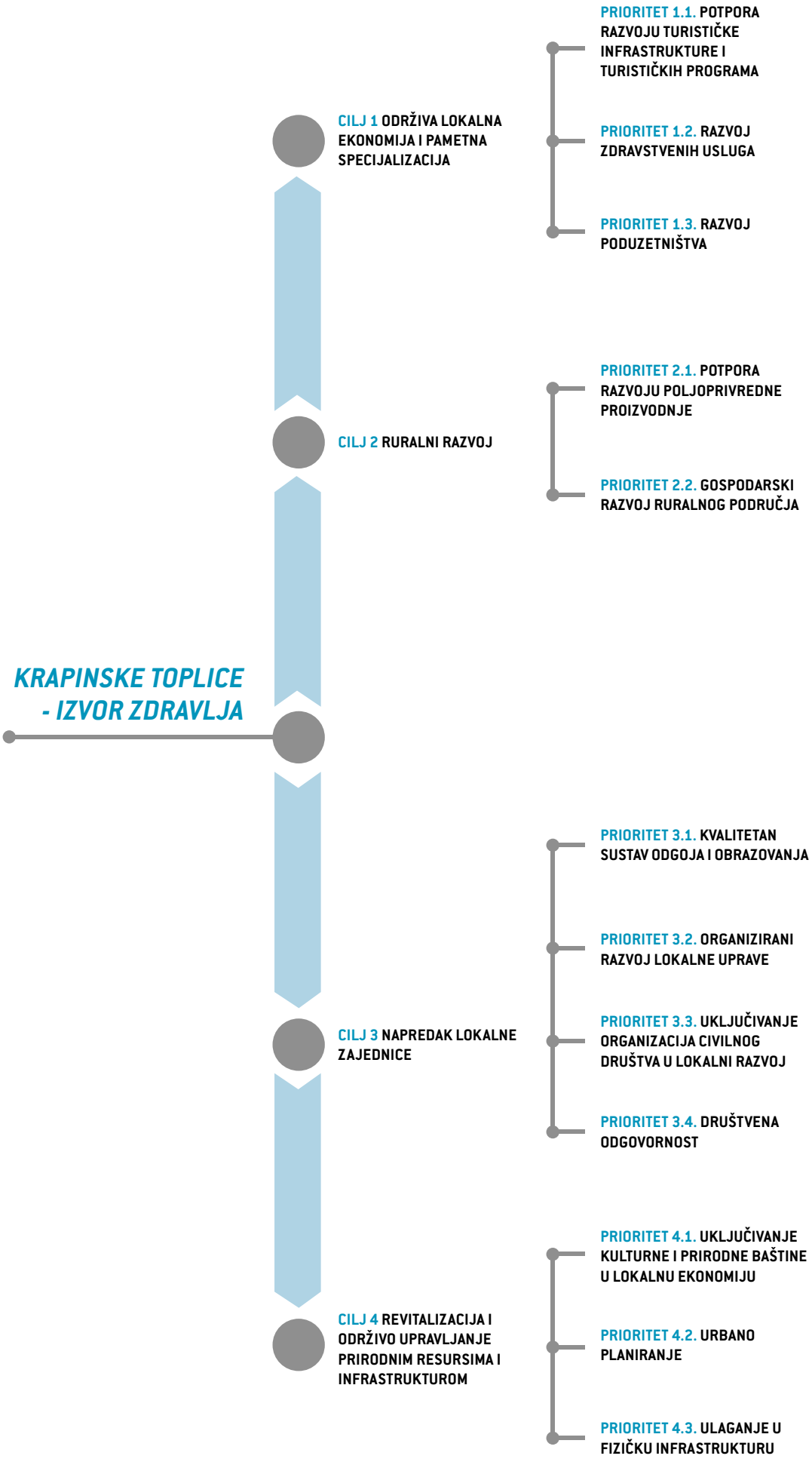
CILJEVI RAZVOJA

Definirani ciljevi razvoja proizlaze iz vizije razvoja i identificiranih strateških fokusa analize stanja i SWOT analize. Definirani ciljevi predstavljaju prvu transformaciju i konkretizaciju vizije i fokusa.

Podrazumijeva se da je postignuta horizontalna usklađenost (međusobna, intersektorska usklađenost ciljeva sa drugim razvojnim planovima Općine) i vertikalna dimenzija (usklađenost sa ciljevima i orijentacijama nadređenih strategija i planova).

Ciljevi su:

1. konkretni
2. mjerljivi
3. odgovarajući – smješteni u okvir vizije i strateškog fokusa
4. realistični – zasnovani na postojećim resursima
5. vremenski određeni – u pogledu vremena ostvarivanja
6. postavljeni u odnosu na sektor – prirodni resursi, okoliš, zaštita okoliša i prirode, turizam i kultura, ruralni razvoj, gospodarstvo, društveni razvoj, javna uprava.

KRAPINSKE TOPLICE
- IZVOR ZDRAVLJA
CILJ 1 ODRŽIVA LOKALNA EKONOMIJA I PAMETNA SPECIJALIZACIJA
PRIORITET 1.1. POTPORA RAZVOJU TURISTIČKE INFRASTRUKTURE I TURISTIČKIH PROGRAMA
PRIORITET 1.2. RAZVOJ ZDRAVSTVENIH USLUGA
PRIORITET 1.3. RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
CILJ 2 RURALNI RAZVOJ
PRIORITET 2.1. POTPORA RAZVOJU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE
PRIORITET 2.2. GOSPODARSKI RAZVOJ RURALNOG PODRUČJA
CILJ 3 NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE
PRIORITET 3.1. KVALITETAN SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA
PRIORITET 3.2. ORGANIZIRANI RAZVOJ LOKALNE UPRAVE
PRIORITET 3.3. UKLJUČIVANJE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA U LOKALNI RAZVOJ
PRIORITET 3.4. DRUŠTVENA ODGOVORNOST
CILJ 4 REVITALIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I INFRASTRUKTUROM
PRIORITET 4.1. UKLJUČIVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE U LOKALNU EKONOMIJU
PRIORITET 4.2. URBANO PLANIRANJE
PRIORITET 4.3. ULAGANJE U FIZIČKU INFRASTRUKTURU

14. RASPIS CILJEVA I PRIORITETA RAZVOJA

CILJ 1	ODRŽIVA LOKALNA EKONOMIJA I PAMETNA SPECIJALIZACIJA
PRIORITET 1.1.	**POTPORA RAZVOJU TURISTIČKE INFRASTRUKTURE I TURISTIČKIH PROGRAMA**
Svrha prioriteta	Prioritet je usmjeren na maksimiziranje ekonomskih učinaka povezanih s turizmom i turističkim aktivnostima kako bi se stvorile pretpostavke za dugoročnu tržišnu održivost turizma. Krapinske Toplice poznate su po bogatim resursima koje je potrebno pretvoriti u dobro osmišljene turističke doživljaje i proizvode koji će omogućavati kontinuirano zadovoljavanje zahtjeva i/ili potreba jasno prepoznatih potrošačkih segmenata.
Aktivnosti	Potpora radu turističke zajednice Osmišljavanje zajedničkih turističkih proizvoda (udruživanje ponuđača raznih turističkih usluga kako bi tvorili jedinstveni turistički paket) Jačanje ponude u sektoru agroturizma Jačanje kvalitete smještajnih kapaciteta (smještaj u kućanstvima, hoteli, apartmanska naselja i slično, ulaganja u male obiteljske hotele i pansione tradicijskog graditeljskog izričaja) Ulaganja u opremanje i modernizaciju hotelskog smještaja – ulaganje u obnovu i rekonstrukciju postojećih hotelskih kapaciteta, izgradnja novih hotela Izgradnja i otvaranje vodenog parka *(water fun park)* Uspostava turističkog info centra / centra za posjetitelje Organizacija manifestacija Razvoj selektivnih turističkih programa (zdravstveni turizam, socijalni turizam, menadžment slobodnog vremena, toplički turizam i slično)
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Krapinsko-zagorska županija, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije, Turistička zajednica općine Krapinske Toplice, vlasnici hotela, privatni vlasnici smještajnih kapaciteta, poslovni subjekti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva
Indikatori	Iznos investicija u turizmu, broj hotela, broj postelja, broj noćenja, broj postelja u malim obiteljskim hotelima i pansionima tradicijske arhitekture, broj manifestacija, broj posjetitelja manifestacija

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
1.000.000,00	200.000.000,00

CILJ 1	ODRŽIVA LOKALNA EKONOMIJA I PAMETNA SPECIJALIZACIJA
PRIORITET 1.2.	**RAZVOJ ZDRAVSTVENIH USLUGA**
Svrha prioriteta	Krapinske Toplice poznate su kao renomirano zdravstveno središte koje nudi usluge medicinske dijagnostike, kardiokirurgije i rehabilitacije. Potrebno je osmisliti aktivnosti koje će razviti novu ponudu wellnessa i unaprijediti kvalitetu usluga u svrhu_zadovoljavanja potreba tržišta okrenutog ponudi termalnih centara. Kako bi se zdravstvene usluge nadogradile i otvorila mogućnost za razvoj medicinskog turizma, potrebno je osmisliti i ponuditi usluge „dugog boravka" konkurentnog po dostupnosti, izvrsnoj medicinskoj usluzi, konkurentnoj cijeni i ugodi boravka u očuvanom prirodnom krajoliku. Postojeću Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju potrebno je profilirati i tržišno specijalizirati te razviti kvalitetne medicinske programe da bi se smanjila ovisnost o korisnicima HZZO sustava i privukla plative sposobna turistička potražnja (domaći i inozemni osiguranici zdravstvenog osiguranja).
Aktivnosti	Ulaganja i razvoj u sektoru kardiokirurgije Uspostava referentnog centra za kardiokirurgiju Daljnji razvoj zdravstvenih usluga – poboljšanje kvalitete smještaja i opremanje Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, osuvremenjivanje dijagnostičkog centra, podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta i izjednačavanje s hotelskim standardima više kategorije te povezivanje s uslugama zabavnog sadržaja u okruženju (vodeni park) Uspostava medicinskog klastera sa svrhom pružanja kompletne usluge – dijagnostika, liječenje, rehabilitacija na jednom mjestu Daljnji razvoj telemedicine Osmišljavanje i ponuda preventivnih programa u sektoru zdravstvenog turizma Razvoj medicinskog turizma Razvoj programa zbrinutog stanovanja za starije stanovnike putem kojih bi se omogućila visoka kvaliteta života uz ponudu kvalitetnih zdravstvenih usluga kao alternativa institucionalnoj brizi za starije stanovnike Ulaganja u materijalnu imovinu bolnica – obnova po principima energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije Razvoj trim staze uz pružanje medicinskih usluga na stazi (*checking na stazama)* – tematski park Međunarodno povezivanje s međunarodno prepoznatljivim pružateljima usluga zdravstvenog i medicinskog turizma u konkurentskim zemljama – Austrija, Njemačka, Slovenija, Italija, Madarska
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Klinika za kardiovaskularne bolesti Magdalena, bolnica Akromion, specijalističke medicinske ordinacije
Indikatori	Iznos investicija u opremanje / adaptaciju / modernizaciju (nabavu opreme) u medicinskim ustanovama, broj korisnika usluga medicinskih ustanova na teret HZZO-a, broj korisnika usluga medicinskih ustanova koji sami plaćaju smještaj i tretmane, broj kreveta u medicinskim ustanovama, broj zajedničkih projekata u dijelu međunarodne suradnje medicinskih ustanova

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
0,00	21.000.000,00

CILJ 1	ODŽIVA LOKALNA EKONOMIJA I PAMETNA SPECIJALIZACIJA
PRIORITET 1.3.	**RAZVOJ PODUZETNIŠTVA**
Svrha prioriteta	Aktivnosti su usmjerene na facilitiranje poduzetničke klime i kulture usmjerene na mikro, male, srednje i velike poduzetnike. U tu svrhu nužno je osmisliti mehanizme za rast i razvoj tvrtki, poticanje unutrašnjih inovacija, izobrazbu kadrova, osmišljavanje i olakšavanje pristupa alternativnim / novim izvorima financiranja poduzetničkog pothvata i privlačenje ulagača. Potrebno je zadržati broj uspješnih poslovnih subjekata, povećati izvoz, povećati stupanj inovacija te održati stimulativno poslovno okruženje.
Aktivnosti	Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu gospodarskih subjekata Poticanje poduzetništva i obrtništva subvencioniranjem kamata na kredite Uspostava *one stop service centra* na razini Općine kao potpora ulagačima Poticanje inovacija u poslovanju gospodarskih subjekata Uvođenje sustava kvalitete i certificiranje poslovnih subjekata Umrežavanje u klastere Korištenje fondova rizičnog kapitala kao potpora razvoju novih ideja (start-up tvrtke) Obrazovanje kadrova za obrtnička zanimanja – obavljanje prakse u obrtima / tvrtkama Edukacije za poduzetnike
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Krapinsko-zagorska županija, Zagorska razvojna agencija d.o.o., obrtnička i gospodarska komora, gospodarski subjekti
Indikatori	Iznos investicija u materijalnu i nematerijalnu imovinu poduzetnika, broj izdanih subvencija na poduzetničke kredite, broj zaposlenih kod poduzetnika

LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
500.000,00	10.000.000,00

CILJ 2	RURALNI RAZVOJ
PRIORITET 2.1.	**POTPORA RAZVOJU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE**
Svrha prioriteta	Prioritet je usmjeren na poticanje konkurentnosti poljoprivrede, jačanje ekonomske održivosti poljoprivrednih gospodarstava te povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda. Potrebno je osmisliti aktivnosti koje će doprinijeti okrupnjivanju zemljišta, povezivanju poljoprivrednih proizvođača te osiguravanju plasmana proizvedenih poljoprivrednih proizvoda. Aktivnosti se usmjeravaju na modernizaciju, tehnološko-tehničku opremljenost, diversificiranosti te energetsku i okolišnu učinkovitost poljoprivrednih gospodarstava.
Aktivnosti	Poticanje ulaganja u sektoru vinarstva, vinogradarstva i podrumarstva Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete Jačanje razine obrazovanosti i stručne osposobljenosti poljoprivrednika Izgradnja novih kapaciteta za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, restrukturiranje poljoprivrednih gospodarstava, preradu, razvoj i trženje poljoprivrednih proizvoda, kao i razvoj te unapređenje infrastrukture u funkciji razvoja i prilagodbe poljoprivrede i šumarstva (pristup poljoprivrednom i šumskom zemljištu, okrupnjavanje, opskrba energijom, gospodarenje vodama) Nabava suvremene mehanizacije, strojeva i opreme koja koristi novija tehnološka i informatička dostignuća te obnova i izgradnja objekata i pripadajuće infrastrukture Izgradnja objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te neproizvodna ulaganja vezana uz učinkovito korištenje resursa i očuvanje okoliša Uvođenje informatičkih sustava upravljanja poljoprivrednom proizvodnjom Certifikacija poljoprivrednih proizvoda Revitalizacija poljoprivrednog zemljišta te očuvanje bioraznolikosti područja Izgradnja staklenika / plastenika i poticanje plasteničke / stakleničke proizvodnje poljoprivrednih proizvoda korištenjem termalnih izvorišta vode (Prvi model po +green konceptu zelene samoopskrbe zdravom hranom u plastenicima pogonjenim geotermalnom vodom ispituje se od 2014. godine.)
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, poljoprivredna gospodarstva, Krapinsko-zagorska županija, poljoprivredna savjetodavna služba
Indikatori	Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta, broj primljenih potpora za poljoprivrednike (APPRRR)
PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
500.000,00	5.000.000,00

CILJ 2	RURALNI RAZVOJ
PRIORITET 2.2.	**GOSPODARSKI RAZVOJ RURALNOG PODRUČJA**
Svrha prioriteta	Nedostatak te neodgovarajuće stanje i opremljenost društvenih, kulturno-zabavnih i sportsko-rekreacijskih objekata kao što su društveni, vatrogasni domovi, dječji vrtići, atletska staza i sl. Ovi faktori omogućavaju zadržavanje postojećih i doseljavanje novih stanovnika te kvalitetnije življenje u ruralnim područjima. Navedeni negativni trendovi posebno utječu i na radno aktivno stanovništvo koje je osnova za održivi razvoj ruralnih područja. Održivo upravljanje prirodnim resursima te uravnotežen razvoj ruralnog područja dovodi do stvaranja i **očuvanja radnih mjesta te jačanja** kvalitete osnovnih usluga u ruralnim područjima.
Aktivnosti	Ulaganja u socijalnu infrastrukturu Obnova domova dobrovoljnih vatrogasnih društava te revitalizacija lokalne zajednice ponudom dodatnih sadržaja Ulaganje u građenje i/ili opremanje društvenih domova planinarskih domova, lovačkih domova te kulturnih centara, sportskih terena i pratećih objekata, rekreacijskih zona i kupališta, biciklističkih staza, tematskih putova Ulaganje u uređenje javne površine (javne zelene površine, pješačke staze, pješačke zone, otvorene odvodne kanale, trgove, parkove, tržnice i javne prometne površine) Izgradnja / adaptacija prostora za multimedijalni centar Uređenje dječjih igrališta Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa (LAG-ovi)
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, lokalna akcijska grupa, dobrovoljno vatrogasno društvo, vatrogasna zajednica, turistička zajednica, Hrvatske vode, organizacije civilnog društva
Indikatori	Broj uređenih dječjih igrališta, broj obnovljenih objekata društvene infrastrukture, broj projekata u sklopu Programa ruralnog razvoja, ukupna duljina tematskih staza, broj projekata LAG-a
PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
6.000.000,00	7.000.000,00

CILJ 3	NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE
PRIORITET 3.1.	**KVALITETAN SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA**
Svrha prioriteta	Prioritet pridaje važnost ulaganju u obrazovanje i razvoj vještina nužnih za učinkovitu prilagodbu promjenjivim životnim okolnostima, za zapošljavanje i bolje socioekonomske ishode. Naglasak je na unapređivanju kvalitete ranog i predškolskog te školskog odgoja i obrazovanja, prevenciju ranog napuštanja školovanja, bolje povezivanje obrazovanja i osposobljavanja s tržištem rada, unapređivanje odgojno-obrazovnih ishoda i vještina važnih za snalaženje u životu te osnaživanje strukovnog obrazovanja s fokusom na povezivanje sa svijetom rada. Podržava se koncept cjeloživotnog **učenja, unapređivanje kvalitete i djelotvornosti obrazovanja i osposobljavanja, promicanje jednakosti, socijalne kohezije i aktivnoga građanstva te osnaživanje kreativnosti i inovativnosti na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja.** Da bi odgojno-obrazovne ustanove mogle učinkovitije ostvarivati svoju misiju, nužno je jačanje ljudskih, materijalnih i organizacijskih kapaciteta.
Aktivnosti	Ulaganje u materijalnu imovinu i opremanje Osnovne škole Krapinske Toplice modernom didaktičkom opremom sukladno pedagoškim standardima Jednosmjenska nastava u školi te uspostava dnevnog boravka Održavanje sportske dvorane i osmišljavanje sportskih programa; uređenje atletske staze i sportskih terena Opremanje Dječjeg vrtića „Maslačak“, uvođenje izvannastavnih aktivnosti i provođenje raznovrsnih obrazovnih programa (sportski program, škola stranih jezika, etno grupa i slično) Daljnji razvoj i modernizacija Osnovne škole pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice – opremanje škole, izgradnja senzorne sobe, adaptacija prostora, osmišljavanje programa inkluzije, razvoj referentnog centra za rad s djecom s poteškoćama (na regionalnoj razini) Adaptacija zgrade Osnovne škole Krapinske Toplice za potrebe jednosmjenskog rada Subvencioniranje prijevoza za učenike osnovnih i srednjih škola Stipendiranje učenika i studenata (socijalni kriteriji i kriteriji uspjeha) Korištenje fondova Europske unije za promoviranje cjeloživotnog **učenja** Daljnji razvoj cjeloživotnog **učenja – uspostava referentnih centara za** cjeloživotno obrazovanje u zdravstvu te daljnji razvoj centra za obuku pilota Provođenje programa u školama za upoznavanje s drugim kulturama i zemljama Europske unije (Erasmus+)
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Krapinsko-zagorska županija, Osnovna škola Krapinske Toplice, Dječji vrtić „Maslačak“, Osnovna škola pri Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju
Indikatori	Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u osnovnoj školi, iznos ulaganja u materijalnu imovinu dječjeg vrtića, ulaganja u materijalnu imovinu osnovne škole pri bolnici za djecu s poteškoćama, broj odgojnih programa u vrtiću, broj djece upisane u vrtić, broj učenika kojima se subvencionira prijevoz, broj učenika stipendista, broj studenata stipendista, broj projekata sufinanciranih iz Europske unije (sektor obrazovanje)

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
13.381.194,00	8.000.000,00

CILJ 3	NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE
PRIORITET 3.2.	**ORGANIZIRANI RAZVOJ LOKALNE UPRAVE**
Svrha prioriteta	Cilj prioriteta je jačanje efikasnosti javne uprave, jačanje institucionalne strukture, organizacijski razvoj javne uprave te razvoj fleksibilne i manje kompleksne horizontalne i vertikalne strukture tijela javne uprave. Nužno je povećati povjerenje u javne institucije, unaprijediti procese donošenja odluka te ojačati kvalitetu javnih usluga. Nužno je uključiti socio-ekonomske partnere u procese upravljanja, poticati sudjelovanje građana u donošenje odluka te stvoriti transparentno i otvoreno upravljačko okruženje. Nužno je razvijati dijalog i partnerstvo javne uprave s organizacijama civilnog društva.
Aktivnosti	Uvođenje e-uprave Edukacija zaposlenika Osiguravanje materijalnih uvjeta za obavljanje djelatnosti javne uprave (nabava opreme, tehnološka modernizacija, adaptacija / uređenje prostora) Unapređenje sustava zaštite i spašavanja Opremanje dobrovoljnog vatrogasnog društva i osmišljavanje aktivnosti za jačanje kvalitete usluge zaštite i spašavanja Potpora radu gorske službe spašavanja Potpora radu političkih stranaka sukladno Zakonu te umrežavanje i primjena partnerskog pristupa u oblikovanju aktivnosti usmjerenih na razvoj područja Uspostava i potpora radu savjeta mladih / uključivanje mladih i organizacija civilnog društva u upravljanje razvojem Osmišljavanje zajedničkih projekata s pobratimljenim gradovima / općinama – financiranje kroz program Europa za građane
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, organizacije civilnog društva
Indikatori	Broj edukacija za djelatnike javne uprave, broj polaznika edukacija javne uprave, brzina intervencije DVD-a, broj projekata za jačanje kapaciteta lokalne samouprave

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
5.792.821,00	2.000.000,00

CILJ 3	NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE
PRIORITET 3.3.	**UKLJUČIVANJE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA U LOKALNI RAZVOJ**
Svrha prioriteta	Svrha prioriteta je jačanje struktura civilnog društva te kapaciteta organizacija civilnog društva. Civilno društvo doprinosi razvoju građanskog sektora te razvoju zajednice u svim sektorima. Svojim djelovanjem organizacije civilnog društva mogu doprinijeti rješavanju problema u lokalnom okruženju u sektoru mladih, djece, socijalne skrbi, ekologije, kulture, zaštite socijalno osjetljivih skupina u društvu te kroz neformalne edukacije promovirati cjeloživotno učenje. Potrebno je udruge uključiti u sustave odlučivanja, što doprinosi povećanju kvalitete, transparentnosti i otvorenosti Općine i društva općenito.
Aktivnosti	Osmišljavanje projekata udruga u sektorima zaštite okoliša, poduzetništva, turizma, socijalnih usluga, odgoja i obrazovanja, tradicije i kulture Uspostava sustava dodjele sredstava iz općinskog proračuna na temelju transparentno definiranih kriterija – primjena *Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/15)* Organizacija i provedba edukacija za voditelje i članove udruga o korištenju projektnog pristupa u osmišljavanju projekata i pripremi planova rada Promoviranje volonterstva Organizacija manifestacija Potpora pripremi i provedbi projekata udruga sufinanciranih od strane nacionalnih i europskih fondova Potpora udrugama u sektoru sporta i promicanje zdravog života kroz bavljenje sportom
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, OCD
Indikatori	Broj OCD koje ostvaruju potporu iz općinskog proračuna, broj projekata financiranih sredstvima Europske unije
PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
1.860.000,00	3.000.000,00

CILJ 3	NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE
PRIORITET 3.4.	**DRUŠTVENA ODGOVORNOST**
Svrha prioriteta	Jačanjem društvene odgovornosti u zajednici i širenjem mreže socijalnih usluga želi se postići što veća dostupnost usluga u domovima korisnika, kao i u lokalnim zajednicama, s ciljem stvaranja uvjeta za bolju integraciju korisnika u zajednici u kojoj žive. Širenje mreže usluga socijalne skrbi u zajednici s jedne strane pridonosi samostalnijem životu pojedinaca unutar socijalno osjetljivih skupina, a s druge strane pomaže pri usklađivanju radne i obiteljske uloge u onim obiteljima koje brinu o članovima ovisnima o skrbi drugih. Dugotrajna socijalna isključenost rezultira višestrukim problemima u osobnom, obiteljskom i društvenom životu socijalno isključenih pojedinaca i obitelji.
Aktivnosti	Širenje mreže socijalnih usluga – osmišljavanje novih usluga u društvu (dnevni boravci za starije osobe, palijativna skrb i sl.) Osmišljavanje programa izvaninstitucionalne skrbi za osobe u nepovoljnom položaju te starije stanovništvo kroz programe zbrinutog stanovanja temeljeno na modelu „senior housing“ i independent living“ Provođenje programa pučke kuhinje, dostava toplih obroka starijim osobama koje žive u udaljenim dijelovima Općine Provođenje programa gerontodomaćica Potpora radu Crvenog križa Organizacija radionica za starije i nemoćne osobe Briga za socijalno osjetljive obitelji i članove zajednice (pomoć u novcu, u naravi, ogrjevno drvo i sl.) Potpore za novorođenčad
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Krapinsko-zagorska županija, Crveni križ, Centar za socijalnu skrb, udruge, poduzetnici
Indikatori	Broj općinskih programa za socijalno osjetljive obitelji, broj korisnika socijalne pomoći, broj mobilnih timova
PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
2.070.000,00	5.000.000,00

CILJ 4	REVITALIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I INFRASTRUKTUROM
PRIORITET 4.1.	**UKLJUČIVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE U LOKALNU EKONOMIJU**
Svrha prioriteta	Prioritet doprinosi očuvanju kulturnog identiteta i nasljeđa Krapinskih Toplica te stvaranju temelja za razvoj kvalitete društvenog, kulturnog i gospodarskog života u kvalitetnom okolišu uz istodoban razvoj gospodarstva. Ulaganja kroz ovu mjeru su bitna jer doprinose očuvanju i razvoju regionalnih identiteta, potiču ekonomski i prostorno uravnotežen te održiv ruralni razvoj i zaštitu okoliša, što u konačnici doprinosi kvalitetnijim uvjetima života cjelokupnog stanovništva.
Aktivnosti	Potpora radu Općinske knjižnice Krapinske Toplice – osuvremenjivanje knjižnog fonda, provođenje aktivnosti za promicanje kulture i njegovanje kulturnog izričaja u zajednici (izložbe, manifestacije, radionice) Zaštita i obnova / revitalizacija materijalne kulturne baštine Organizacija kulturnih manifestacija Promicanje tradicijskih običaja Poticanje kulturnog stvaralaštva Zaštita prirodne baštine – zaštita okoliša i prirode Poticanje ulaganja u lokalnu infrastrukturu koja će utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša i očuvanje ruralnog krajobraza Provođenje mjera energetske učinkovitosti u kućanstvima i industriji s ciljem korištenja obnovljivih izvora energije Korištenje termalnih izvora kao obnovljivog izvora energije (grijanje zgrada javne namjene korištenjem termalnih izvora) Zaštita i kontrola izvorišta Jačanje svijesti o zaštiti okoliša i prirode – izgradnja referentnog centra za zaštitu okoliša
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, knjižnica, udruge
Indikatori	Veličina knjižnog fonda, broj članova knjižnice, broj kulturnih manifestacija, broj posjetitelja kulturnih manifestacija, iznos ulaganja u zaštitu / obnovu / revitalizaciju materijalne kulturne baštine, broj kućanstava koja koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti, broj industrijskih subjekata koji koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti, broj javnih zgrada koje koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti (termalne izvore)

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI
3.162.000,00	3.000.000,00

CILJ 4	REVITALIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I INFRASTRUKTUROM
PRIORITET 4.2.	**URBANO PLANIRANJE**
Svrha prioriteta	Aktivnostima unutar dijela koji se odnosi na urbano planiranje želi se potaknuti primjena sustava strateškog planiranja na svim razinama. Time se želi prevladati neujednačenost strateškog planiranja i mehanizama praćenja, razviti nove alate za planiranje javnih politika i njihovo praćenje te unaprijediti prostorno planiranje i upravljanje informacijama.
Aktivnosti	Revidiranje i donošenje programa urbanog planiranja u skladu s definiranim ciljevima razvoja Izgradnja cjelovitog prometnog sustava Krapinskih Toplica temeljena na +green konceptu (idejno urbanističko-arhitektonsko rješenje) Primjena +green koncepta u urbanom planiranju Poticanje razvoja turističkih zona sukladno Prostornom planu Primjena IKT-a u prostornom planiranju Izrada dokumenata razvojnog planiranja i priprema projektno-tehničke dokumentacije
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Zavod za prostorno planiranje Krapinsko-zagorske županije
Indikatori	Broj dokumenata prostornog planiranja, broj gotove projektno-tehničke dokumentacije za zahvate u prostoru od strane Općine

PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
1.800.000,00	2.000.000,00

CILJ 4	REVITALIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I INFRASTRUKTUROM
PRIORITET 4.3.	**ULAGANJE U FIZIČKU INFRASTRUKTURU**
Svrha prioriteta	Aktivnosti vezane za izgradnju i rekonstrukciju objekata koji poboljšavaju kvalitetu života u ruralnim područjima poticat će razvoj i pristup raznim robama i uslugama koje će zajedno s infrastrukturnim vezama osigurati pomak na višu razinu življenja u ruralnim područjima. U okviru ove mjere poticat će se ulaganja lokalnu infrastrukturu koja će utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša i očuvanje ruralnog krajobraza.
Aktivnosti	Modernizacija državnih / županijskih cesta Asfaltiranje / modernizacija nerazvrstanih cesta Sanacija klizišta Razvoj sustava vodoopskrbe Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda Izgradnja sustava energetski učinkovite javne rasvjete Izgradnja svjetlovodne mreže Razvoj *hotspot* usluga u frekventnim turističkim područjima Daljnji razvoj i dostupnost širokopojasnog interneta Uređenje mjesnog groblja Nabava opreme za potrebe obavljanja komunalnih poslova na području Općine Izgradnja sortirnice otpada Uvođenje mjera energetske učinkovitosti za potrebe fizičkih i pravnih osoba
Nositelji aktivnosti	Općina Krapinske Toplice, Zagorski vodovod d.o.o., Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, poduzetnici, fizičke osobe
Indikatori	Duljina modernizirane županijske / državne / lokalne ceste, broj priključaka na sustav vodoopskrbe, broj priključaka na sustav odvodnje, količina prikupljenog komunalnog otpada, količina prikupljenog sortiranog otpada, broj energetski učinkovitih rasvjetnih tijela, broj *hotspot* mjesta, dužina svjetlovodne mreže
PREDVIĐENI IZVORI FINANCIRANJA 2014. – 2020. u kunama	
LOKALNI PRORAČUN	**OSTALI IZVORI**
20.000.000,00	20.000.000,00

USKLAĐENOST CILJEVA RAZVOJA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH RAZINA

Na temelju premisa strateškog planiranja izrađena je **Strategija razvoja Općine Krapinske Toplice.** Prilikom izrade Strategije primjenjivala su se osnovna načela koja odražavaju solidarnosti. Time se izražava moralna dimenzija društvenog sustava, koncept održivosti te koncept konkurentnosti jedinica lokalne samouprave. Na svim razinama planiranja prioritetni ciljevi usklađeni su s relevantnim dokumentima u cilju osiguranja vertikalne kohezije razvojnih ciljeva i prioriteta te samom ispunjenju prioriteta. Vremenski period za koji se Strategija izrađuje odnosi se na programsko razdoblje na razini Europske unije – period 2014. – 2020. godine.

Proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem svrha je izrade ove Strategije. To podrazumijeva stvaralačko oblikovanje budućnosti i sistematično upravljanje aktivnostima u cilju ostvarenja zadanih ciljeva. Odgovorno upravljanje podrazumijeva odgovornost spram građana, uključujući i buduće generacije. Tijekom izrade Strategije poduzete su sve aktivnosti koje se odnose na osiguranje sukladnosti dokumenta s važnim strateškim dokumentima na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, što je prikazano u nastavku.

Bitno je naglasiti da je Strategija razvoja Općine Krapinske Toplice usklađena sa svim odrednicama prostornog planiranja, odnosno smjernicama danim u Prostornom planu Krapinskih Toplica. Predviđeni prioriteti i pripadajuće mjere razvoja prate i podupiru prostorni plan i daljnji prostorni razvoj Općine te se predviđene mjere koje zahtijevaju zahvate u prostoru moraju provoditi i provode se isključivo u zonama koje su predviđene prostornim planom. Razmatrana je i konzervatorska dokumentacija vezana uz Prostorni plan uređenja Općine Krapinske Toplice.

U programiranju razvoja i definiranju ciljeva, poštivale su se smjernice zadane Odlukom o zonama sanitarne zaštite termalnog izvorišta Krapinske Toplice kako bi se osigurala maksimalna zaštita izvora od zagađenja ili drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na kakvoću i zdravstvenu ispravnost vode za piće ili izdašnost izvorišta.

Na razini Europske unije Lokalna razvojna strategija usklađena je sa sljedećim strateškim dokumentima:

Europa 2020.	Strategija Europa 2020. sadrži viziju europske socijalne tržišne ekonomije za 21. stoljeće. Predlažu se tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju: pametan rast - razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji; održiv rast - promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija te uključiv rast - njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost. U toj namjeri Europska komisija predlaže sljedeće glavne ciljeve: EU: 75 % populacije u dobi između 20- 64 godina trebalo bi biti zaposleno; 3% BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj; treba ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20" (uključujući i povećanje do 30% smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju); postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja te bi 20 milijuna manje ljudi trebalo biti u opasnosti od siromaštva.
Promocija kulturnih i kreativnih sektora za rast i poslove u EU	Odnosi se na niz političkih inicijativa i promociju modernog nadzornog okruženja. Ovom Strategijom Komisija želi potaknuti jače partnerstvo između različitih politika, osobito kulture, obrazovanja, industrije, ekonomije, turizma, urbanog i regionalnog razvoja te prostornog planiranja. Također planira pokrenuti EU financiranje ka povećanju podrške za sektore, posebice kroz predloženi program Kreativna Europa 2014. – 2020., koji iznosi 1,8 milijardu €, te kroz fondove Kohezijske politike.
CLLD – Community – Led Local Development	Smjernice za planiranje lokalnog razvoja dane su od strane Europske unije s ciljem maksimalnog iskorištavanja strukturnih fondova. Metodologija koja se primjenjuje fokusira se na lokalne razine, u razvoj se uključuju lokalne razvojne grupe (LAG), ciljevi se planiraju u odnosu na lokalne potrebe i potencijale te razvoj uključuje inovativne pristupe lokalnom kontekstu, umrežavanje i suradnju.

Na razini Republike Hrvatske Lokalna razvojna strategija usklađena je sa sljedećim strateškim dokumentima:

Sporazum o partnerstvu i Nacionalni program reformi (2014.)	Dokumenti koji u Republici Hrvatskoj formuliraju prioritete Vlade za smanjenje nezaposlenosti i uočavanje neusklađenosti i manjkavosti, očuvanje radnih mjesta i sprječavanje daljnje nezaposlenosti te daljnjem radu na fleksibilnom i mobilnom tržištu rada, povezujući obrazovanje i tržište rada putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. ta rada
Strategija razvoja turizma	Glavni ciljevi ove Strategije usmjereni su na sustavno podizanje razine znanja, obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, čime će se kontinuirano unapređivati postojeća kvaliteta i izvrsnost usluge, stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, čime će se omogućiti ulazak u novi investicijski ciklus, stvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje, učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija. Time se želi postići kvalitativno diferenciranje od konkurencije i osiguranje tržišne prepoznatljivosti.
Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.	Donijeta je u skladu s Ekonomskim programom Republike Hrvatske 2013. s ciljem jačanja poduzetničkog potencijala i unapređenja kulture poduzetništva. Strateški ciljevi odnose se na unapređenje ekonomske uspješnosti maloga gospodarstva u sektorima proizvođačkih i uslužnih djelatnosti većim razvijanjem raznih financijskih mogućnosti za subjekte maloga gospodarstva i uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo, pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, rast broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija, pružanje potpore većem razvoju subjekata maloga gospodarstva jačanjem njihove uprave, uvođenjem i djelovanjem većeg broja visokokvalificiranih zaposlenika te podupiranjem cjeloživotnog učenja zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva.
Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.	Glavni ciljevi ovog programa odnose se na promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja te podršku mobilnosti radne snage, promicanje socijalne uključenosti, borbu protiv siromaštva i svake diskriminacije, ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje, jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.
Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.	Sukladno ciljevima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija poticat će se ulaganja u zaštitu okoliša, prilagodbu klimatskim promjenama i mrežnu infrastrukturu (promet). Potiče se konkurentnost kroz istraživanje i inovacije, informacijske i telekomunikacijske tehnologije, razvoj malih i srednjih poduzeća, niskougljično gospodarstvo te obrazovanje. Posebna pozornost usmjerava se na podršku malim i srednjim poduzećima za istraživanje i inovacije.
Pametna specijalizacija	Pametna specijalizacija je novi koncept politike inovacija. Osmišljena je u cilju promicanja učinkovitog i djelotvornog korištenja investicija u istraživanje. Cilj je potaknuti regionalne inovacije u svrhu postizanja gospodarskog rasta i prosperiteta, omogućujući da se regije usredotoče na svoje prednosti. Spomenuta specijalizacija treba biti izgrađena na čvrstim analizama regionalnih sredstava i tehnologije, što bi također trebalo uključivati analizu potencijalnih partnera u drugim regijama.
Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013.	Izazovi brzog razvoja novih znanja i tehnologija, čestih promjena na tržištu rada i sve veće potražnje za visoko kvalificiranom radnom snagom, demografskog starenja stanovništva, procesa globalizacije i pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji kao središnji prioritet nameću razvoj društva temeljenog na znanju i procesu cjeloživotnog učenja. Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013. oslanja se i na načela i ciljeve Lisabonske deklaracije *Obrazovanje i stručno usavršavanje do 2010. godine* iz 2000. godine koja poziva zemlje članice na osuvremenjivanje obrazovnih sustava kako bi Europska unija postala najkonkurentnija i najdinamičnija ekonomija utemeljena na znanju. Europski prioriteti i strategije razvoja strukovnog obrazovanja potvrđeni su i u Kopenhaškoj deklaraciji (2002.), Izjavama iz Maastrichta (2004.) i Helsinkija (2006). Ciljevi donošenja *Strategije razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013.* su : odrediti pravce razvoja strukovnog obrazovanja i načina njihove realizacije, utvrditi parametre promjena strukovnog obrazovanja, uspostaviti mehanizme sustavnog praćenja i ostvarivanja ciljeva, promicati jednaka prava i uvjete učenja za sve, promicati strukovno obrazovanje i osposobljavanje, unaprijediti kvalitetu strukovnog obrazovanja te izgraditi mehanizme usporedivosti i priznavanja hrvatskih strukovnih kvalifikacija u Europi (Europski kvalifikacijski okvir).
Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.	Procjenjuje se da će se do 2020. godine stopa zaposlenosti povećati za 5 postotnih bodova. Naglasak se pritom stavlja na srednje visoke tehnologije proizvodnje, komunikaciju i informatiku, u skladu s pametnim specijalizacijskim okvirima, imajući u vidu zahtjeve rastućeg "zelenog gospodarstva". To zahtijeva znatna ulaganja u razvoj nastavnih planova i programa, atraktivnost i kvalitetu strukovnog obrazovanja i naukovanja, uz zadržavanje ljudskog kapitala starijih radnika, već zaposlenih radnika, kao i sustav koordinacije i suradnje između poslovnog, obrazovnog sustava i znanstveno-istraživačkog sektora.

Operativni programi za razdoblje 2007. – 2013. godine	Usklađuju investicijske prioritete i mjere Republike Hrvatske u prošlom programskom razdoblju u sektorima prometa, okoliša, regionalne konkurentnosti i ljudskih potencijala. Strategija razvoja Općine Krapinske Toplice usklađena je s mjerama u operativnim programima i fokusira se na poboljšanje komunalne infrastrukture, uspostavu održivog prometnog sustava, razvoj ljudskih potencijala i ustanova za obrazovanje te promiče učinkovitu javnu upravu.
Strateški plan Ministarstva uprave za razdoblje 2014.-2016.	Glavni ciljevi ovog strateškog područja su unapređenje stručnosti i kvalitete pružanja upravnih usluga, izgrađenost korisnički usmjerene uprave, unapređenje sustava javne uprave, unapređenje kvalitete javnih usluga kroz djelotvornu primjenu ICT-a u radu javne uprave.
Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014. – 2020.	Akcijski plan predviđa niz mjera i aktivnosti koje će se provoditi za postizanje zadanih ciljeva: poboljšanje usklađenosti i umreženosti javnih politika, poboljšanje sustavne podrške poduzetništvu žena, uvođenje poduzetništva žena u cjelokupnu institucionalnu infrastrukturu te promocija poduzetništva žena.
Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.	Definira način na koji će se dostići ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike, a odnose se konkurentnost poljoprivrede, održivo gospodarenje resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja.
Nacionalna strategija za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014. – 2020. godine	Svrha *Nacionalne strategije za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2014. do 2020. godine* je postići djelotvornije promicanje i zaštitu prava djece u Republici Hrvatskoj kroz provedbu postojećih međunarodnih i nacionalnih standarda na području prava djece, promovirajući cjeloviti i integrativni pristup pravima djece. Ciljevi su: unapređivanje brzine i učinkovitosti postupka prema djeci koja se javljaju kao počinitelji kaznenih djela te osiguravanje njihovog primjerenog sudjelovanja i informiranosti tijekom kaznenog postupka, unapređivanje zaštite i ostvarivanje prava djece žrtava kaznenih djela te osiguravanje njihove primjerene informiranosti i sudjelovanja tijekom kaznenog postupka, unapređivanje položaja djece u prekršajnim postupcima i učinkovitosti rada prekršajnih sudova, sustavno praćenje učinkovitosti i razvijanje indikatora učinkovitosti primijenjenih kaznenopravnih sankcija prema djeci, unapređivanje rada kaznenih i prekršajnih sudova u području praćenja izvršavanja izrečenih sankcija prema djeci koja su počinila kazneno djelo ili prekršaj, te osiguravanje provođenja postavljenih standarda kvalitete sukladno zakonskim propisima, sustavno unapređivanje modaliteta izvršavanja sankcija i programa intervencija prema djeci, unapređivanje obiteljsko-pravnog zakonodavstva i prakse u odnosu na aktivno sudjelovanje i mogućnost izražavanja mišljenja djeteta u pitanjima koja se na njega neposredno odnose, sustavno unapređivanje kompetencija svih stručnjaka pravne i izvanpravne struke koji su uključeni u pravosudne postupke u kojima sudjeluju djeca, te u izvršavanju kaznenopravnih sankcija.
Strateški plan razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014. – 2016. godine	Palijativna skrb u Hrvatskoj predstavlja integrirani model skrbi čiji su temeljni nositelji postojeći elementi sustava zdravstvene zaštite na primarnoj i bolničkoj razini te socijalne skrbi (ustanove, centri, socijalni radnici€). Sustav palijativne skrbi primarno se ne uspostavlja kao novi/dodatni sustav, već se ustrojava prenamjenom postojećih prostornih resursa, osnaživanjem i osposobljavanjem profesionalaca, te uspostavljenjem novih procedura i standarda rada. Odluka o obliku palijativne skrbi koji će se osigurati donosi se na osnovi više kriterija: potrebe bolesnika, mogućnosti liječenja u kući/dnevnoj bolnici/ustanovi, postojećim uslugama, potrebama obitelji itd. Posebna pažnja i oblici palijativne skrbi posvećuju se vulnerabilnim skupinama poput djece, psihijatrijskih bolesnika, stanovništva u demografski ugroženim područjima, zatvorenika, itd.
Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020.	Krovni dokument koji utvrđuje kontekst, viziju, prioritete, ciljeve i ključne mjere u zdravstvu Republike Hrvatske u predstojećem razdoblju. Vremenski obzor do 2020. godine odabran je jer pruža dovoljno vremena za provedbu i vrednovanje strateških mjera, a podudara se i s ključnim strateškim dokumentima Europske unije (EU) i Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Strateški razvojni pravci su: poboljšanje povezanosti i kontinuiteta u zdravstvu, ujednačavanje i poboljšavanje kvalitete zdravstvene zaštite, povećanje učinkovitosti i djelotvornosti zdravstvenog sustava, povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite te poboljšanje pokazatelja zdravlja.

Strategija je na regionalnoj razini usklađena sa sljedećim strateškim dokumentima:

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije 2011. – 2015.	Županijska razvojna strategija je temeljni planski dokument namijenjen planiranju održivog društveno-gospodarskog razvoja svake županije. Smjernice poboljšanja kvalitete života i poticanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja, predočeni su u sva 4 cilja razvoja Krapinsko-zagorske županije.
Županijski program djelovanja za mlade Krapinsko-zagorske županije 2012. – 2016.	Ovim programom djelovanja za mlade definiraju se aktivnosti usmjerene na podupiranje razvoja u području obrazovanja i informatizacije, zapošljavanja i poduzetništva, socijalne politike, zdravstvene zaštite, aktivnog sudjelovanja mladih u društvu, izgradnja civilnog društva i volonterskog rada, kulture mladih i slobodnog vremena te mobilnosti, informiranja i savjetovanja. Aktivnosti se ovim programom usmjeravaju u socijalno poduzetništvo, ekologiju, kulturu i ravnopravnost te održivi razvoj.
Akcijski plan socijalnih usluga za Krapinsko-zagorsku županiju	Akcijski plan usmjeren je na pružanje socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku kroz aktivnosti udomiteljstva te osnivanje mobilnih timova za ranu intervenciju i edukacijsko-rehabilitacijskih skupina za djecu predškolske dobi. Usporedno s ovim aktivnostima osmišljene su aktivnosti za stare i nemoćne u vidu osnivanja savjetovališta za oboljele, dnevnih centara te promicanje volonterstva pri pružanju socijalnih usluga. Plan predviđa i aktivnosti za dugotrajno nezaposlene osobe u vidu osnivanja klubova podrške, osmišljavanja novih oblika zapošljavanja i promoviranje socijalnog poduzetništva.
Akcijski plan za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011. – 2015. godine na području Krapinsko-zagorske županije	Ovim se planom promiče ravnopravnost spolova kao temeljna ustavna vrednota i u skladu s tim osmišljavaju aktivnosti koje će rezultirati podizanjem znanja i svijesti o ljudskim pravima žena i ravnopravnosti spolova s naglaskom na projekte usmjerene na pružanje pomoći ženama žrtvama nasilja, ženama s invaliditetom i pripadnicama nacionalnih manjina. U dijelu tržišta rada i poduzetništva, potpomagat će se aktivnosti usmjerene na unapređenje konkurentnosti žena na tržištu rada te ojačati poduzetništvo žena. Poticat će se veće sudjelovanje muškaraca u brizi oko djece i ojačati institucionalna skrb za djecu, starije i nemoćne članove obitelji.
Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije	Odnosi se na koncept održivog razvitka Županije u cilju zaštite njezinih ljudskih i prirodnih resursa; usmjeren je na strateško poticanje korištenja obnovljivih izvora kao domaćih, sigurnih i čistih izvora energije; pruža kontinuiranu podršku učinkovitom korištenju energije u svim sektorima ljudskog djelovanja - zgradarstvu, prometu, industriji, poljoprivredi te se usuglašava s institucionalnim i zakonskim okvirima na nacionalnoj i EU razini.

INSTITUCIONALNI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE

Održivo upravljanje lokalnim razvojem počiva na načelu partnerstva, suradnje i uključivanja lokalne zajednice u procese odlučivanja. Kako bi Strategija postala instrument ostvarenja gospodarskog i društvenog napretka, potrebno je osigurati institucionalnu podršku svih uključenih dionika razvoja. Pripremu strateškog procesa Općina Krapinske Toplice započela je formiranjem Lokalnog partnerskog vijeća (popis članova nalazi se u prilogu ovog dokumenta, poglavlje 17). Zadatak ovog neformalnog tijela bio je nadgledanje, odnosno monitoring procesa izrade, predlaganje razvojnih ciljeva te koordinacija oko uspostave sustava provedbe i praćenja provedbe Strategije. Članovi uspostavljenog Lokalnog partnerskog vijeća ujedno predstavljaju i glavno tijelo institucionalnog okvira.

Uspostavljen institucionalni okvir nužan je za maksimiziranje prilika vezanih uz korištenje sredstava te osiguravanje odgovarajućeg administrativnog kapaciteta kako bi provedba Strategije bila učinkovita, a monitoring Strategije bio proveden iz perspektive učinkovitog upravljanja i financijske kontrole. Institucionalni okvir Strategije čine svi glavni dionici lokalnog razvoja koji svojim usmjerenim djelovanjem i koncentracijom sredstava doprinose ostvarenju postavljenih ciljeva.

U glavne dionike lokalnog razvoja ubrajamo:

1. Općinu Krapinske Toplice kao jedinicu lokalne samouprave koja je pokretač razvoja, svojim aktivnostima navedenim u Planu razvojnih programa i proračunu doprinosi dostizanju zadanih ciljeva;
2. Javnu upravu, jedinicu regionalne samouprave – Krapinsko-zagorska županiju, tijela državne uprave i tijela u vlasništvu Krapinsko-zagorske županije koja svojim redovnim aktivnostima i projektima / programima mogu doprinijeti ostvarenju ciljeva razvoja;
3. Ostale dionike – privatni i civilni sektor koji kroz svoje aktivnosti i programe doprinosi postizanju definiranih ciljanih vrijednosti razvoja.

Glavni dionici i njihova uloga u pripremi, provedbi i praćenju Strategije prikazani su u tablici u nastavku.

DIONIK	ULOGA U PRIPREMI	ULOGA U PROVEDBI	ULOGA U PRAĆENJU I OCJENI PROVEDBE
OPĆINSKO VIJEĆE	Redovito prima izvješća o tijeku pripreme Strategije, sudjeluje u procesu javne rasprave te potvrđuje i usvaja dokument	Provodi aktivnosti Komunikacijskog plana, diseminira postignute rezultate, animira ciljne skupine za usmjereno i ciljano djelovanje, inicira i sudjeluje u provedbi projekata, potvrđuje i usvaja Akcijski plan.	Prima i usvaja izvješća o provedbi, nadzire i kontrolira provedbu, razmatra rezultate i učinke provedbe u odnosu na postavljene ciljeve te inicira dopune i izmjene Akcijskog plana i Strategije.
NAČELNIK	Sudjeluje na sastancima Partnerskog vijeća, usvaja predložene mjere razvoja, predlaže potrebne izmjene i nadopune. Komunicira s Općinskim vijećem i upoznaje članove vijeća s tijekom izrade i provedbe Strategije.	Potvrđuje Akcijski i Komunikacijski plan Strategije i priprema za usvajanje na sjednici Općinskog vijeća, inicira i sudjeluje u pripremi i provedbi razvojnih projekata te usvaja predložene projekte. Provodi aktivnosti zadane Komunikacijskim planom.	Daje prijedloge za izradu Akcijskog plana, inicira projekte i realizaciju projektnih ideja, promovira postignute rezultate, vrši monitoring nad ispunjavanjem zadanih ciljeva te predlaže dodatne mjere u slučaju neispunjavanja zadanog cilja.

DIONIK	ULOGA U PRIPREMI	ULOGA U PROVEDBI	ULOGA U PRAĆENJU I OCJENI PROVEDBE
OPĆINSKA UPRAVA	Organizira i sudjeluje na sastancima Lokalnog partnerskog vijeća, prikuplja potrebne podatke za situacijsku i SWOT analizu, prikuplja podatke o indikatorima te u suradnji s Partnerskim vijećem izrađuje plan razvojnih prioriteta i ostale dijelove Strategije.	Redoviti pregledi stanja prema zadanim indikatorima i ocjenjivanje utjecaja provedenih mjera na razvoj, praćenje i ocjena napretka Strategije u skladu s utvrđenim ciljevima Strategije i Akcijskim planom, priprema akcijskog plana za svaku godinu, koordinacija rada Lokalnog partnerskog vijeća, načelnika i Općinskog vijeća.	Priprema izvješća o provedbi strategija, prikuplja potrebne podatke, daje objektivnu kvantitativnu i kvalitativnu ocjenu provedbe.
LOKALNO PARTNERSKO VIJEĆE	Sudjeluje na radionicama za izradu Strategije, ukazuje na mogućnosti razvoja i otvorene prijetnje. Identificira snage i slabosti lokalnog područja, usmjerava razvoj, daje prijedlog sadržaja strateških ciljeva i mjera.	Razmatra otvorena pitanja, daje mišljenje i prijedloge o značajnim pitanjima iz područja stručnosti njegovih članova. Sudjeluje u provedbi Komunikacijskog plana.	Prati rezultate i razvojne učinke predloženih mjera te priprema podloge za izradu izvješća o provedbi Strategije.
GOSPODARSKI SUBJEKTI OBRAZOVNE USTANOVE ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA	Ove skupine predstavljaju glavne dionike izrade Strategije. Sudjeluju u procesu javne rasprave, daju prijedloge i komentare.	Svojim djelovanjem i provedbom aktivnosti doprinose ostvarenju zadanih ciljeva.	Dostavljaju podatke o provedenim aktivnostima, iznosima ulaganja i sl. u skladu s postavljenim indikatorima.

KOMUNIKACIJSKI PLAN

Strategijom razvoja Općine Krapinske Toplice u razdoblju od 2014. do 2020. godine utvrđeni su glavni ciljevi razvoja kroz koje se nametnula potreba provođenja koordiniranih i usmjerenih aktivnosti radi postizanja višeg standarda života svih stanovnika Općine Krapinske Toplice.

Značaj lokalne razvojne politike utoliko je važan jer se nadovezuje na korištenje sredstava fondova Europske unije koji, zajedno s nacionalnim, regionalnim i lokalnim izvorima financiranja razvojnih potreba, omogućuju realizaciju projekata koji doprinose stvaranju konzistentne, integrirane i učinkovite osnove razvoja.

S ciljem boljeg razumijevanja i upoznavanja krajnjih korisnika i glavnih dionika lokalnog razvoja s procesom strateškog planiranja i provedbe Strategije, izrađuje se Komunikacijski akcijski plan za upravljanje i provođenje lokalnog razvoja. Komunikacijski plan provodi se aktivno tijekom izrade i nakon donošenja razvojne strategije, a objašnjava kako će aktivnosti biti usuglašene sa zahtjevima promidžbe i komunikacije sukladno postavljenim ciljevima razvoja.

***Opći cilj* Komunikacijskog plana** je priopćavanje informacija te podizanje svijesti i razumijevanja o važnosti Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice. Ujedno, komunikacijskim kanalima želi se identificiranim ciljnim skupinama omogućiti razumijevanje cilja i svrhe Strategije razvoja koja je sukladna razvojnim politikama regionalne i nacionalne te europske razine.

Komunikacijska strategija i Komunikacijski akcijski plan pridonose transparentnosti provođenja i mjerenja učinaka provedbe Strategije te pomažu nositeljima Strategije, prvenstveno općinskoj upravi, ali i krajnjim korisnicima da postanu svjesni uloge koju zauzimaju u učinkovitom lokalnom razvoju.

***Specifični ciljevi* Komunikacijskog plana:**

1. informirati javnost o ulozi Strategije u ostvarivanju lokalnog razvoja i podizanju konkurentnosti lokalne ekonomije
2. informirati dionike i potencijalne korisnike na lokalnoj razini o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata
3. osigurati transparentnost provedbe Strategije razvoja
4. usklađivati komunikacijske aktivnosti ostalih dionika razvoja.

Temeljna načela koja će se poštivati u provedbi komunikacijskih aktivnosti:

1. Informacije će se prezentirati jasno, pristupačnim načinom i razumljivo.
2. Relevantne poruke će se usmjeravati prema ciljnim skupinama.
3. Komplementarnost i konzistentnost aktivnosti težit će uspostavljanju dopunjujućih komunikacijskih alata i odašiljanju cjelovite poruke.
4. Komunikacijski alati moraju biti razvijeni tako da idu u pravcu ciljnih skupina te se prilagođavaju vremenu kojim raspolaže ciljna skupina kako bi informacije maksimalno doprle do zajednice – potrebno je iskoristiti pristup internetu za širenje informacija prema širem krugu dionika, ali i prilagoditi komunikaciju uzimajući u

obzir da dio populacije nije informatički pismen i nema pristup internetu; moguće je koristiti oglasne ploče i medije - novine i radio.

Ciljne skupine na koje su usmjerene komunikacijske aktivnosti su dionici koji imaju aktivnu ulogu u ostvarenju ciljeva i mjera razvoja Općine Krapinske Toplice, to su:

1. Javnost – važno je javnost upoznati s predviđenim ciljevima razvoja te dodanom vrijednosti koja će se stvoriti implementacijom predviđenih aktivnosti. Ova interesna skupina bit će upoznata sa Strategijom putem internetskih stranica, društvenih mreža i medija.
2. Mediji će također imati značajnu ulogu u prijenosu informacija ciljnoj skupini, posebno kroz objavu u regionalnom i lokalnom tisku te putem emisija i promidžbi na radiju i televiziji. Mediji predstavljaju komunikacijski kanal za prijenos informacija, ne samo široj javnosti, nego i potencijalnim korisnicima. Komunikacija s medijima bit će proaktivna i uključivat će priopćenja za novinare, brošure, letke i obavijesti za novinare, za čiju će pripremu biti zadužen tim unutar općinske uprave.
3. Šira zajednica / potencijalni korisnici - osim institucija izravno uključenih u upravljanje i provedbu Strategije, potrebno je u provedbu uključiti širu zajednicu: privatni sektor i poslovne organizacije, sindikate, obrazovni, znanstveni i istraživački sektor, nevladin sektor. To je ciljna skupina čiji članovi mogu imati značajnu ulogu kod određivanja uspjeha provođenja Strategije. Za svaku podgrupu koja je uključena u ovaj segment ciljne skupine razvija se prilagođena metoda komunikacije.
4. Partneri u provedbi – partneri u provedbi su obrtnička i gospodarska komora, Zavod za zapošljavanje, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zagorska razvojna agencija d.o.o., Centar za socijalnu skrb, Crveni križ, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, Krapinsko-zagorska županija te svi ostali nositelji mjera definirani unutar pojedinog prioritetnog cilja.

Komunikacijski akcijski plan prikazan je u nastavku, a definira glavne komunikacijske aktivnosti, povezane troškove i ciljne skupine. Nositelj komunikacijskih aktivnosti je lokalna uprava – općinska uprava. Aktivnosti se financiraju kroz lokalni proračun, a u svrhu jačanja lokalne uprave.

AKTIVNOST	TROŠAK	CILJNA SKUPINA
IZRADA VIZUALNOG IDENTITETA STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE – izrada loga i smjernica za sve materijale koji će se koristiti u Strategiji	10.000,00 kuna	Lokalna zajednica, partneri u provedbi, korisnici
GRAFIČKO OBLIKOVANJE I RAZVOJ PROMIDŽBENIH MATERIJALA – uključuje grafičko oblikovanje i tisak sažetka Strategije kao promotivnog materijala te oblikovanje i tisak ostalih promidžbenih materijala	2.000,00 kuna	Lokalna zajednica, mediji, partneri, korisnici
PROMIDŽBA U MEDIJIMA – objava članaka i radioemisija vezanih uz jačanje svijesti o strateškim ciljevima razvoja Općine Krapinske Toplice u narednom razdoblju	3.000,00 kuna	Lokalna zajednica, mediji, partneri, korisnici
OKRUGLI STOLOVI, TRIBINE, RADIONICE – organiziraju se s ciljem prikupljanja informacija lokalne zajednice o prioritetima razvoja, predviđenim aktivnostima, prezentiraju se rezultati provedbe	0,00	Lokalna zajednica, mediji, partneri, korisnici

PROVEDBA STRATEGIJE

Strategija se provodi ispunjavanjem zadanih ciljeva i prioriteta, implementacijom projekata i aktivnosti koje provode glavni dionici lokalnog razvoja. U glavne dionike lokalnog razvoja ubrajamo Općinu Krapinske Toplice, javnu upravu (državne institucije, državna uprava), Krapinsko-zagorsku županiju, županijske institucije te ostale dionike privatnog i civilnog sektora.

Kako bi se funkcionalno planiralo provođenje Strategije, a poštujući načela partnerstva i suradnje, izrađuju se akcijski planovi provedbe za navedena tri sektora / tri vrste glavnih dionika u procesu provedbe Strategije.

Općina Krapinske Toplice izrađuje Akcijski plan provedbe koji je usklađen s programskom proračunskom klasifikacijom. Tako Akcijski plan preuzima ulogu Plana razvojnih programa te se proračunsko planiranje povezuje sa strateškim planiranjem.

Kako bi se imao pregled nad aktivnostima koje su izvan područja utjecaja Općine kao jedinice lokalne samouprave, a s ciljem osiguravanja međusobne sukladnosti planiranih aktivnosti, izrađuje se Baza projekata koja ukazuje na planirane investicije ostalih dionika te javne nacionalne / regionalne uprave, koje su u skladu s definiranim ciljevima razvoja.

Sa svrhom učinkovitog planiranja provedbe te predviđanja potrebnih financijskih sredstava za provedbu Strategije, izrađuje se okvirni financijski plan (Financijski okvir – prilog, poglavlje 19). Financijski okvir sučeljava sredstva lokalnog proračuna koja će biti utrošena na provedbu pojedinih prioriteta unutar ciljeva te sredstva ostalih dionika (javnog, civilnog i privatnog sektora), koja će se iskoristiti za realizaciju poslovnih poduhvata, investicija i ulaganja. Financijski plan temelji se na pretpostavkama:

1. Očekuje se rast izvornih prihoda lokalne samouprave u narednim godinama u iznosu od 3 – 6% - u skladu s ovom pretpostavkom izrađena je procjena proračunskih rashoda po pojedinim prioritetima.
2. Najavljeni su natječaji s nacionalne, regionalne i europske razine putem kojih je moguće osigurati dodatna financijska sredstva potrebna za ulaganje u pojedine aktivnosti po ciljnim prioritetima.
3. Predviđaju se ulaganja realnog sektora, prvenstveno u izgradnju novih hotela i smještajnih kapaciteta te proširenje postojeće poduzetničke aktivnosti.
4. Planirana su ulaganja u modernizaciju / izgradnju dodatne komunalne i prometne infrastrukture od strane županijskih i državnih institucija koje upravljaju infrastrukturom.

Izrađen financijski okvir služi kao alat za upravljanje i usmjeravanje aktivnosti koje će se provoditi od strane svih dionika. Izrađen je u fazi planiranja razvoja kao jedan od stupova na kojima počiva proces strateškog planiranja. Financijski okvir služi i kao indikator u provedbi Strategije, sastavni je dio izvješća o provedbi Strategije te signalizira potrebu dodatnog ulaganja u pojedine prioritete ukoliko se nisu dosegnule potrebne planirane razine, a s druge strane ukazuje da su ciljane vrijednosti dosegnute i nisu potrebna dodatna ulaganja te je raspoloživa, planirana, sredstva potrebno realocirati u druge aktivnosti.

Financijski okvir dovodi se u korelaciju s pokazateljima rezultata (indikatorima definiranim na razini svakog prioriteta) te se uspoređuje iznos uloženih sredstava i postignuti rezultati kao indikator opravdanosti uloženih sredstava i njihove učinkovitosti.

Financijski okvir provedbe Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice prikazan je u prilogu Strategije, poglavlje 19.

Provedba na razini lokalne uprave i provedba od strane glavnih dionika (civilnog, privatnog i javnog sektora) opisana je u narednim poglavljima.

15. PROVEDBA NA RAZINI LOKALNE UPRAVE

Akcijski plan implementacije daje pregled prioritetnih projekata i mjera, uključujući njihove veze sa strateškim i sektorskim ciljevima, kao i najbitnije elemente za njihovu implementaciju. Akcijski plan provedbe Strategije izrađuje se jednom godišnje i usvaja zajedno s proračunom za narednu fiskalnu godinu, a prema obrascu u prilogu Strategije, poglavlje 18. Za aktivnosti i mjere čija realizacija započinje u prvoj godini, u odgovarajućem formatu sažeto se navode elementi važni za planiranje i praćenje njihove implementacije: naziv programa / aktivnosti, proračunska klasifikacija, plan financijskih sredstava za narednu godinu te projekcije za naredne dvije, pokazatelji rezultata, polazne vrijednosti u baznoj godini (godini sastavljanja Akcijskog plana) te ciljane vrijednosti za tri godine. Akcijski plan preuzima ulogu Plana razvojnih programa sukladno Zakonu o proračunu i predstavlja strateško-planski dokument koji stvara dobru pretpostavku za povezivanje svih strateških dokumenata jedinice s proračunskim planiranjem. Plan razvojnih programa sada predstavlja strateško-planski dokument stvarajući dobru pretpostavku za povezivanje svih strateških dokumenata jedinice s proračunskim planiranjem. Planovi razvojnih programa važni su i u kontekstu priprema za korištenje sredstava iz fondova Europske unije zbog toga što programi i projekti koji se planiraju financirati iz navedenih fondova moraju imati vezu sa strateškim ciljevima i prioritetima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji moraju biti u suglasju s nacionalnim strateškim ciljevima i prioritetima.

Osnova za pripremu Akcijskog plana je koordinacija među glavnim dionicima lokalnog razvoja koji su navedeni u institucionalnom okviru. Nositelj pripreme Akcijskog plana su službenici općinske uprave uz intenzivnu suradnju sa Partnerskim vijećem i predstavničkim tijelom Općine. Akcijski plan usvaja se zajedno s usvajanjem prijedloga proračuna na sjednici Općinskog vijeća.

16. PROVEDBA OD STRANE GLAVNIH DIONIKA

Drugi segment provedbe Strategije – provedba od strane glavnih dionika - prati se kroz stvaranje jedinstvene Baze projekata putem otvorenog poziva za dostavu projekata. Baza sadrži ključne podatke o planiranim investicijama, projektima i aktivnostima koje se planiraju provesti od strane šireg kruga dionika, a doprinijet će direktno postizanju navedenih indikatora.

Baza će biti formirana od projektnih prijedloga koji će se jednom godišnje prijavljivati putem službenog obrasca. Primjer obrasca kojim će se prikupljati projekti prikazan je u prilogu, poglavlje 20. Sistematični pregled, odnosno izgled Baze projekata koju općinska uprava vodi u *Excel* formatu nalazi se u poglavlju broj 21.

Baza projekata uspostavit će se nakon usvajanja Strategije od strane Općinskog vijeća te će se kontinuirano pratiti i nadopunjavati tijekom cijelog programskog razdoblja. Baza se ne uspostavlja radi financiranja navedenih projekata, već se provodi isključivo s ciljem sustavnog pregleda aktivnosti na području Općine Krapinske Toplice, a vlasništvo nad projektnim idejama će se u potpunosti poštivati. Preporučljivo je da projektni prijedlozi imaju veći krug korisnika, odnosno širu ciljanu skupinu te veći utjecaj na razvoj zajednice.

Prikupljeni projekti uvrštavaju se u Bazu projekata koja se analizira s obzirom na:

- vrstu prijavitelja projekta (privatna osoba, pravna osoba, OCD, javni sektor)
- vrijednost projekta
- sektor projekta
- fazu u kojoj se projekt nalazi.

Ovako pripremljena analiza Baze projekata sastavni je dio godišnjeg izvješća o provedbi projekta. Kao i Izvješće o provedbi, Izvješće o projektima u Bazi projekata usvaja Općinsko vijeće.

PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE

Osim operativnog sustava provedbe i osmišljavanja alata kojima se koordinirano provodi Strategija, uspostavlja se i sustav praćenja i izvještavanja koji se temelji na bazi u kojoj se nalaze podaci o ostvarenim rezultatima te na izvještajima koji na sažet i jasan način pružaju informacije o ostvarenim rezultatima. Svrha sustava praćenja i izvještavanja je osigurati dovoljno informacija za nositelje provedbe Strategije za donošenje ocjena o sljedećim ključnim elementima:

» uspješnosti postizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje
» razlozima za eventualno nedostizanje postavljenih ciljeva te mogućim rješenjima
» adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, financijskih) za dostizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualnim realokacijama resursa
» relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti, odnosno na temelju iskustava iz provedbe
» financijskoj učinkovitosti provedbe mjera
» uspješnosti procesa partnerstva s ključnim socio-ekonomskim dionicima.

Akcijski plan provedbe i Baza projekata predstavljaju alate za operacionalizaciju Strategije razvoja Općine Krapinske Toplice. Na temelju osnovnih postavki i pretpostavki Akcijskog plana i Baze projekata izrađen je i sustav izvještavanja o provedbi Strategije koji predstavlja *monitoring* procesa provedbe. Sustav izvještavanja izrađen je na temelju sustava izvještavanja o provedbi regionalnih razvojnih strategija (županijskih razvojnih strategija) i metodologiji izrađenoj od strane Ekonomskog instituta Zagreb za Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Predložena metodologija propisuje i načine provedbe i praćenja:

1. Prati se financijski učinak provedenih mjera - osnovni cilj ovog dijela je izvještavanje o svim provedenim razvojnim mjerama u izvještajnom razdoblju čijom se provedbom ostvaruju prioriteti i strateški ciljevi utvrđeni u Strategiji. Zato je važno izvijestiti iz kojih su sve izvora planirana sredstava za provedbu skupine mjera za cijelo razdoblje provedbe, iz kojih su izvora planirana sredstava za financiranje provedbe skupine mjera u izvještajnom razdoblju (godina za koju se izvještava) te iz kojih su sve izvora utrošena sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju (godina za koju se izvještava). To znači da se u ovom dijelu izvještava o planiranim i utrošenim sredstvima ne samo iz lokalnog proračuna, nego i iz županijskog, državnog i drugih izvora financiranja za provedbu skupine razvojnih mjera.

2. Praćenje kvalitativnog učinka provedenih mjera putem zadanih indikatora - u opisnom se dijelu ukratko opisuju postignuti konkretni rezultati provedenih razvojnih mjera u izvještajnom razdoblju pomoću pokazatelja rezultata[2]. Za svaki prioritet koji je identificiran u Strategiji odabrani su pokazatelji rezultata. Tablični dio sumarno prikazuje pokazatelje rezultata, njegov opis, jedinicu mjere, izvor podatka, polaznu vrijednost u baznoj godini te trenutnu vrijednost u izvještajnom razdoblju i ciljanu vrijednost za naredno razdoblje.

Izvješće o provedbi Strategije sastoji se od financijskog i narativnog dijela (u prilogu Strategije, poglavlje 22). U narativnom dijelu opisuju se glavni dionici koji su sudjelovali u provedbi i sastavljanju izvješća te realizacija planiranih sredstava i postignuti zadani pokazatelji rezultata prema grupama razvojnih mjera. Narativnom dijelu dodaje se i izvješće o statusu projekata unutar Baze projekata.

U sljedećoj tablici prikazan je pregled indikatora po pojedinim prioritetima – tablica je sastavni dio narativnog izvješća. Izvješće (financijsko i narativno) sastavlja se na temelju izvršenja proračuna za godinu za koju se sastavlja se temeljem prikupljenih podataka o investicijama i pokazateljima rezultata, a ne kasnije od 30.09. tekuće godine za prethodnu godinu. Izvješće usvaja Lokalno partnersko vijeće za pripremu i provedbu Strategije te Općinsko vijeće.

2 Pokazatelj rezultata najčešće mjeri konkretno postignuće u fizičkim ili monetarnim jedinicama, npr. broj osoba koje su prošle trening.

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
ODRŽIVA LOKALNA EKONOMIJA I PAMETNA SPECIJALIZACIJA	1.1. **Potpora razvoju turističke infrastrukture i turističkih programa**	Iznos investicija u turizmu	000 kuna	Općina, TZ	2.500	100.000
		Broj hotela	broj	Općina, TZ	2	5
		Broj postelja	broj	Općina, TZ	221	1500
		Broj noćenja	broj	Općina, TZ	33 663	250 000
		Broj postelja u malim obiteljskim hotelima i pansionima tradicijske arhitekture	broj	Općina, TZ	26	300
		Broj manifestacija	broj	Općina, TZ	3	12
		Broj posjetitelja manifestacija	broj	Općina, TZ	3500	20 000
	1.2. **Razvoj zdravstvenih usluga**	Iznos investicija u opremanje / adaptaciju / modernizaciju (nabavu opreme) u medicinskim ustanovama		Općina, zdravstvene ustanove	479	500
		Broj korisnika usluga medicinskih ustanova na teret HZZO-a	broj	Specijalna bolnica, klinika Magdalena, bolnica Akromion, privatne prakse	5968 (BZZ) 61 355 (SKZZ)	5970 (BZZ) 67 240 (SKZZ)
					Stacionar - 6302 Poliklinika- 8258	Stacionar- 6350 Poliklinika- 8300
		Broj korisnika usluga medicinskih ustanova koji sami plaćaju uslugu	broj	Specijalna bolnica, klinika Magdalena, bolnica Akromion, privatne prakse	1344	2950
					Stacionar-254 Poliklinika- 6146	Stacionar-260 Poliklinika-6200
		Broj kreveta u medicinskim ustanovama	broj	Općina, zdravstvene ustanove	569	600
		Broj zajedničkih projekata u dijelu međunarodne suradnje medicinskih ustanova	broj	Općina, zdravstvene ustanove	0	5
	0.3. **Razvoj poduzetništva**	Iznos investicija u materijalnu / nematerijalnu imovinu poduzetnika	000 kuna	Općina, HGK, Fina	5.099	10.199
		Broj subvencija za poduzetničke kredite	broj	Općina	2	15
		Broj zaposlenih kod poduzetnika	broj	Općina, HGK, Fina	604	1000

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
NAPREDAK LOKALNE ZAJEDNICE	2.1. **Kvalitetan sustav odgoja i obrazovanja**	Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u osnovnoj školi	000 kuna	Općina, osnovna škola	297	350
		Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u dječjem vrtiću	000 kuna	Općina, dječji vrtić	12.000	500
		Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u osnovnoj školi za djecu s poteškoćama	000 kuna	Općina, škola	188	400
		Broj odgojnih programa u vrtiću	broj	Općina	2	3
		Broj djece upisane u vrtić	broj	Općina	80	150
		Broj učenika kojima se subvencionira prijevoz	broj	Općina	189	300
		Broj učenika stipendista	broj	Općina	20	30
		Broj studenata stipendista	broj	Općina	21	30
		Broj projekata sufinanciranih iz sredstava EU vezano za odgoj i obrazovanje	broj	Općina, škola, dječji vrtić	0	5
	2.2. **Organizirani razvoj lokalne uprave**	Broj edukacija za djelatnike javne uprave	broj	Općina	10	15
		Broj polaznika edukacija za djelatnike javne uprave	broj	Općina	5	6
		Brzina intervencije DVD-a	broj	Općina, DVD	10 min	6-8 min
		Broj projekata za jačanje lokalne samouprave	broj	Općina	0	10
	2.3. **Uključivanje organizacija civilnog društva u lokalni razvoj**	Broj udruga koje ostvaruju potporu iz lokalnog proračuna	broj	Općina	19	20
		Broj projekata sufinanciranih iz EU fondova	broj	Općina	0	10
	2.5. **Društvena odgovornost**	Broj programa koje provodi Općina, a odnose se na socijalno osjetljive obitelji	broj	Općina	2	2
		Broj korisnika socijalne pomoći	broj	Općina	98	90
		Broj mobilnih timova	broj	Općina	0	1

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
RURALNI RAZVOJ	3.1. **Potpora razvoju poljoprivredne proizvodnje**	Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta	HA	APPRRR	**811,32**	1000
		Broj primljenih potpora za poljoprivrednike	broj	APPRRR	/	10
	3.2. **Gospodarski razvoj ruralnog područja**	Broj uređenih dječjih igrališta	broj	Općina	2	10
		Broj obnovljenih objekata društvene infrastrukture	broj	Općina	/	10
		Broj projekata u sklopu Programa ruralnog razvoja	broj	Općina	/	14
		Ukupna duljina tematskih staza	km	Općina	27	54
		Broj projekata LAG-a	broj	Općina	0	10

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
REVITALIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I INFRASTRUKTUROM	3.1. **Uključivanje kulturne i prirodne baštine u lokalnu ekonomiju**	Veličina knjižnog fonda	broj	Knjižnica	13 000	20 000
		Broj članova knjižnice	broj	Knjižnica	771	1000
		Broj kulturnih manifestacija	broj	Općina, TZ	3	10
		Broj posjetitelja kulturnih manifestacija	broj	Općina, TZ	2000	5000
		Iznos ulaganja u zaštitu / obnovu / revitalizaciju materijalne baštine	000 kuna	Općina	230	500
		Broj kućanstava koja koriste OIE	broj	Općina	0	100
		Broj gospodarskih subjekata koji koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	broj	Općina	0	20
		Broj javnih zgrada koje koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	broj	Općina	0	5
	3.2. **Urbano planiranje**	Broj dokumenata prostornog planiranja	broj	Općina	2	6
		Broj gotove projektno-tehničke dokumentacije za zahvate u prostoru od strane Općine	broj	Općina	5	12
	4.3. Ulaganje u fizičku infrastrukturu	Duljina modernizirane državne ceste	km	HC	10,53	10,53
		Duljina modernizirane županijske ceste	km	ŽUC	14,69	14,69
		Duljina modernizirane lokalne ceste	km	ŽUC	19,45	25,00
		Duljina modernizirane nerazvrstane ceste	km	Općina	81,57	90,00
		Broj priključaka na sustav vodoopskrbe	broj	Općina, Zagorski vodovod d.o.o.	1766	1780
		Broj priključaka na sustav odvodnje	broj	Općina, Zagorski vodovod d.o.o.	548	1780
		Količina prikupljenog komunalnog otpada	kg	Općina	928,65	200,00
		Količina prikupljenog sortiranog otpada	kg	Općina	69,51	300,00
		Broj energetski učinkovitih rasvjetnih tijela	broj	Općina	0	1000
		Dužina svjetlovodne mreže	km	Općina	0	10
		Broj hotspot mjesta	broj	Općina	1	3

PRILOZI

17. ČLANOVI LOKALNOG PARTNERSKOG VIJEĆA

ČLANOVI LOKALNOG PARTNERSKOG VIJEĆA
Ernest Svažić
Ivan Kovačić
Jasna Petek
Duško Cerovec
Petar Cota
Dragutin Plahutar
Božidar Belina

ČLANOVI RADNE SKUPNE OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE
Divna Hršak - Makek
Dalibor Hržica

STRUČNA PODRŠKA
Zagorska razvojna agencija d.o.o. za promicanje regionalnog razvoja

18. PREDLOŽAK AKCIJSKOG PLANA OPĆINE KRAPINSKE TOPLICE

CILJ	PRIORITET	PROGRAM / AKTIVNOST		FINANCIJSKA SREDSTVA			POKAZATELJ REZULTATA						
		Šifra aktivnosti / programa	Naziv	Plan 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Naziv	Jedinica mjere	Polazna vrijednost 2013.	Ostvarena vrijednost 2014.	Ciljana vrijednost 2015.	Ciljana vrijednost 2016.	Ciljana vrijednost 2017.
1.	1.1.												
	1.2.												
	1.3.												
2.	2.1.												
	2.2.												
3.	3.1.												
	3.2.												
	3.3.												
	3.4.												
4	4.1.												
	4.2.												
	4.3.												

19. FINANCIJSKI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE

CILJ	PRIORITET	2014. GODINA		2015. GODINA		2016. GODINA		2017. GODINA		2018. GODINA		2019. GODINA		2020. GODINA		UKUPNO
		LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI	LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI	LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI	LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI	LOKALNI PRORAČUN	OSTALI IZVORI	LOKALNI	OSTALI IZVORI	LOKALNI	OSTALI IZVORI	
1.	1.1.	142.857	5.000.000	144.286	20.000.000	145.729	20.000.000	154.472	50.000.000	163.741	50.000.000	163.741		163.741	10.000.000	**201.078.566**
	1.2.	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000	0	3.000.000	**21.000.000**
	1.3.	60.000	100.000	60.000	1.000.000	75.000	1.000.000	75.000	1.000.000	120.000	1.000.000	80.000	500.000	30.000	400.000	**5.500.000**
2.	2.1.	60.000	100.000	60.000	1.000.000	75.000	1.000.000	75.000	1.000.000	120.000	1.000.000	80.000	500.000	30.000	400.000	**5.500.000**
	2.2.	400.000	1.000.000	800.000	1.000.000	800.000	1.000.000	800.000	1.000.000	800.000	1.000.000	800.000	1.000.000	600.000	1.000.000	**12.000.000**
3.	3.1.	2.668.714	500.000	2.748.776	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.545.000	1.500.000	1.591.350	1.500.000	1.639.091	1.000.000	1.688.263	1.000.000	**21.381.194**
	3.2.	756.000	100.000	778.680	200.000	802.040	500.000	826.102	500.000	850.885	300.000	876.411	300.000	902.704	100.000	**7.792.821**
	3.3.	265.714	100.000	268.371	300.000	271.055	600.000	273.766	660.000	273.766	900.000	273.766	200.000	273.766	240.000	**4.900.204**
	3.4.	295.714	100.000	295.714	300.000	300.000	2.000.000	320.000	1.000.000	300.000	800.000	300.000	500.000	258.571	300.000	**7.070.000**
4.	4.1.	451.714	200.000	451.714	300.000	451.714	400.000	451.714	500.000	451.714	600.000	451.714	500.000	451.714	500.000	**6.162.000**
	4.2.	257.143	200.000	282.857	240.000	300.000	264.000	300.000	290.400	260.000	319.440	200.000	351.384	200.000	334.776	**3.800.000**
	4.3.	2.857.143	2.000.000	2.857.143	2.000.000	3.142.857	5.000.000	5.000.000	5.000.000	2.000.000	2.000.000	2.200.000	2.000.000	1.942.857	2.000.000	**40.000.000**
UKUPNO		**8.215.000**	**12.400.000**	**8.747.541**	**30.340.000**	**7.863.396**	**36.264.000**	**9.821.054**	**65.450.400**	**6.931.455**	**62.419.440**	**7.064.722**		**6.541.616**	**19.274.776**	**336.184.784**

20. OBRAZAC ZA PRIKUPLJANJE PROJEKATA

Informacije o prijavitelju

Naziv prijavitelja:	
Osoba ovlaštena za zastupanje:	
Kontakt osoba:	
Adresa:	
Telefon/fax kontakt osobe:	
e-mail kontakt osobe:	
Web stranica:	

Osnovne informacije o projektu

Naziv projekta:	
Lokacija projekta:	
Očekivano trajanje projekta:	
Procjena vrijednosti projekta u HRK:	

Projektni partneri

Naziv partnera:	
Uloga partnera u projektu:	

Opis projektne ideje

Kratak opis projektnih aktivnosti:	
Ciljevi projekta:	
Očekivani rezultati projekta (kvantificirati):	
Ciljane skupine:	
Krajnji korisnici projekta:	

Sektor projekta

Sektor projekta: (*odaberite jedno od ponuđenog*)	☐ gospodarstvo ☐ poljoprivreda ☐ turizam ☐ infrastruktura ☐ obrazovanje ☐ zaštita prirode i okoliš ☐ kultura ☐ sport ☐ razvoj civilnog društva ☐ ostalo (navesti što):

Struktura financiranja

Planirana struktura financiranja projekta:	☐ vlastita sredstva (_%) ☐ gradski/općinski proračun (_%) ☐ županijski proračun (_%) ☐ sredstva iz državnog proračuna i državnih ustanova (_%) ☐ EU fondovi (_%) ☐ sredstva iz drugih inozemnih izvora ☐ zajam/kredit (_%) ☐ zaklade (_%) ☐ ostali izvori (_%) (navesti koji)

Tehnička pripremljenost projektne prijave

Faza zrelosti projekta: *(odabrati jedno od ponuđenog)*	☐ provedba projekta je u tijeku ☐ u tijeku je priprema za provedbu projekta ☐ projekt je u potpunosti pripremljen za prijavu na izvore financiranja i provedbu ☐ projekt je tek u fazi idejnog rješenja – prijedlog
Zemljište/objekt je u vlasništvu prijavitelja	Da Ne Ako nije, objasniti:

PROJEKTNA DOKUMENTACIJA – označiti s „DA“ ukoliko postoji, označiti s „NE“ ako ne postoji ili s „n/p“ ukoliko nije potrebna	
Projektni zadatak	
Idejno rješenje	
Idejni projekt	
Lokacijska dozvola	
Glavni projekt	
Pravomoćna građevinska dozvola/potvrda glavnog projekta[1]	
Izvedbeni projekt	
Tehničke specifikacije	
Troškovnik za radove	
2-5 nacrta	
Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta	
Studija izvedivosti	
Analiza troškova i koristi	
Procjena utjecaja zahvata na okoliš	
Akt nadležnog tijela o provedenom postupku ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu	
Dokument kojim se dokazuje da je kod nadležnog tijela pokrenut postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu	
Mišljenje konzervatora	
Investicijska studija	
Poslovni plan	
Marketinški plan	
Ostalo	

21. IZGLED BAZE PROJEKATA

r.br.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	VRIJEDNOST PROJEKTA	SEKTOR PROJEKTA	FAZA PROJEKTA	TRAJANJE PROJEKTA
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						

22. OBRAZAC FINANCIJSKOG IZVJEŠĆA

R. br.	PODRUČJE RAZVOJA	PRIORITET LRS	Planirana sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju							Utrošena sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju						
			Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori	Sveukupno	Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori	Sveukupno
	Gospodarstvo	1.1.							0,00							0,00
		1.3.							0,00							0,00
		2.1.							0,00							0,00
		2.2.							0,00							0,00
UKUPNO 1.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Komunalna infrastruktura	4.3.							0,00							0,00
UKUPNO 2.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Društvene djelatnosti	1.2.							0,00							0,00
		3.1.							0,00							0,00
		3.3.							0,00							0,00
		3.4.							0,00							0,00
		4.1.							0,00							0,00
UKUPNO 3.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Zaštita okoliša, prostor i priroda	4.2.							0,00							0,00
UKUPNO 4.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Institucije	3.2.							0,00							0,00
UKUPNO 5.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO 1. + 2. + 3. + 4. + 5.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

23. OBRAZAC IZVJEŠĆA O POKAZATELJIMA REZULTATA

R.br.	Područje razvoja	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	Ostvarena vrijednost 2014.	Ostvarena vrijednost 2015.	Ostvarena vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2017.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2019.	Ostvarena vrijednost 2020.	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
1.	GOSPODARSTVO	1.1.	Iznos investicija u turizmu	000 kuna	Općina, TZ	2.500								100.000
			Broj hotela	broj	Općina, TZ	2								5
			Broj postelja	broj	Općina, TZ	221								1500
			Broj noćenja	broj	Općina, TZ	33 663								250 000
			Broj postelja u malim obiteljskim hotelima i pansionima tradicijske arhitekture	broj	Općina, TZ	120								300
			Broj manifestacija	broj	Općina, TZ	3								12
			Broj posjetitelja manifestacija	broj	Općina, TZ	3500								20 000
		1.3.	Iznos investicija u materijalnu / nematerijalnu imovinu poduzetnika	000 kuna	Općina, HGK, Fina	5.099								10.199
			Broj subvencija za poduzetničke kredite	broj	Općina	2								15

			Broj zaposlenih kod poduzetnika	broj	Općina, HGK, Fina	604								1000
		2.1.	Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta	ha	APPRRR	811,32								1000
			Broj primljenih potpora za poljoprivrednike	broj	APPRRR	/								10
		2.2.	Broj uređenih dječjih igrališta	broj	Općina	2								10
			Broj obnovljenih objekata društvene infrastrukture	broj	Općina	/								10
			Broj projekata u sklopu Programa ruralnog razvoja	broj	Općina	/								14
			Ukupna duljina tematskih staza	km	Općina	27								54
			Broj projekata LAG-a	broj	Općina	0								10
2.	KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	4.3.	Duljina modernizirane državne ceste	km	HC	10,53								10,53
			Duljina modernizirane županijske ceste	km	ŽUC	14,69								14,69
			Duljina modernizirane lokalne ceste	km	ŽUC	19,45								25,00
			Duljina modernizirane nerazvrstane ceste	km	Općina	81,57								90,00
			Broj priključaka na sustav vodoopskrbe	broj	Općina, Zagorski vodovod d.o.o.	1766								1780

			Broj priključaka na sustav odvodnje	broj	Općina, Zagorski vodovod d.o.o.	548								1780
			Količina prikupljenog komunalnog otpada	kg	Općina	928,65								200
			Količina prikupljenog sortiranog otpada	kg	Općina	69,51								300
			Broj energetski učinkovitih rasvjetnih tijela	broj	Općina	0								1000
			Dužina svjetlovodne mreže	km	Općina	0								10
			Broj *hotspot* mjesta	broj	Općina	1								3
3.	DRUŠTVENE DJELATNOSTI	1.2.	Iznos investicija u opremanje / adaptaciju / modernizaciju (nabavu opreme) u medicinskim ustanovama	000 kuna	Općina, zdravstvene ustanove	479								500
			Broj korisnika usluga medicinskih ustanova na teret HZZO-a	broj	Specijalna bolnica, klinika Magdalena, bolnica Akromion, privatne prakse	5968 (BZZ) 61 355 (SKZ)								59 970 (BZZ) 67 420 (SKZZ)

						Stacionar – 6302 Poliklinika - 8258								Stacionar – 6350 Poliklinika - 8300
			Broj korisnika usluga medicinskih ustanova koji sami plaćaju uslugu	broj	Specijalna bolnica, klinika Magdalena, bolnica Akromion, privatne prakse	1344								2950
						Stacionar – 254 Poliklinika - 6146								Stacionar – 260 Poliklinika - 6200
			Broj kreveta u medicinskim ustanovama	broj	Općina, zdravstvene ustanove	569								600
			Broj zajedničkih projekata u dijelu međunarodne suradnje medicinskih ustanova	broj	Specijalna bolnica, klinika Magdalena, bolnica Akromion, privatne prakse	0								5
		3.1.	Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u osnovnoj školi	000 kuna	Općina, osnovna škola	297								350
			Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u dječjem vrtiću	000 kuna	Općina, dječji vrtić	12.000								500
			Iznos ulaganja u materijalnu imovinu u osnovnoj školi za djecu s poteškoćama	000 kuna	Općina, škola	188								400

			Broj odgojnih programa u vrtiću	broj	Općina	2								3
			Broj djece upisane u vrtić	broj	Općina	80								150
			Broj učenika kojima se subvencionira prijevoz	broj	Općina	189								300
			Broj učenika stipendista	broj	Općina	20								30
			Broj studenata stipendista	broj	Općina	21								30
			Broj projekata sufinanciranih iz sredstava EU vezano za odgoj i obrazovanje	broj	Općina, škola, dječji vrtić	0								5
		3.3.	Broj udruga koje ostvaruju potporu iz lokalnog proračuna	broj	Općina	19								20
			Broj projekata sufinanciranih iz EU fondova	broj	Općina	0								10
		3.4.	Broj programa koje provodi Općina, a odnose se na socijalno osjetljive obitelji	broj	Općina	2								2
			Broj korisnika socijalne pomoći	broj	Općina	98								90
			Broj mobilnih timova	broj	Općina	0								1
		4.1.	Veličina knjižnog fonda	broj	Knjižnica	13 000								20 000
			Broj članova knjižnice	broj	Knjižnica	771								1000
			Broj kulturnih manifestacija	broj	Općina, TZ	3								10

			Broj posjetitelja kulturnih manifestacija	broj	Općina, TZ	2000								5000
			Iznos ulaganja u zaštitu / obnovu / revitalizaciju materijalne baštine	000 kuna	Općina	230								500
			Broj kućanstava koja koriste OIE	broj	Općina	0								100
			Broj industrijskih subjekata koji koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	broj	Općina	0								20
			Broj javnih zgrada koje koriste OIE i primjenjuju mjere energetske učinkovitosti	broj	Općina	0								5
4.	ZAŠTITA OKOLIŠA, PROSTOR I PRIRODA	4.2.	Broj dokumenata prostornog planiranja	broj	Općina	2								6
			Broj gotove projektno-tehničke dokumentacije za zahvate u prostoru od strane Općine	broj	Općina	5								12
5.	INSTITUCIJE	3.2.	Broj edukacija za djelatnike javne uprave	broj	Općina	10								15
			Broj polaznika edukacija za djelatnike javne uprave	broj	Općina	5								6
			Brzina intervencije DVD-a	broj	Općina, DVD	10 min								6-8 min
			Broj projekata za jačanje lokalne samouprave	broj	Općina	0								10

Sadržaj narativnog izvješća o provedbi Strategije

1. **Uvod**
- Razdoblje za koje se izvještava
- Metodologija pripreme izvješća
- Izvori podataka

2. **Sažetak financijskog učinka provedenih mjera**
- Kratak prikaz financijskog učinka provedenih mjera / aktivnosti u izvještajnom razdoblju prema grupama razvojnih mjera i izvorima financiranja
- Opis odstupanja od definiranog financijskog okvira
- Preporuke za drugo financijsko razdoblje

3. **Sažetak izvješća o pokazateljima rezultata provedbe aktivnosti**
- Ocjena provedbe s obzirom na postavljeni akcijski plan te aktivnosti koje provode glavni dionici (definirani institucionalnim okvirom)
- Odnos zadano / ostvareno – u odnosu na postavljene indikatore
- Preporuke za naredno financijsko razdoblje

4. **Ocjena potrebe za revizijom strateškog dokumenta**
- Identifikacija odstupanja u financijskoj i kvalitativnoj provedbi Strategije
- Opis glavnih prepreka u provođenju Strategije i prijedlog otklanjanja prepreka
- Ocjena potrebe promjene Strategije s obzirom na postignute indikatore
-

5. **Ocjena suradnje glavnih dionika**
- Provedene aktivnosti glavnih dionika definiranih institucionalnim okvirom
- Osvrt na održane sastanke / radionice
- Popis provedenih aktivnosti / mjera sukladno Komunikacijskom planu

6. **Izvješće o Bazi projekata prema zadanim parametrima analize**
- Izvješće o statusu Baze projekata u izvještajnom razdoblju sukladno definiranim parametrima u Strategiji

7. **Popis imena i prezimena osoba koje su sastavile izvješće**
- Navesti osobe koje su sudjelovale u pripremi izvješća